

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΕΞΑΜΗΝΟ: ΠΤΥΧΙΟ Η'

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΣΧΙΣΜΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: κ. ΚΑΜΠΙΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2005

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6416
----------------------	------

Η Ευρωπαϊκή Ένωση
Κράτη μέλη και υποψήφιας χώρας

Κράτη μέλη
Υποψήφιας χώρας

Κατάσταση της άνοιξης του 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
Ιστορικό Εξέλιξης Τουρισμού – Μεταπολεμικά χρόνια	5
1.1. Ο τουρισμός ω έννοια	6
1.2. Η γέννηση και η ανάπτυξη του Τουρισμού διαχρονικά και η υψηλή Κοινωνική του σπουδαιότητα	9
1.3. Εικοστός αιώνας: Ο Αιώνας της μαζικοποίησης του Τουρισμού και η μετατροπή του σε σύγχρονο οικονομικό-κοινωνικό φαινόμενο	11
1.4. Μελλοντικές προβλέψεις	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	
Τουρισμός Κεντρικής Ευρώπης	17
2.1. Χρονικό εξέλιξης Τουρισμού Κεντρικής Ευρώπης. Ελβετία-Αυστρία: σαν πρωτοπόροι τουριστικής ανάπτυξης	18
2.2. Ευρώπη: Υπάρχουν πολλά να ανακαλύψεις	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	
Δημιουργία Ε.Ε. – Ιστορικό – Πρωταγωνιστικός ρόλος Τουρισμού	25
3.1. Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	26
3.2. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	30
3.3. Οργάνωση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	38
3.4. Αρμοδιότητες και ρόλος Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	45
3.5. Πρωταγωνιστικός ρόλος του Τουρισμού	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	
Ευρωπαϊκή Ένωση και Τουρισμός	56
4.1. Η πράσινη Βίβλος για τον Τουρισμό	57
4.2. Τουρισμός και Απασχόληση	64
4.3. Τουρισμός και Πολιτισμός	68
4.4. Τουρισμός και ΜΜ Επιχειρήσεις	70
4.5. Χρηματοδότηση και όργανα διαθέσιμα	71
4.6. Συμπεράσματα Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για την Τουριστική Ανάπτυξη	72
4.7. 1 ^η Διάσκεψη σχετικά με την Πολιτιστική Οικονομία Τουρισμού – Δημόσιες Πολιτικές και πολιτιστικός Τουρισμός – Δραστηριότητες	74
4.8. Επισκέψεις στους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς Βρυξελλών, Στρασβούργου και Λουξεμβούργου: Μια εναλλακτική μορφή Τουρισμού	83
4.9. Βασικές κατευθύνσεις για την αειφορία του Ευρ. Τουρισμού:	92
4.9.1. Βρυξέλλες 21 – 11 – 03	92
4.9.2. Βρυξέλλες 1 – 3 – 05	113
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	
Προοπτικές – Συγκοινωνίες και Μεταφορές – Επικοινωνία – Προοπτικές	123
5.1. Προοπτικές	124
5.2. Έμμεσες δράσεις υπέρ του Τουρισμού στην Κοινότητα	130

<i>5.2.A. Πολιτική των Μεταφορών</i>	<i>130</i>
<i>5.2.B. Πολιτική των Επικοινωνιών και της Πληροφόρησης</i>	<i>141</i>

<i>ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ</i>	<i>145</i>
--	------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

<i>Συμπεράσματα</i>	<i>178</i>
<i>6.A. Η σημασία του τουρισμού</i>	<i>179</i>
<i>6.B. Νέες προκλήσεις</i>	<i>180</i>
<i>6.Γ. Κοινωνική δράση</i>	<i>182</i>
<i>6.Δ. Νέα προσέγγιση του τομέα του τουρισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο</i>	<i>184</i>

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το θέμα που αποφάσισα να αναπτύξω για την πτυχιακή μου εργασία είναι «Ευρωπαϊκοί Θεσμοί και Τουρισμός». Ο λόγος που διάλεξα το συγκεκριμένο θέμα, οφείλεται στο γεγονός ότι, πλέον, ο τομέας (τουρισμού) αποτελεί ζωτικό παράγοντα οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον, οι συνεχόμενες, ραγδαίες εξελίξεις στο Θεσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άσκησαν –όπως και σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες- θετική επιρροή πάνω μου.

Τα τελευταία χρόνια, οι δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη του Τουρισμού, είναι όλο και πιο εμφανής.

Έτσι λοιπόν, σαν τελειόφοιτος Τουριστικής Σχολής και υποψήφια αναζήτησης θέσης απασχόλησης στον Ευρωπαϊκό Τουριστικό Τομέα, μου δόθηκε μια ευκαιρία καλύτερης ενημέρωσης από τη διαδικασία προετοιμασίας της μελέτης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτή η μελέτη έχει σαν αντικείμενο την παράθεση και ανάλυση των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν την ευρύτερη εικόνα των προοπτικών του τουρισμού στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πολύπλευρη φύση του τουριστικού φαινομένου, οι ραγδαίες μεταβολές, απαιτούν μια ευρύτητα και ευχέρεια κινήσεων, μια συντονισμένη και σωστά δομημένη δραστηριοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς στόχους προσδιορισμένους και ρεαλιστικούς.

Η συλλογή των στοιχείων, κατά το μεγαλύτερο μέρος, έγινε κατά την επίσκεψή μου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο των Βρυξελλών (Σεπτέμβριος 2003). Ο υπεύθυνος της Ελλάδας στο τμήμα επισκεπτών (DVS), με εξυπηρέτησε με μεγάλο ενδιαφέρον, και έτσι δεν αντιμετώπισα ιδιαίτερες δυσκολίες, παρόλο που με πληροφόρησε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, τώρα αρχίζει να ασχολείται ουσιαστικά με τον τουρισμό.

Τα υπόλοιπα στοιχεία της μελέτης, προέρχονται από το διαδίκτυο και άλλα βιβλία.

Συγκεκριμένα:

- «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Το κοινοβουλευτικό Όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γεώργιος Παπαδόπουλος, Δ/ντής του Γραφείου του Ευρ. Κοινοβουλίου για την Ελλάδα).
- «Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο» (Υπηρεσία Επίσημος Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων).
- «Τουριστικό Δίκαιο, (Αντωνίας Ευθυμιάτου – Πουλάκου)
- «Κοινωνιολογία του Τουρισμού» (Περικλής Λύτρας).
- Γενικές Αρχές Τουρισμού (σημειώσεις κ. Λάσκαρη, καθηγητή του ΑΤΕΙ Πατρών).
- Διευθύνσεις Διαδικτύου:

<http://europa.eu.int>
europa.eu.int/comm/libraries
europa.eu.int/comm/enterprise
europa.eu.int/abc/travel

- ❖ Ιδιαίτερες Ευχαριστίες, για την πολύτιμη βοήθειά τους στους:
- κ. Καϊλή Αντώνιο, Υπεύθυνο Ελλάδας, στο τμήμα επισκεπτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις Βρυξέλλες.
 - κ. Σχισμένου Μαριάννα, Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τμήμα: Οργανική Μονάδα
Ευρωπ. Κοινοβ., Βρυξέλλες

*Τη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία
την αφιερώνω, στους γονείς μου*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Ιστορικό Εξέλιξης Τουρισμού Μεταπολεμικά χρόνια

1.1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΝΝΟΙΑ

Ο Προσδιορισμός της έννοιας του τουρισμού, φαινομένου με τεράστιες επιπτώσεις σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, αφορά από τη μία πλευρά τη μετακίνηση των ατόμων - είτε αυτή είναι ατομική είτε είναι ομαδική - από τον τόπο διαμονής τους σ' έναν άλλο, με σκοπό την αναψυχή, ανάπαυση, πνευματική καλλιέργεια ενώ από την άλλη πλευρά, αναφέρεται στο φάσμα των δραστηριοτήτων εκείνων που συνιστούν την οργανωμένη προσπάθεια μίας χώρας να λειτουργήσει ελκτικά, να υποδεχτεί αλλά και να συγκρατήσει το τουριστικά μετακινούμενο πλήθος.

Ουσιαστικά, ο ορισμός του πεδίου αναφοράς, όσον αφορά τον τουρισμό, αποτελεί ένα αμφισβητούμενο εγχείρημα. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ορισμοί του φαινομένου που δίδονται από διεθνείς οργανώσεις ή Οργανισμούς. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ακαδημία Τουρισμού, ο τουρισμός θεωρείται ως σύνολο των ανθρωπίνων μετακινήσεων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν απ' αυτές και γεννιούνται από την εξωτερίκευση της επιθυμίας του ατόμου για μετακίνηση.

Η Παγκόσμια Οργάνωση Τουρισμού και ο ΟΟΣΑ "ο τουρισμός περιλαμβάνει όλα τα ταξίδια άνω των 24 ωρών για λόγους ψυχαγωγίας, υγείας, σπουδών, δουλειάς".

Τέλος, το Ευρωκοινοβούλιο δίνει τον εξής ορισμό: "Τουρισμός είναι το σύνολο των σχέσεων και των φαινομένων που συνδέονται με τα ταξίδια και τη διαμονή προσώπων για τα οποία ο τόπος αυτός που μεταβαίνουν δεν είναι ο τόπος κατοικίας τους αλλά ούτε και της μόνιμης εργασίας τους".

Πέραν όμως των τεχνικών αυτών ορισμών που χρησιμοποιούνται για να καθορίσουν τις διάφορες συνιστώσες του τουριστικού φαινομένου, σε εννοιολογικό επίπεδο υπάρχουν δυο χαρακτηριστικά στοιχεία που στοιχειοθετούν την ιδιαιτερότητα του:

- Ο κεντρικός ρόλος του τουρίστα-καταναλωτή, του οποίου οι ενέργειες, όταν αγοράζει ή κάνει χρήση των αγαθών και των υπηρεσιών

(εμπορεύσιμων ή μη), χαρακτηρίζει τις δραστηριότητες αυτές ως "τουριστικές"

- Η σημασία, τόσο στη διαδικασία παραγωγής όσο και στην τουριστική κατανάλωση, των δημοσίων αγαθών τα οποία ασκούν έλξη στην τουριστική ζήτηση, πολύ συχνά και από μόνα τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με άλλες οικονομικές δραστηριότητες, είναι δύσκολη η κατανόηση του τουρισμού σε σχέση με τα 'παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες ή τη διαδικασία παραγωγής. Η προσέγγιση που επιχειρείται με τον ορισμό του τουρισμού από την Παγκόσμια Οργάνωση Τουρισμού (ΠΟΤ), ο οποίος έχει εγκριθεί και από την Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών το Μάρτιο του 1993, στοχεύει στον καθορισμό τελικά και την κατανόηση του φαινομένου από την πλευρά της ζήτησης. Σύμφωνα λοιπόν με τον Π.Ο.Τ., ο Τουρισμός περιλαμβάνει "τις δραστηριότητες των ατόμων κατά την διάρκεια του ταξιδιού και της παραμονής τους σε χώρο που διαφέρει απ' το σύνηθες περιβάλλον τους, για περίοδο συνεχή μη υπερβαίνουσα το έτος, για σκοπούς, αναψυχής, επαγγελματικούς ή για άλλους λόγους".

Ο Τουρισμός εμπλέκεται με τέτοιο αμεσότητα στην διαδικασία μετατροπής και ανάπτυξης των σύγχρονων κοινωνιών, όσο ελάχιστες ανθρώπινες δραστηριότητες. Επιβάλλεται ως καθοριστικό στοιχείο της ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων, σε διάστημα μικρότερο από έναν αιώνα ενώ παράλληλα αποτελεί το κατ' εξοχήν "μέσον" της άμεσης συνάντησης και ανακάλυψης σ' επίπεδο πολιτισμών και τρόπων ζωής.

Ο ρυθμός με το οποίο ο Τουρισμός αναπτύσσεται και εδραιώνεται ως γενικευμένη ανάγκη, συνοδεύεται από την γένεση νέων ή άλλων υφισταμένων οικονομικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται για την αντιμετώπιση του φαινομένου, γεγονός που οδηγεί στην δημιουργία μιας νέας αγοράς. Έτσι, ο τουρισμός θεωρείται συχνά ως αγορά και όχι ως τομέας, λόγω των διαρθρωτικών του χαρακτηριστικών.

Οι διασυνδέσεις μεταξύ της τουριστικής καταναλώσεως και της τουριστικής παραγωγής περιβάλλουν την κοινωνία και εξελίσσονται μαζί μ'

αυτή. Καθίσταται αρκετά δύσκολη η κατανόηση των ορίων τους αλλά και η εκτίμηση του βάρους που μπορεί να έχει ο τουρισμός σε θεσμικό επίπεδο. Αυτές οι ήδη παρούσες σ' εθνική κλίμακα δυσκολίες, αν μεταφερθούν σε μία ευρωπαϊκή προοπτική μεγεθύνονται. Για το λόγο αυτό, ενώ είναι γενικευμένη η αντίληψη περί πρωταρχικότητας του ρόλου του τουρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι ασαφής η εικόνα της ταυτότητας του, εξ' ου και η μη νομιμοποίηση του τουρισμού ως πλήρη βιομηχανικό κλάδο.

1.2 Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ Η ΥΨΗΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ

Ο τουρισμός και τα ταξίδια εν γένει αποτελούν μια πανάρχαια διεργασία βασισμένη στην ανθρώπινη περιέργεια, στο ενδιαφέρον που εμπεριέχει το άγνωστο και η ανακάλυψη νέων τόπων, εθίμων και ηθών. Συνεπώς, θα πρέπει να αποκλεισθεί η άποψη ότι ο τουρισμός αποτελεί "τυχαίο" κοινωνικό φαινόμενο και, αντιθέτως, να εκληφθεί ως φαινόμενο κοινωνικού περιεχομένου.

Το γεγονός ότι ίχνη και ρίζες του σημερινού τουρισμού ανευρίσκονται χιλιετηρίδες πριν και ότι η ύπαρξη του πιστοποιείται σχεδόν σε όλες τις ιστορικές περιόδους του ανθρώπινου βίου φανερώνουν το διαρκές ανθρώπινο ενδιαφέρον γύρω από αυτό, που σήμερα αποκαλείται τουρισμός. Εκ παραλλήλου η μελέτη πολλών γραπτών μνημείων της Αρχαίας Κίνας, της Ελλάδας και της Ρώμης αποδεικνύουν στην πράξη την ύπαρξη τουριστικής διακίνησης, την ύπαρξη κάποιων "υποτυπωδών τουριστικών κέντρων" της αρχαιότητας, αλλά και τη διακίνηση ατόμων για λόγους θρησκευτικούς, θεραπευτικούς ή αθλητικούς, ιδίως στην Αρχαία Ελλάδα.

Η κοινωνική σημασία και η αυξημένη κοινωνιολογική σπουδαιότητα του τουρισμού στα πρώιμα στάδια της διεργασίας καταδεικνύονται από:

- ◆ την έναρξη της διαδικασίας χάραξης οδικών αρτηριών.
- ◆ τη δημιουργία πόλεων με αυξημένο πληθυσμό,
- ◆ την εμφάνιση του χρήματος ως μέσου συναλλαγής, την ανάπτυξη του εμπορίου και της ναυτιλίας,
- ◆ τη θεσμοθέτηση διακρατικών διαδικασιών, όπως, λ.χ., οι ολυμπιακοί αγώνες, οι αμφικτιονίες, οι θρησκευτικές τελετές ("Ελευσίνα Μυστήρια") κ.λ.π.

Στην περίοδο του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης η έμφαση στη διακίνηση αφορά πλέον στην αναζήτηση της ασφάλειας, ως κύριου όρου για κάθε τουριστική μετακίνηση, ενώ τα κυρίαρχα στοιχεία παραμένουν το εμπόριο, η αναζήτηση νέων πολιτιστικών προτύπων, η ψυχαγωγία (η οποία αφορά κατά

τεκμήριο άτομα των υψηλότερων κοινωνικών τάξεων), καθώς και οι μετακινήσεις για λόγους θρησκευτικούς (λ.χ. Επίσκεψη σε Αγίους Τόπους, Σταυροφορίες) και για λόγους εξερευνητικούς (όπως οι Βίκινγκς, ο Μάρκο Πόλο, οι Ισπανοί και Πορτογάλοι εξερευνητές στη συνέχεια).

Στην περίοδο μεταξύ του 15ου και 17ου αιώνα επικρατεί μια ουσιαστικής αλλαγής σε σχέση με τους σκοπούς των ταξιδιών, οι οποίοι πλέον αρχίζουν να αφορούν και τη μόρφωση και τον πολιτισμό, κάτι που βεβαίως προσιδιάζει στη σημερινή άποψη περί κινήτρων έλξης πελατών σε κάποιον τουριστικό προορισμό.

Εισερχόμενοι στον 19ο αιώνα γίνεται φανερό ότι ωριμάζουν συνολικά οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, μέσα από τις οποίες σύντομο θα επακολουθήσει η ανάπτυξη του φαινομένου, με τη Γαλλία και την Αγγλία να έχουν την πρωτοκαθεδρία. Σημαντικότερη συμβολή στην περίοδο αυτή έχει η εμφάνιση της ατμομηχανής με κύριο συνακόλουθο την εμφάνιση των σιδηροδρόμων και της ακτοπλοΐας, παράγοντες ενίσχυσης της μεταφοράς σε μεγάλο βαθμό, ενώ και η εμφάνιση πολλών άλλων βασικών εφευρέσεων, όπως, λ.χ., ο ηλεκτρισμός, ο τηλεγράφος κ.λ.π. συνέβαλαν στην προώθηση του τουρισμού.

Στον ίδιο αιώνα η βιομηχανική επανάσταση αλλάζει ουσιαστικά τα δεδομένα, διαφοροποιεί τις κοινωνικές τάξεις της εποχής στην Ευρώπη, με προεξάρχον στοιχείο τη διεύρυνση της μεσαίας τάξεως, την αύξηση των εισοδημάτων της και την αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων της εποχής, βάζοντας ταυτόχρονα τις βάσεις για όσα θα ακολουθήσουν σχετικά με τη μαζικοποίηση του τουρισμού στον 20ό αιώνα.

1.3.ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ: Ο ΑΙΩΝΑΣ ΤΗΣ ΜΑΖΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΕ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Ο αιώνας που πέρασε δίνοντας τη θέση του στον πρώτο της νέας χιλιετηρίδας, ανεπιφύλακτα μπορεί προσφυώς να αποκληθεί "ο αιώνας του τουρισμού", αφού στη διάρκειά του έγιναν κοσμογονικές αλλαγές σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη.

Οι κοσμογονικές αυτές αλλαγές και οι εξελίξεις κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα - προϊόντα του προηγούμενου αιώνα - ουσιαστικά χωρίζονται σε δύο ξεχωριστές περιόδους: αυτήν προ του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (ή οποία δημιουργεί το όλο κλίμα ανάπτυξης του οργανωμένου τουρισμού) και αυτήν μετά τη λήξη του έως σήμερα (που μαζικοποιεί τον τουρισμό και τον αναγάγει σε κύριο κοινωνικό - οικονομικό φαινόμενο της εποχής μας) .

Συμβαίνει δυστυχώς στις μέρες μας η αξιολόγηση των περισσότερων και σπουδαιότερων κοινωνικών θεσμών και φαινομένων να γίνεται στη βάση του παρεχόμενου αποτελέσματος και όχι σ' αυτή του συνόλου των διεργασιών που συντελούνται για την πραγμάτωση ενός συγκεκριμένου στόχου. Αυτό ακριβώς συμβαίνει και με τον τουρισμό, που έχουμε συνηθίσει να τον αντιμετωπίζουμε με βάση τα οικονομικά του αποτελέσματα και μόνο - μιας και αποτελεί σοβαρότατο κλάδο του ισοζυγίου πληρωμών για κάθε χώρα - αγνοώντας συστηματικά όλες τις άλλες και συχνά "αθέατες" δραστηριότητες του ίδιου φαινομένου, που ούτε λιγότερο σημαντικές είναι ούτε λιγότερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν.

Η κριτική επισκόπηση του πολυδιάστατου αυτού και πολύπλοκου, όπως και πολυσήμαντου φαινομένου, που έχει μπει πλέον στη ζωή μας για τα καλά, αποτελεί ένα σημείο αναφοράς και ένα αναπόσπαστο κομμάτι του σύγχρονου βίου του ανθρώπου (ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες κοινωνίες). Ίσως διότι το δικαίωμα των διακοπών και της αναψυχής μας θεωρείται σήμερα κάτι το δεδομένο και δεν γνωρίζουμε ότι αποτελεί μια κατάκτηση του ανθρώπου της τελευταίας τριακονταετίας.

Πραγματικά, πέρασαν κιόλας 42 χρόνια από την ιστορικής σημασίας Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) στη Ρώμη για "τα διεθνή ταξίδια και τον τουρισμό", όπου για πρώτη φορά τέθηκαν "επί τάπητος" τα θέματα διεθνούς συνεργασίας για την ανάπτυξη του παγκόσμιου τουρισμού, ως αποτέλεσμα της επέκτασης και γενίκευσης των πληρωμένων αδειών στους εργαζόμενους σε ευρεία κλίμακα.

Στο διάστημα που μεσολάβησε από τη Διάσκεψη της Ρώμης του 1962 μέχρι σήμερα, είναι αλήθεια ότι μια κοσμογονία συντελέστηκε στον χώρο του τουρισμού. Η έξαρση της τουριστικής διακίνησης, που είχε αρχίσει να γίνεται εμφανής από το διάστημα του Μεσοπολέμου, εντάθηκε μετά τη λήξη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου σε σημαντικό βαθμό. Ο τουρισμός, που οι ρίζες του χάνονται στα βάθη της ανθρώπινης ιστορίας, γνωρίζει λοιπόν μια σημαντική άνθηση στη διάρκεια του Μεσοπολέμου, την εποχή του "αριστοκρατικού τουρισμού" (του τουρισμού των λουτροπόλεων, των κοσμικών κέντρων, των ιπποδρομιών, των καζίνων και "παρισινών" θεαμάτων), που απολάμβαναν πολύ λίγοι άνθρωποι, ταξιδεύοντας για να διασκεδάσουν την ανία τους και για να καταχωρήσουν τα ονόματά τους οι κοσμικές στήλες των εφημερίδων της εποχής.

Εδώ ακριβώς βρίσκεται και η σπουδαιότητα της Διάσκεψης της Ρώμης, που μετατρέπει τον χαρακτήρα του τουρισμού από αριστοκρατικό σε "λαϊκό" και "δημοκρατικό", έτσι ώστε να μπορεί να αγκαλιάσει το σύνολο των πολιτών της κοινωνίας μας. Παράλληλα όμως μεσολάβησαν μέχρι το 1962 και ορισμένες επαναστατικές αλλαγές.

1.3.1 Η Επιτάχυνση της Τουριστικής Ανάπτυξης Μεταπολεμικά

Η μεταπολεμική ραγδαία ανάπτυξη του διεθνούς τουρισμού δεν θα είχε ίσως συντελεστεί, αν δεν μεσολαβούσαν οι παρακάτω αναφερόμενες διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα προηγούμενα του πολέμου χρόνια:

Η τεχνολογική εξέλιξη που υπήρξε τόσο αλματώδης και εντυπωσιακή, ώστε εκμηδένισε τις αποστάσεις, δίνοντας στο σύγχρονο άτομο τη δυνατότητα

πρόσβασης ακόμα και στα πιο απομακρυσμένα σημεία του πλανήτη (αυτό δεν σημαίνει ότι η μεγάλη πλειοψηφία μπορούσε ή μπορεί ακόμα και στην εποχή μας να κάνει χρήση αυτών των επιλογών, όμως δεν παύει να αποτελεί μια ουσιαστική εξέλιξη).

Οι κατακτήσεις των εργαζόμενων που, με την πάροδο των χρόνων, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και των αναγκών και τη διαμόρφωση νέων συνθηκών διαβίωσης, επέδρασαν καταλυτικά στις εργοδοσίες (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) και ανάμεσα στα άλλα θεσμοθέτησαν τις διακοπές αρχικά και τις πληρωμένες διακοπές στη συνέχεια (και στο σημείο αυτό δεν σημαίνει ότι η γενίκευση είναι καθολική ή ισχύει σε όλες τις χώρες και σε όλους τους φορείς με την ίδια πρακτική, αλλά όμως συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων του πλανήτη απολαμβάνει αυτό το δικαίωμα).

Η ποιοτική υποβάθμιση της ζωής για μια μεγάλη σειρά χωρών της υψηλίου, αφού η συσσώρευση πληθυσμού στα αστικά και βιομηχανικά κέντρα του αναπτυγμένου - κυρίως - κόσμου οδήγησε σε σωρεία κοινωνικο-ψυχολογικών επιβαρύνσεων και ιατροπαθολογικών συμπτωμάτων (άγχος, αλλοτρίωση, μόλυνση περιβάλλοντος, καθιστική ζωή, κακή διατροφή, ναρκωτικά, αλκοολισμός; αύξηση των καρδιοαναπνευστικών παθήσεων κ.λ.π.). Ο τουρισμός για όλον αυτό τον κόσμο λοιπόν έγινε αναγκαιότητα και πρακτική ιδιάζουσα σημασίας, χωρίς δυνατότητα επιστροφής - τουλάχιστον άμεσης- στα προηγουμένως ισχύοντα.

1.3.2 Το Προφίλ του Σημερινού Τουρισμού

Ασφαλώς θα μπορούσε κανένας να αναφέρει και ορισμένες ακόμα ουσιαστικές διαφοροποιήσεις που επιτάχυναν και διόγκωσαν την τουριστική ανάπτυξη μεταπολεμικά. Αν σταματάμε σ' αυτές, είναι διότι, όπως προαναφέρθηκε, υπήρξαν μεταβολές πραγματικά ριζοσπαστικής σημασίας για τις εξελίξεις που επακολούθησαν.

Στα 1998 - τριάντα έξι χρόνια μετά τη Διάσκεψη της Ρώμης και μόλις δεκαοκτώ χρόνια μετά την υπογραφή της "Διακήρυξης της Μανίλας" - ο

διεθνής τουρισμός κυριαρχείται από μια σειρά δεδομένων, που παραθέτουμε στη συνέχεια συνοπτικά:

- ◆ Θεωρείται δραστηριότητα ουσιώδης για τη ζωή των λαών και έχει επιπτώσεις στο οικονομικό, κοινωνικό, μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο κάθε χώρας, ενώ σχετίζεται άμεσα και με τις διεθνείς σχέσεις.
- ◆ Γίνεται προσπάθεια για επέκταση του χρόνου πληρωμένων διακοπών από τις τέσσερις εβδομάδες στις έξι (που ήδη ισχύει για ορισμένες χώρες, λ.χ. Σουηδία, Γαλλία), ενώ συγχρόνως οδεύουμε ολοταχώς στην 7η και 8ή εβδομάδα, γεγονός που αποδεικνύει το μέγεθος της ανάγκης του σύγχρονου ατόμου για περισσότερη αναψυχή.
- ◆ Επιχειρείται μέσα από τις δραστηριότητες του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (World Tourism Organization) η εξασφάλιση της διεθνούς συνεργασίας στον χώρο του τουρισμού, ώστε να διασφαλιστεί η χωρίς διακρίσεις πρόσβαση για όλους τους κατοίκους του κόσμου στις διακοπές.
- ◆ Καταβάλλεται προσπάθεια για την εξάλειψη των περιορισμών στην τουριστική διακίνηση στο εξωτερικό (που υπάρχει ακόμα σε σημαντικό αριθμό χωρών) και για την επέκταση του εσωτερικού τουρισμού σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες.
- ◆ Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διαπίστωση ότι ο μέσος πολίτης πρέπει να αντιληφθεί πως ο τουρισμός δεν είναι αποκλειστικά οικονομική δραστηριότητα, αλλά δικαίωμα, ευκαιρία γνώσης και προσέγγισης του περιβάλλοντος, παράγοντας διεθνούς αλληλεγγύης και ειρήνης, τρόπος χρησιμοποίησης του ελεύθερου χρόνου και κοινωνική παροχή που συμβάλλει στη βιολογική και ψυχολογική ισορροπία.
- ◆ Αποσκοπεί παράλληλα με τα άλλα στη δημιουργία νέων απασχολήσεων για τους άνεργους που κατακλύζουν τον βιομηχανικά αναπτυσσόμενο κόσμο και προσφέρει τη δυνατότητα ενθάρρυνσης των "δύσκολων" κοινωνικών κατηγοριών (λ.χ. νεολαία, μαθητές, φοιτητές, πρόσφυγες, άνεργοι, εκπρόσωποι τρίτης ηλικίας) για έναν καινούργιο τρόπο απάμβλυνσης των επιβαρύνσεων που δέχονται μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο.

- ◆ Τέλος επιδιώκεται η κατανόηση των εθνικών κυβερνήσεων όλων των χωρών, ώστε σε οποιαδήποτε μακροπρόθεσμη ανάλυση της κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης της ανθρωπότητας να παίρνονται, σοβαρά υπόψη οι εθνικές και διεθνείς τουριστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Όλα τα προαναφερθέντα για τον διεθνή τουρισμό δεν αποτελούν απλά ευχολόγια, αλλά έχουν γίνει (ή γίνονται) πράξη από διάφορες χώρες που έχουν ενστερνιστεί το πνεύμα των βασικών αρχών της Παγκόσμιας Οργάνωσης Τουρισμού. Οι μεταβολές που συντελούνται αυτή τη στιγμή, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο στο θέμα του τουρισμού, δεν έχουν προηγούμενο στη μακρόχρονη ιστορία του διαμέσου των αιώνων. Μια ιστορία, βέβαια, αρκετά στατική και ελιτίστικη, που στις μέρες μας όμως αλλάζει χαρακτήρα και γίνεται ολοένα και πιο δημοκρατική (πιο προσιτή δηλαδή) σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής στρωμάτωσης, και ειδικά σήμερα μετά την πτώση των καθεστώτων των χωρών του πρώην "υπαρκτού σοσιαλισμού".

1.4. ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Χωρίς αμφιβολία ο 20ός αιώνας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ο "αιώνας του τουρισμού", αφού η ανάπτυξη της τουριστικής διακίνησης και η επισήμανση της αναγκαιότητας της δεν αμφισβητείται πλέον ούτε και από τους πολέμιους του σημαντικού αυτού κοινωνικού φαινομένου. Στο κατώφλι του 21ου αιώνα και με βάση τις υπάρχουσες σημερινές κοινωνικο-πολιτικές, διεθνολογικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες πρέπει να αναμένει καθένας μια επίταση του φαινομένου στα επόμενα 15-20 χρόνια με βάση τα τελευταία στοιχεία του Παγκόσμιου Τουρισμού.

Στη διαπίστωση αυτή συνηγορούν και οι ακόλουθες επισημάνσεις:

- ◆ Η τεχνολογική ανάπτυξη που στο κοντινό μέλλον θα παράσχει πιθανώς περισσότερο ελεύθερο χρόνο στο σύγχρονο άτομο (και που ένα μέρος του θα καταναλώνεται σε διακοπές, ταξίδια, αναψυχή κ.λ.π.) ιδίως με βάση τις εξελίξεις στην αερομεταφορά.
- ◆ Οι κοινωνικο-ψυχολογικές επιβαρύνσεις θα αυξάνονται ολοένα και περισσότερο καθώς θα υποβαθμίζεται η ποιότητα της ζωής ολοένα και περισσότερο, μιας και αυτό είναι το φυσικό επακόλουθο της βιομηχανικής ανάπτυξης.
- ◆ Η άνοδος του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου με την υποβοήθηση των σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων θα διευρύνουν σημαντικά τον πνευματικό-πολιτιστικό ορίζοντα των ατόμων, θα υποθάλλουν την "πνευματική περιέργειά" τους και θα κινητοποιούν το ενδιαφέρον τους για επιτόπιες γνωριμίες και εμπειρίες.

Ολοκληρώνοντας αυτές τις σκέψεις, πιστεύουμε ότι ο διεθνής τουρισμός έχει ακόμα μακρύ δρόμο να διανύσει, ώσπου όλοι οι πολίτες όλων των χωρών της γης να πετύχουν την άσκηση του δικαιώματος του τουρισμού - που είναι πλέον πανανθρώπινη αξία - με τρόπο ελεύθερο, ευχερή και δημοκρατικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

**Τουρισμός Κεντρικής Ευρώπης:
Ελβετία-Αυστρία, σαν πρωτοπόροι τουριστικής ανάπτυξης**

2.1. ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ **ΕΛΒΕΤΙΑ-ΑΥΣΤΡΙΑ: ΣΑΝ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Σύμφωνα με τα όσα έχουν αναφερθεί σε προηγούμενη κεφάλαιο για την εξέλιξη του τουριστικού φαινομένου καθώς και για τους επί μέρους παράγοντες που συνέβαλαν στην εξέλιξη αυτή, προκύπτει ότι η καινούργια αυτή οικονομική δραστηριότητα αρχίζει να αναπτύσσεται σε οργανωμένη βάση κυρίως στον Ευρωπαϊκό χώρο από τα μέσα του περασμένου (19^{ου}) αιώνα.

Αναντίρρητα μπορούμε να πούμε ότι η Ελβετία είναι το πρώτο Ευρωπαϊκό κράτος που από το 1850 εστράφηκε στην αξιοποίηση των πολλών δυνατοτήτων του φυσικού της περιβάλλοντος και σε σύντομο σχετικά χρονικό διάστημα κατόρθωσε να αναδείξει την τουριστική δραστηριότητα σε μια σημαντικότερη πλουτοπαραγωγική πηγή του εθνικού της οικονομικού δυναμικού. Η πρωτοποριακή αυτή δραστηριοποίηση της Ελβετίας στην ανάπτυξη και αξιοποίηση των τουριστικών παραγωγικών της πηγών θα πρέπει να αποδοθεί στην έντονη προσπάθεια εξεύρεσης λύσης για την παραπέρα ανάπτυξη της μέχρι τότε ορεινής της οικονομίας. Η υπεύθυνη και σωστή αντιμετώπιση του θέματος, η μεγάλη μεθοδικότητα των Ελβετών και η ανάπτυξη μιας πολύ υψηλού επιπέδου τουριστικής συνείδησης συνέβαλαν σε μια τέτοια εξέλιξη της τουριστικής δραστηριότητας στα χρόνια που από τότε μεσολάβησαν μέχρι σήμερα, ώστε η ποιότητα των παρεχομένων τουριστικών υπηρεσιών και το επίπεδο και η έκταση του Ελβετικού τουρισμού να αποτελούν ανέκαθεν σημείο αναφοράς σε διεθνές επίπεδο. Αρκετά αργότερα τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη ακολούθησαν σε οργανωμένη βάση το παράδειγμα της Ελβετίας με κύριους εκφραστές της σχετικής προσπάθειας την Αυστρία. Στην Αυστρία οι φυσικές καλλονές της χώρας αποτέλεσαν αξιόλογη πηγή προσέλευσης τουριστών. Μερικές λουτροπόλεις απέκτησαν διεθνή φήμη, όπως η Ισλ και η Μπαντ - Γκάσταϊν. Η ορεινή περιοχή του Φόραρλμπεργκ και του Τυρόλο με κέντρο το Ινσμπρουκ, συγκέντρωναν μεγάλο βαθμό

επισκεπτών για τις χειμερινές χιονοδρομίες. Το Σάλτσμπουργκ με τα ετήσια μουσικά φεστιβάλ εξελίχθηκε σε διεθνές κέντρο μουσικόφιλων και η Βιέννη, με τα μνημεία της και τα έργα τέχνης των περασμένων αιώνων, συγκεντρώνει πολύ κόσμο. Οι αλπικές λίμνες στην Κορινθία και στην Άνω Αυστρία περιβάλλονταν αξιόλογα θέρετρα.

Ενώ και τα υπόλοιπα κράτη (Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία) ακολούθησαν έτσι, που η τουριστική δραστηριότητα επεκτάθηκε σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό σχεδόν χώρο. Η παραπάνω καθυστέρηση της ανάπτυξης του τουρισμού στα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη σε σχέση με την Ελβετία και την Αυστρία, θα πρέπει να αποδοθεί πρώτα στο γεγονός ότι έχοντας ανεπτυγμένες άλλες πλουτοπαραγωγικές πηγές ευρίσκονταν σε καλλίτερη, οικονομική κατάσταση συγκριτικά με την ορεινή Ελβετία, και Αυστρία τα παραδείγματα των οποίων εμιμήθηκαν μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και επίσης στο ότι δεν είχαν αντιληφθεί έγκαιρα τις μεγάλες ωφέλειες που θα μπορούσαν να προκύψουν από την ανάπτυξη του τουρισμού.

Πράγματι στο διάστημα που μεσολάβησε από την λήξη του πρώτου πολέμου (1918) μέχρι την έναρξη του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου (1940) η τουριστική δραστηριότητα γνώρισε μια ουσιαστική ανάπτυξη αφού τα διάφορα ευρωπαϊκά κράτη λόγω της άθλιας οικονομικής κατάστασης που βρίσκονταν μετά το τέλος του πολέμου, προσπάθησαν να βρουν νέες διεξόδους για την ανάπτυξη των εθνικών τους οικονομιών και νέες πηγές συναλλαγματικών εσόδων απαραίτητες για τον ισοσκελισμό ή την μείωση των ελλειμμάτων των επί μέρους προϋπολογισμών τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο ξεκίνησε μία οργανωμένη προσπάθεια η οποία απέβλεπε στην συνεχώς μεγαλύτερη αύξηση της τουριστικής πελατείας του κάθε κράτους μέσω μιας συνεχώς εξελισσόμενης και βελτιούμενης έκτασης και ποιότητας των αναγκαίων μέσων υποδομής και υποδοχής.

Όπως είναι γνωστό, η προσπάθεια αυτή που τόσο επίμονα αλλά και αποτελεσματικά είχε γίνει κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, σταμάτησε και ανεκόπη εντελώς κατά την περίοδο του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Επαναλαμβάνεται όμως αμέσως μετά τη λήξη του, με κύριο χαρακτηριστικό

τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας που είχε πολύ σημαντικά αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια του πολέμου για ειρηνικούς σκοπούς. Έτσι αυτή η τεράστια πράγματι ανάπτυξη, εκτός των άλλων, των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας, έδωσε την τεράστια δυνατότητα της σύντομης, ασφαλούς, άνετης και οικονομικής διακίνησης των τουριστών, με αποτέλεσμα να παρατηρηθεί μια θεαματική ανάπτυξη του τουριστικού πλήθους στα επόμενα 40 χρόνια που ακολούθησαν το τέλος του πολέμου. Δημιουργήθηκε επομένως μία καινούργια έννοια του σύγχρονου τουρισμού ο οποίος χαρακτηρίζεται για την καθολικότητα και τη μαζικότητά του, πράγμα που σημαίνει ότι σαν κοινωνικό φαινόμενο παρουσιάζει απόλυτα εκδημοκρατισμένα χαρακτηριστικά αφού απευθύνεται πλέον σε όλες τις εισοδηματικές τάξεις και δεν αποτελεί το προνόμιο των ολίγων όπως συνέβαινε στις προηγούμενες εποχές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α) το έτος 1980 περισσότεροι από 270 εκατομ. άνθρωποι ταξίδεψαν σαν τουρίστες σε ολόκληρο τον κόσμο, δαπανώντας περισσότερα από 70 δισεκατομ. δολάρια ΗΠΑ. Ειδικότερα όσο αφορά τον Ευρωπαϊκό χώρο το σύνολο των τουριστών για το 1980 ανέρχεται σε 140 εκατομ. παρουσιάζοντας έτσι μια σημαντική αύξηση σε σχέση με το την αμέσως προηγούμενη πενταετία (1975) που αριθμούσε μόνο 105 εκατομ. τουρίστες.

2.1.1. Μια σύντομη αναφορά στη σημερινή Ελβετία

Ο πληθυσμός της χώρας φθάνει τα 7.000 000 κατ. (1996), πρωτεύουσα η Βέρνη (300.000 κατ.). Κυριότερες πόλεις: Ζυρίχη (1.180.000 κάτ. Χ Βασιλεία (365.000 κατ.), Γενεύη (172.300 κατ.), Λοζάνη (250.000 κατ.). Τα 68% του πληθυσμού μιλούν τη γερμανική γλώσσα, τα 20% τη γαλλική και τα 10% την ιταλική. Θρησκεία είναι η προτεσταντική και η ρωμαιοκαθολική. Νόμισμα έχουν το ελβετικό φράγκο Το πολίτευμα της Ελβετίας είναι ομόσπονδη δημοκρατία Τη νομοθετική εξουσία ασκεί το εθνικό συμβούλιο,

που αποτελείται από 44 μέλη του συμβουλίου των καντονίων και 200 μέλη που εκλέγονται από τους άρρενες πολίτες. Την εκτελεστική εξουσία ασκεί το επταμελές ομοσπονδιακό συμβούλιο, που εκλέγεται από το εθνικό συμβούλιο. Η εκπαίδευση βρίσκεται σε πολύ υψηλό επίπεδο. Η εκπαίδευση ελέγχεται από τα καντόνια. Η Ελβετία διαιρείται σε 22 βασικά καντόνια - από τα οποία τρία χωρίζονται σε δύο το καθένα, έτσι που γίνονται όλα 25. Τα ονόματα των κυριότερων καντονίων είναι: Γενεύης, Βο, Βαλέ, Φριμπούρ, Νεσατέλ (5 γαλλικά, στα ΝΔ της χώρας), Τιτσίνο (ιταλικό), Γκλαρ. Τιργκάου, Σεντ Γκάλεν, Άπεντσελ, Γκράουμπιντεν (γερμανικά, στα Α.), Βασιλείας, Σολοντούρν. Ααργκάου, Σαφχάουζεν και Ζυρίχης (επίσης γερμανικά, ατά Β), Τέλος το κεντρικό τμήμα περιλαμβάνει τα καντόνια της Βέρνης, του Ουντερβάλντεν, Τσουγκ, Σβιτς. Ούρι.

Γενικά οι Ελβετοί είναι λαός πολιτισμένος, που με την εργατικότητα, την επιμονή και την εξυπνάδα τους κατόρθωσαν να αναπτύξουν τέλεια τη χώρα τους. Ο ήλιος, ο αέρας, το βουνά με τα άφθονα πυκνά δάση και όλα τα βασικά στοιχεία του κλίματος της χώρας αποτελούν για τους κατοίκους της κάτι περισσότερο από απλά φυσικά γνωρίσματα. Πέτυχαν το θαύμα της λεγόμενης "τουριστικής βιομηχανίας". Οι ξενοδοχειακές εκμεταλλεύσεις και ο τουρισμός αποτελούν το μεγαλύτερο οικονομικό πόρο της Ελβετίας. Η οργάνωση της ελβετικής συγκοινωνίας είναι θαυμάσια. Κέντρα χειμερινών και καλοκαιρινών σπορ (Σεν Μόριτς) βρίσκει σε κάθε του βήμα ο ξένος περιηγητής. Κορυφές πανύψηλες που ατενίζουν τον ουρανό με μεγαλοπρέπεια, δάση σκοτεινά που τα φωτίζει η ανταύγεια του λευκότατου χιονιού, σπίτια μικρά και μεγάλα, χαριτωμένα, που καθρεφτίζονται στα καθαρά νερά των λιμνών. Σε ύψος 1.500 μ. φυτρώνουν τα εξάισια εντελβίαις, τα εθνικά λουλούδια της Ελβετίας και της Αυστρίας (κάτασπρα, σαν βαμβάκινα άστρα). Στα ΝΔ των Άλπεων βρίσκεται σε ύψος 2.500 μ. το περίφημο μοναστήρι του Αγίου Βερνάρδου ντε Μαντόν, που αποτελεί συνδυαστικό κρίκο Ελβετίας-Ιταλίας. Χτίστηκε το 10ο αιώνα μ.Χ και οι μοναχοί του έχουν στη διάθεσή τους θαυμάσια εξασκημένα σκυλιά, που ανακαλύπτουν και σώζουν τους τυχόν θαμμένους στα βαθιά χιόνια διαβάτες.

Συγκοινωνία: Πυκνότητα είναι το σιδηροδρομικό και οδικό δίκτυο της χώρας, στο οποίο κυκλοφορούν πάνω από ένα εκατομμύριο αυτοκίνητα. Συγκεκριμένα για το σιδηροδρομικό δίκτυο, τα τρένα τρέχουν κάθε μία ώρα, από το πρωί ως τα μεσάνυχτα. Τα σημεία ανταπόκρισης είναι εύκολα και χρειάζονται μόνο λίγα λεπτά για την αλλαγή γραμμής τρένου. Από τις πιο γνωστές εταιρείες είναι οι: GLACIER EXPRESS και BERNINA EXPRESS. Διεθνείς αεροπορικές γραμμές και η Εθνική Αεροπορική Εταιρεία SWIS INTERNATIONAL AIRLINES εξυπηρετούν την Ελβετία εσωτερικά και εξωτερικά, μέσω των διεθνών αερολιμένων της Ζυρίχης και της Γενεύης. Λεωφορεία, ταξί και τρένα εξυπηρετούν τους ταξιδιώτες από και προς το αεροδρόμιο, με συχνά δρομολόγια.

2.1.2. Μια σύντομη αναφορά στη σημερινή Αυστρία

Ο πληθυσμός της Αυστρίας φτάνει τα 7.900.000 κάτ. Από αυτούς τα 90% περίπου είναι Αυστριακοί και οι υπόλοιποι Σλοβένοι, Κροάτες και Τσέχοι.

Πρωτεύουσα του Ομοσπονδιακού Κράτους είναι η Βιέννη (1512.000 κατ.). Άλλες πόλεις είναι το Γκρατς (250.000 κατ.), το Λιντς (243.000 κατ.), το Ίνσμπρουκ (117.000 κατ.), το Σάλτσμπουργκ (139.000 κατ.) κ.ά.

Η Αυστρία είναι από τα πιο πολιτισμένα κράτη του κόσμου. Ο λαός της, καλλιεργημένος πνευματικά και φιλειρηνικός, ξεχωρίζει από πολλούς λαούς του κόσμου. Η τάση να εκφράζεται με τη μουσική είναι ένα από τα εθνικά χαρακτηριστικά του λαού της Αυστρίας, κληρονομημένο από τους Σέρβους και τους Λατίνους προγόνους του. Στην Αυστρία η μουσική αναπτύχθηκε όσο κανένας άλλος τομέας της τέχνης. Το 18ο αι. εμφανίστηκαν οι μεγάλες μορφές της μουσικής, όπως ο Γκλουκ (1714-1787), ο Χάιντν (1732-1809), ο Μότσαρτ (1756-1791), ο Σούμπερτ (1797-1828) και ακολουθούν το 19ο αι. οι Λιστ (1811-1886), Γιόχαν Στράους (1825-1899), Μάλερ κ.ά. Αλλά και η λογοτεχνία έχει να επιδείξει σπουδαίους ποιητές.

Συγκοινωνία: Η Αυστρία διαθέτει πυκνό οδικό δίκτυο, συνολικού μήκους 100.000 χλμ. περίπου. Το σιδηροδρομικό δίκτυο φτάνει τα 6.000 χλμ., από τα οποία έχουν ηλεκτροδοτηθεί τα μισά περίπου. Το μεγαλύτερο τμήμα του σιδηροδρομικού δικτύου ανήκει στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, η οποία ελέγχει σημαντικό μέρος των λεωφορειακών γραμμών. Οι αεροσυγκοινωνίες είναι άριστα οργανωμένες και συνδέουν τη χώρα με αερολιμένες χωρών της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.

Τουρισμός: Ο τουρισμός της Αυστρίας έχει αυξηθεί πάρα πολύ. Εκατομμύρια ξένων και ντόπιων επισκέπτονται τις ορεινές περιοχές του Τυρόλου και Φόραλμπεργκ για χειμερινά σπορ, αλλά και το Σάλτσμπουργκ με τη Βιέννη για τα μουσικά φεστιβάλ και τα έργα τέχνης. Η Αυστρία έδωσε μεγάλη ώθηση στην τουριστική της κίνηση και από την αγιοποίηση των λιμνών, στην Κορινθία και στην Άνω Αυστρία, των Άλπεων μετατρέποντάς τες σε μεγάλα τουριστικά θέρετρα.

2.2. ΕΥΡΩΠΗ: ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΑ ΝΑ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ!

Η Ευρώπη είναι ο προορισμός που δέχεται τους περισσότερους τουρίστες στον κόσμο, με τέσσερις χώρες της ΕΕ να συγκαταλέγονται μεταξύ των έξι δημοφιλέστερων προορισμών στον κόσμο, το 2001. Οι περισσότεροι επισκέπτες προέρχονται από χώρες της Ευρώπης. Τους ταξιδιώτες ελκύει η μεγάλη φυσική ομορφιά της Ευρώπης, από τις μεγαλοπρεπείς οροσειρές μέχρι τις βραχώδεις ακτές και τις αμμώδεις παραλίες, από τους πλούσιους βοσκότοπους μέχρι τις άνυδρες πεδιάδες, από τις λίμνες και τα δάση μέχρι την αρκτική τούνδρα.

Ο πλούτος της ιστορικής κληρονομιάς της Ευρώπης είναι παντού εμφανής: έργα ζωγραφικής σε προϊστορικές σπηλιές, ελληνορωμαϊκές αρχαιότητες, επιρροές των Βίκινγκς και των Μαυριτανών, μεσαιωνικά οχυρά, αναγεννησιακά παλάτια και εκκλησίες μπαρόκ και άλλα πολλά ακόμη.

Μπορεί κανείς να επιδοθεί σε χειμερινά ή θαλάσσια σπορ, να εξερευνήσει σύγχρονες πόλεις που σφύζουν από ζωή, να απολαύσει την τέχνη και τη μουσική και να συνοδεύσει όλα αυτά με καλό φαγητό, κρασί και μπίρα.

Το 2004, δέκα νέες χώρες θα προστεθούν στις σημερινές 15 χώρες της ΕΕ, αυξάνοντας τη συνολική έκταση της ΕΕ κατά 23 % και τον πληθυσμό της κατά 75 εκατ., και εμπλουτίζοντας τη με νέους τουριστικούς προορισμούς, πλούσιους σε ιστορία και πολιτισμό. Η διεύρυνση της ΕΕ θα έχει επίσης ως αποτέλεσμα την πρόσβαση σε περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες.

Με το πέρασμα των ετών τα ταξίδια στην ΕΕ έχουν γίνει όλο και πιο εύκολα χάρη στην κατάργηση των περισσότερων διατυπώσεων που αφορούν τα διαβατήρια και τις αποσκευές και την καθιέρωση του ευρώ σε 12 από τις 15 χώρες της ΕΕ. Το ευρώ έχει κάνει πιο εύκολη τη ζωή των ταξιδιωτών, δεδομένου ότι, εντός της ευρωζώνης, υπάρχει δυνατότητα άμεσης σύγκρισης των τιμών και δεν υφίστανται πλέον το κόστος και οι άλλες δυσκολίες που συνεπάγεται η μετατροπή των νομισμάτων.

Η δημιουργία της «εσωτερικής αγοράς» συνέβαλε επίσης στη μείωση των τιμών, όπως παραδείγματος χάρη των αεροπορικών ναύλων. Οι κάτοικοι δέκα νέων χωρών θα μπορούν και αυτοί σύντομα να απολαύσουν όλα αυτά τα οφέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

**Δημιουργία της Ε. Ένωσης
Ιστορικό
Πρωταγωνιστικός ρόλος του Τουρισμού**

3.1 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΑ

♦ Οι απαρχές: πόλεμος και ειρήνη

Επί αιώνες, η Ευρώπη αποτελούσε θέατρο συχνών και αιματηρών πολέμων. Από το 1870 έως το 1945, η Γαλλία και η Γερμανία συγκρούστηκαν τρεις φορές με βαρύτερες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές. Έτσι άρχισε να δημιουργείται η πεποίθηση σε αρκετούς ευρωπαίους ηγέτες ότι ο μόνος τρόπος να εξασφαλιστεί μια διαρκής ειρήνη μεταξύ των χωρών τους ήταν να ενωθούν οικονομικά και πολιτικά.

Έτσι, το 1950, ο Γάλλος υπουργός εξωτερικών Robert Schuman πρότεινε την συνένωση βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Δυτικής Ευρώπης. Από την ιδέα αυτή, το 1951 γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) με έξι μέλη: το Βέλγιο, τη Δυτική Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Γαλλία, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες. Η εξουσία λήψεως αποφάσεων σχετικά με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα στις χώρες αυτές ανατέθηκε σε ένα ανεξάρτητο υπερεθνικό φορέα που ονομαζόταν "Ανωτάτη Αρχή». Ο Jean Monnet ήταν ο πρώτος της πρόεδρος.

♦ Από τις τρεις Κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΚΑΧ είχε τέτοια επιτυχία που, μέσα σε λίγα χρόνια, αυτές οι ίδιες έξι χώρες αποφάσισαν να προχωρήσουν περισσότερο και να ενοποιήσουν και άλλους τομείς των οικονομιών τους. Το 1957, υπέγραψαν τις Συνθήκες της Ρώμης με τις οποίες ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ) και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ). Τα κράτη μέλη έθεσαν ως στόχο να καταργήσουν τους εμπορικούς φραγμούς μεταξύ τους και να ιδρύσουν μια "κοινή αγορά".

Το 1967, συγχωνεύτηκαν τα όργανα των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Από τη στιγμή εκείνη, υπάρχει μια μόνο Επιτροπή, ένα Συμβούλιο υπουργών και ένα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Αρχικά, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιλέγονταν από τα εθνικά κοινοβούλια, αλλά το 1979 έγιναν οι πρώτες άμεσες εκλογές, πράγμα που επέτρεψε στους πολίτες των κρατών μελών να ψηφίσουν τους υποψηφίους της επιλογής τους. Από τότε, πραγματοποιούνται άμεσες εκλογές κάθε πέντε χρόνια.

Με τη συνθήκη του Μάαστριχτ (1992) θεσπίστηκαν νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών - όπως για παράδειγμα στον τομέα της άμυνας και στους τομείς "της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων". Με τη προσθήκη αυτής της διακυβερνητικής συνεργασίας στο υφιστάμενο "κοινοτικό" σύστημα, η συνθήκη του Μάαστριχτ δημιούργησε την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

♦ Ολοκλήρωση σημαίνει κοινές πολιτικές

Η οικονομική και πολιτική ολοκλήρωση των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημαίνει ότι οι χώρες αυτές πρέπει να λαμβάνουν κοινές αποφάσεις σε πολλά θέματα. Έτσι, έχουν αναπτύξει κοινές πολιτικές σε ένα ευρύτατο φάσμα τομέων - από τη γεωργία στα πολιτιστικά θέματα, από την προστασία των καταναλωτών στον ανταγωνισμό, από το περιβάλλον και την ενέργεια στις μεταφορές και το εμπόριο.

Τον πρώτο καιρό, το κέντρο βάρους ήταν στην κοινή εμπορική πολιτική για τον άνθρακα και το χάλυβα και στην κοινή γεωργική πολιτική. Σύν τα χρόνια, με τις νέες ανάγκες που προέκυπταν, προστέθηκαν και άλλες πολιτικές, ενώ ορισμένοι βασικοί στόχοι της πολιτικής άλλαξαν καθώς μεταβάλλονταν οι συνθήκες. Π.χ., στόχος της γεωργικής πολιτικής δεν είναι πλέον η παραγωγή όσο το δυνατόν περισσότερων και φθηνότερων τροφίμων, αλλά η προώθηση γεωργικών μεθόδων που συμβάλλουν στην παραγωγή υγιεινών τροφίμων υψηλής ποιότητας και στην προστασία του περιβάλλοντος. Η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος λαμβάνεται τώρα υπόψη σε όλο το φάσμα των πολιτικών της ΕΕ.

Οι σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο έχουν επίσης αποκτήσει μεγάλη σημασία. Η ΕΕ διαπραγματεύεται σημαντικές

συμφωνίες εμπορίου και συνεργασίας με άλλες χώρες και αναπτύσσει κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.

♦ Η ενιαία αγορά: άρση των εμπορικών φραγμών

Τα κράτη μέλη χρειάστηκαν κάποιο χρόνο για να καταργήσουν όλους τους εμπορικούς φραγμούς που υπήρχαν μεταξύ τους και να μεταβάλουν την «κοινή αγορά» τους σε μια πραγματική ενιαία αγορά στην οποία τα αγαθά, οι υπηρεσίες, τα πρόσωπα και τα κεφάλαια μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα. Η ενιαία αγορά ολοκληρώθηκε επίσημα στα τέλη του 1992, αλλά απαιτούνται ακόμα κάποιες προσπάθειες σε ορισμένους τομείς, όπως για τη δημιουργία μίας πραγματικής ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, η διακίνηση των προσώπων στην Ευρώπη γινόταν όλο και ευκολότερη, καθώς οι έλεγχο διαβατηρίων και οι τελωνειακοί έλεγχοι καταργήθηκαν στα περισσότερα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ. Αυτό οδήγησε σε μία μεγαλύτερη κινητικότητα των πολιτών της ΕΕ. Από το 1987, για παράδειγμα, πάνω από ένα εκατομμύριο νέο ευρωπαίοι πραγματοποιούν τις σπουδές τους στο εξωτερικό, με την ενίσχυση της ΕΕ.

♦ Το ενιαίο νόμισμα: το ευρώ στην τσέπη του ευρωπαίου πολίτη

Το 1992, η ΕΕ αποφάσισε τη δημιουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ), με τη θέσπιση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος η διαχείριση του οποίου έχει ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το ενιαίο νόμισμα -το ευρώ- έγινε πραγματικότητα την 1η Ιανουαρίου 2002, όταν τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα ευρώ αντικατέστησαν τα εθνικά νομίσματα στις 12 από τις 15 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία και Φινλανδία).

♦ Η οικογένεια μεγαλώνει

Η ΕΕ διευρύνθηκε με διαδοχικά κύματα προσχωρήσεων. Η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησαν το 1973, το 1981

ακολούθησε η Ελλάδα, το 1986 η Ισπανία και η Πορτογαλία και το 1995 η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ετοιμάζεται τώρα να υποδεχθεί δέκα νέες χώρες της ανατολικής και νότιας Ευρώπης: την Κύπρο, την Τσεχία, την Εσθονία, την Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία. Οι χώρες αυτές πρόκειται να ενταχθούν στην ΕΕ το 2004. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία αναμένεται να ακολουθήσουν σε λίγα χρόνια και η Τουρκία είναι επίσης υποψήφια χώρα. Για να εξασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά με 25 ή περισσότερα κράτη μέλη, το σύστημα λήψεως αποφάσεων θα πρέπει να απλοποιηθεί. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στη Συνθήκη της Νίκαιας, που τέθηκε σε ισχύ την 1 η Φεβρουαρίου 2003, θεσπίζονται νέοι κανόνες που διέπουν το μέγεθος και τον τρόπο λειτουργίας των οργάνων της ΕΕ.

3.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται «από αντιπροσώπους των λαών των κρατών που έχουν συνενωθεί στην Κοινότητα» όπως αναφέρει η Συνθήκη της Ρώμης του 1957. Σήμερα, 375 εκατομμύρια Ευρωπαίοι και 15 χώρες συμμετέχουν μέσω των 626 ευρωβουλευτών τους στην οικοδόμηση της Ευρώπης.

Τον Ιούνιο του 1979, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξελέγη με άμεση και καθολική ψηφοφορία. Για πρώτη φορά στην ιστορία, 34 χρόνια μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι λαοί των άλλοτε σπαρασσόμενων ευρωπαϊκών εθνών προσήλθαν στις κάλπες για να εκλέξουν μία κοινή συνέλευση. Αυτό είναι το λαμπρότερο σύμβολο συμφιλίωσης που μπόρεσαν να υιοθετήσουν ποτέ οι Ευρωπαίοι.

Νομιμοποιημένο χάρη στην άμεση και καθολική ψηφοφορία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο εκλέγεται για μία πενταετία, απέκτησε ολοένα και μεγαλύτερες εξουσίες μέσω των διαδοχικών Συνθηκών, με αποτέλεσμα να διαδραματίζει όλο και μεγαλύτερο πολιτικό ρόλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι αλληπάλληλες Συνθήκες, ειδικότερα δε οι Συνθήκες του Μάαστριχτ το 1992 και του Άμστερνταμ το 1997, μετέτρεψαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε μία πραγματική νομοθετική συνέλευση, η οποία ασκεί εξουσίες αντίστοιχες με αυτές των εθνικών κοινοβουλίων: έτσι, το Κοινοβούλιο εγκρίνει πλέον από κοινού με το Συμβούλιο Υπουργών τους περισσότερους από τους κοινοτικούς «νόμους».

♦ Το Κοινοβούλιο της Ευρώπης

Ένας μοναδικός θεσμός πολυεθνικής δημοκρατίας

Το Σεπτέμβριο του 1952 συνεδρίασε για πρώτη φορά στο Στρασβούργο η Κοινή Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Κοινοπραξίας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), που υπήρξε ο πρόδρομος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με τη Συνθήκη της Ρώμης, πέντε περίπου χρόνια αργότερα (25 Μαρτίου 1957),

επισημοποιήθηκε και η «ληξιαρχική πράξη γεννήσεως» του κοινοβουλευτικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Σ' αυτόν το μισό σχεδόν αιώνα η ιστορία της Δυτικής Ευρώπης γράφεται από τη διαδικασία ενοποίησης που συντελείται μέσα στο πλαίσιο της Κοινοτικής Ευρώπης. Η πρόοδος που σημειώνεται είναι εντυπωσιακή: από μία στενή μεν, αλλά περιορισμένη στο αντικείμενο συνεργασία στον τομέα του άνθρακα και χάλυβα, η Κοινότητα πέρασε στην κοινή δράση σε όλους σχεδόν τους σημαντικούς τομείς της Οικονομίας και της κοινωνίας. Με την εφαρμογή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εισέρχεται πλέον σε ένα ανώτερο στάδιο ενοποίησης. Όχι μόνο ο ευρύτερος οικονομικός, αλλά και ο πολιτικός τομέας αποτελούν τα δύο κυρία σκέλη της Ένωσης.

Ανάλογη, παράλληλη και άμεσα συνδεδεμένη με την ενοποιητική διαδικασία υπήρξε και η εξελικτική πορεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: από το συμβουλευτικό όργανο των 78 διορισμένων βουλευτών του 1958 στο άμεσα εκλεγμένο κοινοβούλιο των 410 μελών του 1979 και στο κοινοβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου τα 567 μέλη αναδείχθηκαν από τις τέταρτες ευρωπαϊκές εκλογές του 1994. Με τη δημιουργία της «Ένωσης των 15» (από 1-1-1995) απαριθμεί σήμερα 626 μέλη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελεί ένα μοναδικό, πολυεθνικό δημοκρατικό θεσμό. Τα μέλη του δεν διορίζονται, αλλά εκλέγονται με άμεσες γενικές και ελεύθερες εκλογές που διεξάγονται κάθε πέντε χρόνια, την ίδια περίοδο, στα 15 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρόμοιος θεσμός δεν προϋπήρξε.

Προϋπόθεση για τη δημοκρατία στο ευρωπαϊκό επίπεδο

Σε τι χρειαζόμαστε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο; Στην απάντηση του δικαιολογημένου αυτού ερωτήματος πολλών Ευρωπαίων πολιτών θα έπρεπε να έχει προηγηθεί το ερώτημα: Σε τι χρειαζόμαστε την Ευρωπαϊκή Ένωση; Και σ' αυτό το βασικό ερώτημα η απάντηση είναι σχετικά εύκολη, ιδιαίτερα μέσα από το φως της μεταπολεμικής ευρωπαϊκής ιστορίας, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υπήρξε το συνενωτικό θεσμικό πλαίσιο κοινής δράσης των κρατών μελών που

εξασφάλισε την ειρήνη και την πρόοδο στους λαούς της. Αποτελεί υπόδειγμα προς μίμηση και πόλο έλξης για όλους τους ευρωπαϊκούς λαούς που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε μία κοινότητα που οικοδομήθηκε πάνω στις βασικές αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, ιδιαίτερα των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Ακριβώς εξαιτίας των αρχών αυτών θα αποτελούσε οξύμωρο σχήμα το να είχε επιχειρηθεί η οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας χωρίς το όργανο που εκφράζει τη δημοκρατική νομιμότητα, το κοινοβούλιο της.

Ένα δεύτερο βασικό σημείο που δεν πρέπει να παραβλέπουμε είναι ότι η αρχή της δημοκρατίας είναι γενική και αδιάσπαστη. Οι αποφάσεις όλων των επίπεδων διακυβέρνησης μίας δημοκρατικής πολιτείας θα πρέπει να λαμβάνονται υποχρεωτικά μέσα στο πλαίσιο της δημοκρατικής νομιμότητας. Αυτό ισχύει και για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία διαθέτει εκτεταμένες αρμοδιότητες που της παραχωρήθηκαν από τα κράτη μέλη της. Η Ένωση δεν είναι απλώς ένας οργανισμός υπερεθνικής συνεργασίας. Έχει κυριαρχικά δικαιώματα. Οι αποφάσεις της δεσμεύουν τα κράτη μέλη και τους πολίτες της. Εκατοντάδες νομοθετικές πράξεις εκδίδονται κάθε χρόνο από την Κοινότητα. Ένα μεγάλο μέρος της Οικονομικής και κοινωνικής μας ζωής επηρεάζεται ουσιαστικά από αυτές.

♦ **Ορόσημα που σφράγισαν την πορεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**

18 Απριλίου 1951: υπογράφεται στο Παρίσι από τα έξι ιδρυτικά κράτη μέλη, δηλαδή το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο, η ιδρυτική Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Η ΕΚΑΧ διαθέτει μία κοινοβουλευτική Συνέλευση, την «Κοινή Συνέλευση», η οποία συνέρχεται για πρώτη φορά το Σεπτέμβριο του 1952 στο Στρασβούργο. Υπό την προεδρία του μετέπειτα Βέλγου πρωθυπουργού κ. Paul-Henri SPAAK συγκροτείται σε Σώμα το πρώτο κοινοβουλευτικό όργανο της

μετέπειτα Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το οποίο απαρτίζεται από 78 βουλευτές-εκπροσώπους των κοινοβουλίων των έξι ιδρυτικών κρατών μελών

Με την ιστορική αυτή σύνοδο άρχισε τις εργασίες του το κοινοβουλευτικό όργανο, το οποίο, με την ιδρυτική Συνθήκη της Ρώμης (25 Μαρτίου 1957), μετονομάζεται σε «Συνέλευση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων».

25 Μαρτίου 1957: τα έξι ιδρυτικά κράτη υπογράφουν τις Συνθήκες της Ρώμης, με τις οποίες ιδρύονται η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενεργείας. Οι ιδρυτικές Συνθήκες συστήνουν, όπως προαναφέρθηκε, τη Συνέλευση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που είναι αρμοδία πλέον για την ΕΚΑΧ, την ΕΟΚ και την ΕΥΡΑΤΟΜ. Οι ιδρυτικές Συνθήκες της Ρώμης αποτελούν την επίσημη «ληξιαρχική πράξη» γεννήσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τα 142 μέλη του ορίζονται από τα εθνικά κοινοβούλια. Από το Μάρτιο του 1963 αυτοονομάζεται σε «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο», ονομασία που επισημοποιείται με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη τον Ιούλιο του 1987.

1 Ιανουαρίου 1973: η Ευρώπη των έξι γίνεται Ευρώπη των Εννέα με την προσχώρηση της Δανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας. Ο αριθμός των ευρωβουλευτών αυξάνεται σε 198.

Δεκέμβριος 1974: στη Διάσκεψη Κορυφής στο Παρίσι, οι εννέα αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφασίζουν για την εκλογή των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται από τις Συνθήκες της Ρώμης.

Μάρτιος 1975: διαθεσμική συμφωνία ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με την οποία ενισχύονται οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα του προϋπολογισμού.

Σεπτέμβριος 1976: το Συμβούλιο εγκρίνει οριστικά την «πράξη περί της εκλογής των αντιπροσώπων στη Συνέλευση με άμεση και καθολική ψηφοφορία».

7-10 Ιουνίου 1979: πρώτες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία στα εννέα κράτη μέλη.

17 Ιουλίου 1979: πρώτη σύνοδος του άμεσα εκλεγμένου Κοινοβουλίου. Οι 410 ευρωβουλευτές που εκλέχθηκαν στα εννέα κράτη μέλη συνεδριάζουν στο νέο ημικύκλιο του Μεγάρου της Ευρώπης στο Στρασβούργο.

1 Ιανουαρίου 1981: η Ελλάδα γίνεται το δέκατο κράτος μέλος της Κοινότητας. Η έλευση των Ελλήνων βουλευτών αυξάνει τον αριθμό των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε 434.

Φεβρουάριος 1984: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει το «Σχέδιο Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Σχέδιο SPINELLI) που στοχεύει στη διεύρυνση του πεδίου αρμοδιοτήτων της Κοινότητας και στην ενίσχυση της δημοκρατικής της νομιμότητας.

14-17 Ιουνίου 1984: δεύτερη εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία.

1 Ιανουαρίου 1986: η Ισπανία και η Πορτογαλία προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αριθμεί πλέον 518 βουλευτές: Γαλλία (81), Ηνωμένο Βασίλειο (81), ΟΔΓ (81), Ιταλία (81), Ισπανία (60), Κάτω Χώρες (25), Βέλγιο (24), Ελλάδα (24), Πορτογαλία (24), Δανία (16), Ιρλανδία (15), Λουξεμβούργο (6).

17 Φεβρουαρίου 1986: ύστερα από πιέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και με την προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών υπογράφουν την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη που επικυρώνεται κατόπιν από τα κοινοβούλια των Δώδεκα. Με τη νέα αυτή Συνθήκη, ουσιαστική θεσμική μεταρρύθμιση των Συνθηκών του Παρισιού και της Ρώμης, οι Δώδεκα δεσμεύονται να δημιουργήσουν, το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992, μία πραγματική ενοποιημένη αγορά, όπου θα διακινούνται ελεύθερα τα πρόσωπα, τα κεφαλαία, τα αγαθά και οι υπηρεσίες.

15-18 Ιουνίου 1989: τρίτες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία.

Δεκέμβριος 1989: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη συνεδρίασή του στο Στρασβούργο αποφασίζει τη σύγκληση, πριν από το τέλος του 1990, διακυβερνητικών διασκέψεων για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) και για την Πολιτική Ένωση. Με την απόφαση αυτή, οι αρχηγοί

κρατών και κυβερνήσεων ανταποκρίνονται στο αίτημα που έθεσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ευθύς αμέσως μετά τη θέση σε εφαρμογή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (Ιούλιος 1987).

11 Δεκεμβρίου 1991: οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των Δώδεκα εγκρίνουν τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτή διαμορφώθηκε στο πλαίσιο των δύο διακυβερνητικών διασκέψεων.

7 Φεβρουαρίου 1992: υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ («Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση»), στην οποία προβλέπεται η δημιουργία της Πολιτικής και της Οικονομικής - Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), και με την οποία ενισχύονται σημαντικά οι εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Απρίλιος 1992: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, παρά τις σοβαρές του επιφυλάξεις, ιδιαίτερα όσον αφορά την εξάλειψη του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

2 Ιουνίου 1992: σε σχετικό δημοψήφισμα οι Δανοί, με 50,7% των ψηφισάντων, απορρίπτουν τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Στις 4 Ιουνίου οι 12 ηγέτες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας διακηρύσσουν στο Όσλο την απόφασή τους να συνεχίσουν παρά το «όχι» των Δανών την πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση. Ο πρόεδρος Μιτεράν αναγγέλλει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για τις 20 Σεπτεμβρίου 1992.

20 Σεπτεμβρίου 1992: με οριακή πλειοψηφία (51%) οι Γάλλοι λένε τελικά «να» στη Συνθήκη του Μάαστριχτ.

18 Μαΐου 1993: σε δεύτερο σχετικό δημοψήφισμα οι Δανοί με 56,8% των ψηφισάντων εγκρίνουν τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.

27-29 Οκτωβρίου 1993: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών αποφασίζει να τεθεί σε ισχύ, από την 1η Νοεμβρίου, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την ημέρα αυτή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ονομάζεται «Ευρωπαϊκή Ένωση».

1 Νοεμβρίου 1993: αρχίζει η εφαρμογή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

4 Μαΐου 1994: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει με συντριπτική πλειοψηφία τις Συμφωνίες για την ένταξη Αυστρίας, Φινλανδίας, Σουηδίας και Νορβηγίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Συμφωνίες που υπεγράφησαν στις 30 Μαρτίου 1994.

9-12 Ιουνίου 1994: τέταρτες ευρωπαϊκές εκλογές. 145 εκ. Ευρωπαίοι πολίτες προσήλθαν στις κάλπες για να εκλέξουν τους 567 αντιπροσώπους τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Dr. Klaus Hansch (Γερμ.) εκλέγεται Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

1 Ιανουαρίου 1995: Ευρωπαϊκή Ένωση των Δεκαπέντε. Μετά την προσχώρηση της Αυστρίας, Φινλανδίας και Σουηδίας, ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αυξάνεται στα 626.

28 Μαρτίου 1996: Αρχίζει στο Τορίνο η Διακυβερνητική Διάσκεψη για την αναθεώρηση της «Συνθήκης του Μάαστριχτ». Το τέλος της αναμένεται για τα μέσα του 1997, οπότε και θα ξεκινήσει η διαδικασία κύρωσης της τροποποιημένης Συνθήκης από τα εθνικά Κοινοβούλια.

14 Ιανουαρίου 1997: Ο Ισπανός Jose Maria GIL-ROBLES (Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος) εκλέγεται Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η θητεία του θα διαρκέσει μέχρι τον Ιούλιο του 1999.

17 Ιουνίου 1997: Οι 15 αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) καταλήγουν σε συμφωνία για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Η νέα Συνθήκη του Άμστερνταμ υπογράφεται από τους εκπροσώπους των κρατών μελών στις 2 Οκτωβρίου στο Άμστερνταμ και τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Μαΐου 1999, μετά την επικύρωση της από τα εθνικά κοινοβούλια.

1 Ιανουαρίου 1999: εισαγωγή του κοινού νομίσματος Ευρώ στα 11 κράτη μέλη που αποτελούν την «Ζώνη Ευρώ».

14 Ιανουαρίου 1999: απορρίπτεται πρόταση μομφής κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την Ολομέλεια. Το Κοινοβούλιο ζητεί, όμως, τη συγκρότηση επιτροπής ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων («Επιτροπή των Σοφών») με εντολή να εξετάσει τις κατηγορίες απάτης και κακοδιαχείρισης

στις υπηρεσίες της Επιτροπής. Η «Επιτροπή των Σοφών - καταθέτει το πόρισμά της στις 15 Μαρτίου.

16 Μαρτίου 1999: υπό την πίεση της εντεινόμενης κριτικής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό τον κ. Santer παραιτείται συλλογικά. Συνεχίζει να εκτελεί τα καθήκοντα της μέχρι τον ορισμό νέας Επιτροπής.

25 Μαρτίου 1999: στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου ορίζεται ως νέος Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο Ιταλός πρώην πρωθυπουργός κ. Romano Prodi.

10-13 Ιουνίου 1999: 144 εκατ. Ευρωπαίοι ψηφοφόροι προσήλθαν στις κάλπες για να εκλέξουν μεταξύ 10.000 υποψηφίων τους 626 ευρωβουλευτές. Η Γαλλίδα κα Nicole Fontaine (του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος) εκλέγεται στις 20 Ιουλίου από την Ολομέλεια Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

15 Σεπτεμβρίου 1999: η Ολομέλεια εγκρίνει, υπό όρους, την Επιτροπή Prodi. Ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Prodi δεσμεύεται να προχωρήσει σε ριζική αναδιάρθρωση των υπηρεσιών και της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Δεκέμβριος 1999: αρχίζουν οι προετοιμασίες της Διακυβερνητικής Διάσκεψης για τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ένωσης.

3.3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι το μόνο θεσμικό όργανο της Κοινότητας που συνεδριάζει και αποφασίζει δημοσίως. Οι αποφάσεις, οι θέσεις και οι συζητήσεις του δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Επισκεφθείτε τις ιστοσελίδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου-www.europarl.eu.int-της Επιτροπής -europa.eu.int- και του Συμβουλίου-ue.eu.int.

Στην αίθουσα των συνεδριάσεων, το ημικόκλιο, οι βουλευτές δεν κάθονται ανά εθνικές αντιπροσωπείες αλλά εντάσσονται σε πολιτικές ομάδες. Σήμερα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει επτά πολιτικές ομάδες καθώς και ανεξάρτητους βουλευτές. Επιπλέον, οι βουλευτές εργάζονται σε κοινοβουλευτικές επιτροπές και αντιπροσωπείες, στις οποίες είναι μόνιμα ή αναπληρωματικά μέλη.

Μία φορά το μήνα και για 4 ημέρες, οι βουλευτές μεταβαίνουν στο Στρασβούργο για τη σύνοδο της ολομέλειας. Ορισμένες συμπληρωματικές σύνοδοι διάρκειας δύο ημερών διοργανώνονται και στις Βρυξέλλες. Η Γενική Γραμματεία είναι εγκατεστημένη στο Λουξεμβούργο.

Δύο φορές το μήνα, συμμετέχουν στις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών στις Βρυξέλλες. Τέλος, μία εβδομάδα αφιερώνεται στις συνεδριάσεις των πολιτικών ομάδων.

Χάρη στους μεταφραστές και τους διερμηνείς του, το Κοινοβούλιο εργάζεται στις επίσημες γλώσσες της Ένωσης: αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, δανικά, ελληνικά, ισπανικά, ιταλικά, ολλανδικά, πορτογαλικά, σουηδικά και φινλανδικά.

Έδρα και τόποι εργασίας

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με έδρα το Στρασβούργο, έχει τρεις τόπους εργασίας: το Στρασβούργο, τις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο. Οι λόγοι είναι ιστορικοί. Στις τρεις αυτές πόλεις κυρίως εγκαταστάθηκαν τα

ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα από την ίδρυση τους. Σύμβολο της γαλλογερμανικής συμφιλίωσης, το Στρασβούργο έγινε η έδρα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Από το 1952, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διεξάγει εκεί τις περισσότερες συνόδους του.

Ένα πρωτόκολλο που προσαρτάται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ του 1997 ορίζει συγκεκριμένα: «Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει την έδρα του στο Στρασβούργο όπου λαμβάνουν χώρα οι δώδεκα μηνιαίες περίοδοι συνόδου της ολομέλειας, συμπεριλαμβανομένης της συνόδου για τον προϋπολογισμό. Οι περίοδοι των πρόσθετων συνόδων της ολομέλειας πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες. Οι επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εδρεύουν στις Βρυξέλλες. Η γενική γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι υπηρεσίες της παραμένουν στο Λουξεμβούργο.» Ωστόσο, για λειτουργικούς λόγους, ορισμένοι υπάλληλοι και οι συνεργάτες των πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εργάζονται στις Βρυξέλλες.

Προεδρία, Προεδρείο, Διάσκεψη των Προέδρων

Ο *Πρόεδρος* διευθύνει το σύνολο των δραστηριοτήτων του Κοινοβουλίου και των οργάνων του. Προεδρεύει των συνόδων της ολομέλειας, των συνεδριάσεων του Προεδρείου και της Διάσκεψης των Προέδρων. Εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο σε όλες τις εξωτερικές σχέσεις, ιδίως τις διεθνείς.

Το *Προεδρείο* είναι το ρυθμιστικό όργανο του Κοινοβουλίου, αρμόδιο για τον προϋπολογισμό του και για ζητήματα που αφορούν τη διοίκηση, το προσωπικό και την οργάνωση. Αποτελείται από τον Πρόεδρο και δεκατέσσερις αντιπροέδρους, καθώς και από πέντε *κοσμήτορες*, οι οποίοι συμμετέχουν σε αυτό συμβουλευτικά. Οι κοσμήτορες είναι αρμόδιοι για διοικητικά ζητήματα που αφορούν άμεσα τους βουλευτές. Τα μέλη του Προεδρείου εκλέγονται για δύομισι χρόνια.

Τη *Διάσκεψη των Προέδρων* αποτελούν ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου και οι πρόεδροι των πολιτικών ομάδων. Είναι το πολιτικό καθοδηγητικό όργανο του Κοινοβουλίου, το οποίο ορίζει τις αρμοδιότητες αλλά και τον αριθμό των μελών των επιτροπών και των κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών,

αποφασίζει για τη διάταξη των θέσεων στο ημικόκλιο και προετοιμάζει το χρονοδιάγραμμα και την ημερήσια διάταξη των συνόδων της ολομέλειας. Εξετάζει τις συστάσεις της *Διάσκεψης των προέδρων των επιτροπών* που αφορούν τις εργασίες των επιτροπών και την ημερήσια διάταξη των συνόδων.

Πολιτικές ομάδες

Στη μεγάλη τους πλειονότητα, οι βουλευτές είναι εγγεγραμμένοι σε κάποιο πολιτικό κόμμα. Ορισμένοι βουλευτές, δεν ανήκουν σε κανένα κόμμα. Είναι οι ανεξάρτητοι / μη εγγεγραμμένοι βουλευτές. Μια πολιτική ομάδα πρέπει να περιλαμβάνει περισσότερες εθνικότητες, καθώς και έναν ελάχιστο αριθμό μελών. Αυτή τη στιγμή λειτουργούν επτά πολιτικές ομάδες που προέρχονται από εκατό και πλέον εθνικά πολιτικά κόμματα. Κάποιες πολιτικές ομάδες συνδέονται με κόμματα οργανωμένα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα οποία η Συνθήκη αναγνωρίζει ως σημαντικό παράγοντα ολοκλήρωσης που συμβάλλει στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης. Κάθε πολιτική ομάδα έχει πρόεδρο, προεδρείο και γραμματεία.

Στην ολομέλεια, πριν από την ψηφοφορία, οι πολιτικές ομάδες με βάση τον πολιτικό τους προσανατολισμό εξετάζουν τις εκθέσεις που υποβάλλουν οι κοινοβουλευτικές επιτροπές, και συχνά καταθέτουν τροπολογίες. Διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην κατάρτιση της ημερήσιας διάταξης των συνεδριάσεων της ολομέλειας, καθώς και στην επιλογή των επίκαιρων θεμάτων που εγγράφονται στην ημερήσια διάταξη κάθε συνόδου.

Κοινοβουλευτικές επιτροπές

Οι δεκαεπτά κοινοβουλευτικές επιτροπές προετοιμάζουν τις εργασίες των συνόδων της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κάθε επιτροπή ορίζει τον πρόεδρο και τους αντιπροέδρους της και διαθέτει γραμματεία.

Οι επιτροπές εκπονούν και εγκρίνουν εκθέσεις επί των νομοθετικών προτάσεων καθώς και εκθέσεις πρωτοβουλίας. Συντάσσουν επίσης γνωμοδοτήσεις, οι οποίες απευθύνονται σε άλλες κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Εκτός από τις διαρκείς επιτροπές, το Κοινοβούλιο έχει επίσης τη δυνατότητα να συγκροτεί προσωρινές καθώς και εξεταστικές επιτροπές.

Οι *μικτές κοινοβουλευτικές επιτροπές* διατηρούν σχέσεις με τα κοινοβούλια των υποψηφίων προς ένταξη χωρών και οι *διακοινοβουλευτικές αντιπροσωπείες* με κοινοβούλια άλλων τρίτων χωρών.

Η Γενική Γραμματεία

Υπό την εποπτεία του Γενικού Γραμματέα, περίπου 3 500 υπάλληλοι, οι οποίοι προσελήφθησαν με διαγωνισμό από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, βρίσκονται στην υπηρεσία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι πολιτικές ομάδες έχουν τους δικούς τους συνεργάτες, και οι βουλευτές προσλαμβάνουν κοινοβουλευτικούς βοηθούς.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντιμετωπίζει επιτυχώς το πρόβλημα της πολυγλωσσίας - το 1/3 περίπου του προσωπικού του απασχολείται στις γλωσσικές υπηρεσίες - και των τριών τόπων εργασίας, (Στρασβούργο, Βρυξέλλες και Λουξεμβούργο). Η λειτουργία του κοστίζει σε κάθε κάτοικο της Ένωσης 2,5 ευρώ ετησίως (απορροφάει δηλαδή το 1,08% του συνολικού προϋπολογισμού της Ένωσης).

Το Προεδρείο για την περίοδο 2002-2004

Πρόεδρος

Pat COX

Αντιπρόεδροι

David W. MARTIN

Γιώργος Δημητρακόπουλος

Charlotte CEDERSCHIOLD

Renzo IMBENI

Alejo VIDAL-QUADRAS ROCA

Guido PODESTA

Ingo FRIEDRIGH

Catherine LALUMIERE

Joan COLOM i NAVAL

Jose PACHECO PEREIRA

James PROVAN

Qerhard SCHMID

Gerard ONESTA

Alonso Jose PUERTA

Κοσμήτορες

Mary BANOTU

Godelieve QUISTHOUDT-ROWOHL

Jacques POOS

Miet SMET

Richard BALFE

Οι Πρόεδροι των πολιτικών ομάδων**Hans-Gert Poettering**

Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες) και των Ευρωπαϊκών Δημοκρατών (ΕΛΚ/ΕΔ)

Enrique Baron Crespo

Ομάδα του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος (ΕΣΚ)

Graham Watson

Ομάδα του Ευρωπαϊκού Κόμματος των Φιλελευθέρων, Δημοκρατών και Μεταρρυθμιστών (ΦΙΛ)

Danile Cohn-Bendit και Monica Frassoni

Ομάδα των Πρασίνων / Ευρωπαϊκής Ελεύθερης Συμμαχίας (ΠΡΣ/ΕΕΣ)

Francis Wurtz

Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/ Αριστεράς των Πρασίνων των Βόρειων Χωρών (ΕΕΑ/ΒΠΑ)

Charles Pasqua

Ομάδα Ένωση για την Ευρώπη των Εθνών (ΕΕΕ)

Jens-Peter Bonde (Πρόεδρος), Hans Blokland και**Jean Saint-Josse (συμπρόεδροι)**

Ομάδα για την Ευρώπη της Δημοκρατίας και της Διαφοράς (Ε)

Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές

Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Κοινής Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής

Επιτροπή Προϋπολογισμών

Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού

Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής

Επιτροπή Νομικών Θεμάτων και Εσωτερικής Αγοράς

Επιτροπή Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας

Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Πολιτικής των Καταναλωτών

Επιτροπή Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου Επιτροπή Αλιείας

Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής, Μεταφορών και Τουρισμού

Επιτροπή Πολιτισμού, Νεότητας, Παιδείας, Μέσων Ενημέρωσης και Αθλητισμού

Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας

Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων

Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών

Επιτροπή Αναφορών

3.4. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Όπως όλα τα κοινοβούλια, έτσι και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί τρεις θεμελιώδεις εξουσίες: τη νομοθετική εξουσία, την εξουσία σε θέματα προϋπολογισμού και την εξουσία ελέγχου. Ο πολιτικός ρόλος που διαδραματίζει στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι όλο και πιο σημαντικός.

♦ Η νομοθετική εξουσία

Το Κοινοβούλιο ψηφίζει τους ευρωπαϊκούς νόμους με το Συμβούλιο

Η συνήθης νομοθετική διαδικασία είναι η συναπόφαση: Συμβούλιο και Κοινοβούλιο εγκρίνουν από κοινού και επί ίσοις όροις τη νομοθεσία που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η τελική συμφωνία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι απαραίτητη.

Η εξουσία συναπόφασης αποτελεί βασική εξουσία του Κοινοβουλίου, δεδομένου ότι αυξάνει τη δυνατότητα του να επηρεάζει την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η συναπόφαση αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς, την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, το περιβάλλον, την προστασία των καταναλωτών, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την υγεία...Χάρη στη συναπόφαση, το Κοινοβούλιο έχει πετύχει, για παράδειγμα:

- να μπορούν τα κράτη μέλη να επιβάλλουν την άνευ συνδρομής μετάδοση, στο έδαφος τους, ορισμένων σημαντικών αθλητικών εκδηλώσεων,
- να εφαρμόζονται αυστηρότερες αντιρρυπαντικές προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα των καυσίμων και των μηχανικών ελαίων,
- να μπορεί η Επιτροπή να εφαρμόζει επείγοντως μέτρα προστασίας για τη διατροφή των ζώων,

- να καταστούν αυστηρότερες και εμφανέστερες οι προειδοποιήσεις σχετικά με τις βλαπτικές συνέπειες του καπνού στα πακέτα των τσιγάρων,
- προκειμένου να γίνεται οικολογικά η διαχείριση των αποσυρόμενων αυτοκινήτων, να απαγορευτεί η χρήση βαρέων μετάλλων (μόλυβδος, υδράργυρος, κάδμιο, κλπ.) στα αυτοκίνητα από το 2003 και το κόστος της ανακύκλωσης των αυτοκινήτων που αποσύρονται από την κυκλοφορία να το επωμίζεται ο κατασκευαστής (βλ. COD/2000/0158). Παράλληλα να γίνεται καλύτερη ανακύκλωση του ηλεκτρικού εξοπλισμού.

Αν και η διαδικασία συναπόφασης εφαρμόζεται όλο και περισσότερο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δίνει μέχρι σήμερα απλώς και μόνο τη γνώμη του για ορισμένους σημαντικούς νομοθετικούς τομείς. Αυτό συμβαίνει π.χ. με τα φορολογικά θέματα ή με τον καθορισμό των γεωργικών τιμών.

Παράλληλα με την ενίσχυση της εξουσίας του στον τομέα της συναπόφασης, η Συνθήκη του Άμστερνταμ κατοχύρωσε και τη δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να προτρέπει για την ανάληψη πρωτοβουλίας ή να αναλαμβάνει το ίδιο πολιτικές πρωτοβουλίες. Το Κοινοβούλιο εγκρίνει συχνά, με πρωτοβουλία μιας εκ των επιτροπών του, εκθέσεις που αφορούν τον προσανατολισμό της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλάβει πρωτοβουλίες.

Σε νομοθετικό επίπεδο, η κοινοβουλευτική εργασία οργανώνεται εν γένει ως εξής:

- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μια νομοθετική πρόταση για να την εξετάσει. Μία αρμόδια επί της ουσίας κοινοβουλευτική επιτροπή αναλαμβάνει να συντάξει έκθεση και ορίζει εισηγητή. Μία ή περισσότερες άλλες επιτροπές ενδέχεται να κληθούν να γνωμοδοτήσουν. Αυτές εγκρίνουν τη γνωμοδότηση τους και τη διαβιβάζουν στην αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή,

- οι βουλευτές-και οι επιτροπές που καλούνται να γνωμοδοτήσουν-μπορούν να υποβάλουν τροπολογίες στο σχέδιο έκθεσης που συντάσσει ο εισηγητής, το οποίο κατόπιν εγκρίνεται, ενδεχομένως με τροποποιήσεις, από την επιτροπή που είναι αρμόδια επί της ουσίας,
- η έκθεση εξετάζεται από τις πολιτικές ομάδες ανάλογα με την πολιτική τους τοποθέτηση,
- τέλος, η έκθεση αποτελεί αντικείμενο συζήτησης στην ολομέλεια. Είναι επίσης δυνατόν να υποβληθούν τροπολογίες από την αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή, τις πολιτικές ομάδες ή έναν ορισμένο αριθμό βουλευτών. Με ψηφοφορία, το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του.

Η συναπόφαση

Η διαδικασία της συναπόφασης περιλαμβάνει μία, δύο ή τρεις αναγνώσεις και συνεπάγεται τακτικές επαφές μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, δηλαδή των δύο συννομοθετών, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει ένα νομοθετικό κείμενο.
- Βάσει έκθεσης της αρμόδιας επιτροπής του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του: τις περισσότερες φορές τροποποιεί την πρόταση της Επιτροπής υποβάλλοντας τροπολογίες. Αυτή είναι η πρώτη ανάγνωση.

Η εξουσία σε θέματα προϋπολογισμού

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποτελούν τα δύο μέρη της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής. Με άλλα λόγια, μοιράζονται την εξουσία σε θέματα προϋπολογισμού, όπως μοιράζονται και τη νομοθετική εξουσία. Οι αποφάσεις του Κοινοβουλίου προετοιμάζονται από την Επιτροπή Προϋπολογισμών σε συνεργασία με τις άλλες κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Ασκώντας την εξουσία του σε θέματα προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει τις πολιτικές του προτεραιότητες. Κάθε Δεκέμβριο,

καθορίζει τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους. Ο προϋπολογισμός μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνον αφού υπογραφεί από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου. Από το 1986, οι ετήσιες δαπάνες εντάσσονται σε έναν πολυετή προγραμματισμό - τις «δημοσιονομικές προοπτικές» - που εγκρίνουν από κοινού Κοινοβούλιο και Συμβούλιο.

Στο πλαίσιο του ετήσιου προϋπολογισμού, το Κοινοβούλιο έχει τον τελευταίο λόγο όσον αφορά τις περισσότερες δαπάνες: για τις λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες, για την καταπολέμηση της ανεργίας, κ.λ.π. Σε ό,τι αφορά τις γεωργικές δαπάνες, το Κοινοβούλιο μπορεί να προτείνει τροποποιήσεις, αλλά το Συμβούλιο είναι εκείνο που έχει τον τελευταίο λόγο. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αφιερώνουν δύο αναγνώσεις (μεταξύ Μαΐου και Δεκεμβρίου) στην εξέταση των προτάσεων προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προκειμένου να συμφωνήσουν επί του ποσού και της κατανομής των δαπανών.

Το Κοινοβούλιο έχει επίσης το δικαίωμα να απορρίψει τον προϋπολογισμό, εάν κρίνει ότι δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία προϋπολογισμού πρέπει να ξαναρχίσει από την αρχή. Κατά το παρελθόν, το Κοινοβούλιο χρησιμοποίησε αυτό το δικαίωμα, δεν το έχει όμως πράξει από τότε που καθορίζει από κοινού με το Συμβούλιο έναν πολυετή δημοσιονομικό προγραμματισμό.

Πού πάνε τα κονδύλια του προϋπολογισμού;

Ας πάρουμε για παράδειγμα τις πιστώσεις πληρωμών του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2002: το 46,2% των πιστώσεων προορίζονται για τη γεωργική πολιτική: το 33,6% στις καλούμενες «διαρθρωτικές» δράσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη των λιγότερο ευημερουσών περιοχών της Ένωσης, το 6,4% σε άλλες εσωτερικές πολιτικές, όπως η έρευνα και οι κοινωνικές δράσεις. Το 5,4% του προϋπολογισμού αφορά τις δαπάνες διοικητικής λειτουργίας των θεσμικών οργάνων (εκ των οποίων 1,08% για τον προϋπολογισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου). Οι εξωτερικές δράσεις (εξωτερική πολιτική, αναπτυξιακή βοήθεια...) αποτελούν

το 7,6% των πιστώσεων, το 2,7% του οποίου πηγαίνει στην προετοιμασία της διεύρυνσης με τα νέα κράτη μέλη.

♦ Η εξουσία ελέγχου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί τον δημοκρατικό του έλεγχο επί του συνόλου της κοινοτικής δραστηριότητας. Η εξουσία αυτή, η οποία αρχικά αφορούσε μόνο τις ενέργειες της Επιτροπής, επεκτάθηκε στη συνέχεια στο Συμβούλιο και στα όργανα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας. Για να διευκολυνθεί ο έλεγχος αυτός, το Κοινοβούλιο μπορεί να συστήσει (προσωρινές) εξεταστικές επιτροπές. Το έχει κάνει σε διάφορες περιπτώσεις, συγκεκριμένα στην υπόθεση της νόσου των τρελών αγελάδων, οπότε και η ερευνά του κατάληξε στην ίδρυση ευρωπαϊκής κτηνιατρικής υπηρεσίας με έδρα το Δουβλίνο. Χάρη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ιδρύθηκε επίσης η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης σε βάρος του προϋπολογισμού (OLAF) της Ένωσης.

Η Επιτροπή και το Συμβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στον διορισμό της Επιτροπής. Επικυρώνει τον διορισμό του Προέδρου της, προβαίνει σε ακροάσεις των υποψηφίων επιτρόπων και δίδει ψήφο εμπιστοσύνης ή απορρίπτει την προτεινόμενη Επιτροπή στο σύνολο της.

Η εξουσία αυτή προστίθεται στο δικαίωμα του Κοινοβουλίου να ψηφίσει πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής: η υπερψήφιση «προτάσεως δυσπιστίας», με την απόλυτη πλειοψηφία των βουλευτών και τα 2/3 των ψηφισάντων, συνεπάγεται την υποχρεωτική παραίτηση της Επιτροπής. Ωστόσο, αν και μέχρι σήμερα δεν έχει εγκριθεί καμία πρόταση δυσπιστίας, η εξουσία αυτή αποτελεί ισχυρό αποτρεπτικό όπλο.

Στην καθημερινή πρακτική, το Κοινοβούλιο ελέγχει το έργο της Επιτροπής μέσω της εξέτασης μεγάλου αριθμού εκθέσεων που η ίδια

υποβάλλει και οι οποίες αφορούν την εφαρμογή των πολιτικών και της νομοθεσίας και τη διαχείριση του προϋπολογισμού.

Εξάλλου, μια κοινοβουλευτική ομάδα, μια πολιτική ομάδα ή ένας ορισμένος αριθμός βουλευτών μπορούν να υποβάλλουν προφορικές ερωτήσεις στο Συμβούλιο ή την Επιτροπή. Οι ερωτήσεις αυτές αφορούν σημαντικά πολιτικά ζητήματα και οδηγούν τις περισσότερες φορές σε συζήτηση που ακολουθείται από ψηφοφορία. Επίσης, η συζήτηση των επικαίρων θεμάτων, που συνδέονται με γεγονότα τα οποία απασχόλησαν ιδιαίτερα την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, αποτελούν αντικείμενο συζητήσεων που περατώνονται με την έγκριση ψηφισμάτων. Επιπλέον, η «Ωρα των ερωτήσεων» προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή επιτρέπει μια αλληλουχία ερωτήσεων και απαντήσεων στην ολομέλεια επί θεμάτων γενικού ενδιαφέροντος. Τέλος, μεμονωμένοι βουλευτές μπορούν να θέσουν στο Συμβούλιο ή την Επιτροπή γραπτές ερωτήσεις, στις οποίες δίδεται και γραπτή απάντηση. Κάθε χρόνο υποβάλλονται πάνω από 5000 ερωτήσεις από τους βουλευτές και τις πολιτικές ομάδες.

Το Συμβούλιο, από την πλευρά του, λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για το εξαμηνιαίο πρόγραμμα και τον απολογισμό του κράτους μέλους που έχει αναλάβει την προεδρία του, για την προετοιμασία ή τον απολογισμό ενός Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή κατά την εξέταση σημαντικών νομοθετικών θεμάτων. Το Συμβούλιο εκπροσωπείται επίσης κατά τις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών, πολλές φορές μάλιστα σε υπουργικό επίπεδο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών και από τον Πρόεδρο της Επιτροπής. Συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της Ένωσης. Το Κοινοβούλιο του διαβιβάζει συστάσεις και ο Πρόεδρος του ανοίγει με ομιλία του κάθε σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Μετά το πέρας των συνόδων αυτών, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υποβάλλει έκθεση στο Κοινοβούλιο.

3.5. ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξεδήλωσε έντονο ενδιαφέρον για τον τουρισμό εδώ και αρκετά χρόνια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε σειρά ψηφισμάτων από το τέλος του 1983 με πρώτο αυτό που αφορούσε την κοινοτική δράση στον τουρισμό) ενώ με βάση ψήφισμα του 1988 χαρακτηρίστηκε το 1990 Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού. Η πρόθεση δε του Κοινοβουλίου για υποστήριξη εκ μέρους του της εφαρμογής μιας πολιτικής υπέρ του τουρισμού, επιβεβαιώθηκε και από το σχετικό ψήφισμα του που εκδόθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 1990.

Ήδη από το 1988 οι Υπουργοί Τουρισμού της Κοινότητας και η Επιτροπή πραγματοποιούν τακτικές συναντήσεις, με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών όσον αφορά την πολιτική που ακολουθούν στον τομέα του τουρισμού τα κράτη μέλη και την διαμόρφωση κατευθυντηρίων γραμμών μιας κοινοτικής ενέργειας για τον τουρισμό.

Ειδικότερα, όμως επισημαίνει στην Πράσινη Βίβλο για τον Τουρισμό, η Επιτροπή, ευθυγραμμιζόμενη με τις πρόσφατες τάσεις που παρατηρούνται στην Ένωση και έχοντας συνείδηση του θεμελιώδους ρόλου τον οποίο διαδραματίζει ο τουρισμός για την ευρωπαϊκή οικονομία, εργάζεται συστηματικά (με την ενεργό υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής) ήδη από την αρχή της δεκαετίας του '80, προκειμένου να δώσει στον τουρισμό τη θέση που του αξίζει μέσα στην Κοινότητα. Οι εργασίες αυτές συνεχίστηκαν και εντάθηκαν το 1994. Το έτος αυτό σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις σε κοινοτικό επίπεδο, οι οποίες αναμένεται να επηρεάσουν την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού τουρισμού για τα επόμενα έτη. Σχετικά με το θέμα αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι το 1994 ήταν το πρώτο πλήρες έτος εφαρμογής της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία, για πρώτη φορά, γίνεται μνεία του τουρισμού.

Το 1994 ήταν επίσης το δεύτερο έτος εφαρμογής του «Σχεδίου κοινοτικών δράσεων υπέρ του τουρισμού», το οποίο θεσπίστηκε από το Συμβούλιο στις 13.7.1992. Αυτό το πρώτο πρόγραμμα δράσης στον τομέα του

τουρισμού παρέχει το πλαίσιο για όλα τα άμεσα κοινοτικά μέτρα που επηρεάζουν τον τουρισμό και βασίζεται σε 11 δράσεις προτεραιότητας που καλύπτουν περίοδο τριών ετών με αφετηρία την 1.1.1993.

Οφείλουμε όμως να σημειώσουμε επίσης ότι η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992 στο Μάαστριχτ αναγνώρισε για πρώτη φορά ότι, για την εκπλήρωση της αποστολής που της έχει ανατεθεί, η δράση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η συνθήκη, μέτρα στον τομέα του τουρισμού. Επιπλέον, προβλέπει ότι το θέμα της εισαγωγής στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ενός τίτλου σχετικά με τον τουρισμό, ως τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 3τ), θα εξεταστεί από τη διάσκεψη των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, η οποία προγραμματίστηκε να συγκληθεί το 1996 με βάση έκθεση που η επιτροπή έχει ήδη υποβάλει στο Συμβούλιο.

Λόγω όμως της πολυπλοκότητας του πεδίου δραστηριότητας που καλύπτεται από την έννοια του τουρισμού, της ποικιλομορφίας των εθνικών προσεγγίσεων στον τομέα αυτό και της αλληλεπίδρασης του τουρισμού και αρκετών άλλων κοινοτικών πολιτικών, η συνθήκη δεν προσδιορίζει επακριβώς ούτε τους ειδικούς στόχους ούτε τους τρόπους εφαρμογής μέτρων στον τομέα του τουρισμού που υπάγονται στην κοινοτική δράση, όπως έκανε για άλλους τομείς που εισήχθησαν κατά την ίδια αυτή αναθεώρηση, για παράδειγμα τον πολιτισμό ή την προστασία των καταναλωτών.

Έτσι στα πλαίσια των συζητήσεων της ανεπίσημης συνεδρίασης των Υπουργών Τουρισμού της 14ης Απριλίου 1994 στην Αθήνα διαμορφώθηκε το κείμενο της Πράσινης Βίβλου (Green Paper) για τον τουρισμό, ώστε να βοηθηθεί η Επιτροπή στη σύνταξη της Έκθεσης της ενόψει της Διακυβερνητικής Διάσκεψης για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, μια πολιτική του τουρισμού για την Ένωση θα συνέβαλλε στο να καταστεί πιο λειτουργική και πιο ορατή η

πραγματική συμπληρωματικότητα των μέσων που τίθενται στη διάθεση των τουριστών και των επιχειρήσεων σε κοινοτική, εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα, ευνοώντας στην πράξη τη διάρθρωση των διαφόρων επιπέδων δημόσιας στήριξης στον τομέα αυτό.

Το ψήφισμα της 18.01.94 σχετικά με τον τουρισμό, υπογραμμίζει ότι ο τουρισμός πρέπει να θεωρηθεί ως στρατηγικός τομέας για την οικονομική ανάπτυξη και να του αναγνωριστεί ειδικό καθεστώς ως κλάδου της οικονομίας και ότι ο τουρισμός «παραμένει μεν ένας ουσιαστικός τομέας για την οικονομική ανάπτυξη της κοινότητας μας, αλλά αντιπροσωπεύει ταυτοχρόνως μια αναμφισβήτητη κοινωνική συνιστώσα δεδομένου ότι διευκολύνει την αναγνώριση της πολυμορφίας (των πολιτιστικών στοιχείων, των τόπων και των τρόπων ζωής) και τη μείωση των περιφερειακών αποκλίσεων...».

Επιπλέον, σε άλλο ψήφισμα του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει την έκκληση του, ότι «ο τουρισμός, ο οποίος αφορά κάθε Ευρωπαίο πολίτη, έχει μελετηθεί μέχρι τώρα, με ελάχιστες εξαιρέσεις, μόνο από οικονομική πλευρά» και δηλώνει πεπεισμένο ότι «ο τουρισμός μπορεί να διαδραματίσει αυξανόμενο ρόλο όσον αφορά τη βασική ιδέα της ευρωπαϊκής ταυτότητας». Το ψήφισμα αυτό, στο σημείο «επιβεβαιώνει ότι ο τουρισμός όχι μόνο αποτελεί έναν από τους κυριότερους τομείς δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά επίσης και κυρίως αφορά όλους τους ευρωπαίους πολίτες στα μάτια των οποίων αντιπροσωπεύει μια αναπαλλοτρίωτη κοινωνική κατάκτηση, για την οποία είναι όλο και πιο απαιτητικοί όσον αφορά την ποιότητα» και θεωρεί «λογικό να τοποθετηθεί ο τουρίστας στο κέντρο μιας κοινοτικής τουριστικής πολιτικής».

Φυσικό είναι όμως το τόσο έντονο ενδιαφέρον για τον τουρισμό, μια και ήδη το 1994 89.000.000 άτομα εργάζονταν σε δραστηριότητες που εντάσσονται στον τομέα του τουρισμού, ο οποίος αντιπροσώπευε κατά τον χρόνο αυτό πάνω από το 5,5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ένωσης (και το διπλάσιο σχεδόν σε ορισμένα κράτη-μέλη).

Εννοείται βέβαια ότι ο τουρισμός δεν έχει την ίδια σπουδαιότητα για όλες τις χώρες της Ε.Ε., ούτε καν για όλες τις περιοχές μέσα στο ίδιο κράτος.

Για το λόγο αυτό εξάλλου σε κάποιες περιοχές παρατηρείται εξαιρετική συγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας, ενώ άλλες εμφανίζονται κυριολεκτικά εγκαταλελειμμένες. Αυτό αποτελεί και ένα από τα σοβαρά προβλήματα στα οποία προσπαθεί να δώσει λύση η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αποφασιστικό στοιχείο για τον τουρισμό αποτελεί η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και βέβαια η οικονομική και νομισματική ένωση. Οι επιπτώσεις τους είναι ιδιαίτερα σοβαρές σε όλο το φάσμα της τουριστικής δραστηριότητας π.χ. στα ξενοδοχεία, που πρέπει να προσαρμοσθούν μεταξύ άλλων στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών και στην αύξηση της ζήτησης σε συνδυασμό με την βελτίωση των κινήτρων των τουριστών ή στην αύξηση των ταξιδιών που προϋποθέτει και, απαιτεί μεταξύ άλλων σοβαρές παρεμβάσεις όσον αφορά τις υποδομές.

Η συγκέντρωση που προαναφέραμε, της τουριστικής δραστηριότητας, έχει ολέθριες επιπτώσεις σε ορισμένες περιοχές της Ένωσης, όσον αφορά τόσο το φυσικό όσο και το πολιτιστικό περιβάλλον. Γι' αυτό και η προστασία τους αποτελεί έναν από τους σημαντικούς στόχους της.

Το πρόβλημα εντείνεται περισσότερο με την συνεχή αύξηση της ζήτησης διακοπών για διάφορους λόγους, όπως είναι η αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων, ή η διεύρυνση των κοινωνικών ομάδων, που μπορούν πλέον να ταξιδεύουν για διακοπές λόγω ειδικών μέτρων που λαμβάνονται π.χ. για τον κοινωνικό τουρισμό.

Όλοι σχεδόν οι λόγοι-όμως που οδηγούν στην αύξηση του ευρωπαϊκού τουρισμού, οδηγούν ταυτόχρονα και στην αύξηση του διεθνούς τουρισμού, ο οποίος πλέον δημιουργεί για τον πρώτο σοβαρό πρόβλημα ανταγωνιστικότητας.

Για όλους αυτούς τους λόγους η Ένωση έχει χαράξει μία σειρά πολιτικών, έχει καταρτίσει μία σειρά προγραμμάτων και θεσπίζει σειρά μέτρων με τα οποία επιχειρείται να δοθούν λύσεις στα προβλήματα που δημιουργούνται από την ανάπτυξη και εξέλιξη των τουριστικών δραστηριοτήτων, έστω και αν τα μέτρα αυτά δεν αφορούν άμεσα τον τουρισμό. Παράλληλα βέβαια έχουν θεσπισθεί και μέτρα που αφορούν άμεσα τον τουρισμό. Όλα αυτά τα προγράμματα και μέτρα ταξινομούνται με βάση το σχετικό πρόγραμμα της Επιτροπής σε τρεις κατηγορίες.

Καταρχήν έχουμε τα γενικά μέτρα στο πλαίσιο της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς. Μέσα σ' αυτά εντάσσονται εκτός των άλλων οι μεταβολές που αφορούν τον τομέα των μεταφορών και κυρίως των αεροπορικών, την εγκατάσταση επιχειρήσεων και την άσκηση τουριστικής δραστηριότητας σε ένα άλλο κράτος μέλος την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, κ.ά.

Στη συνέχεια έχουμε τις έμμεσες ενέργειες που απορρέουν από την εφαρμογή ορισμένων κοινοτικών πολιτικών. Οι ενέργειες αυτές αφορούν κυρίως την περιφερειακή πολιτική, την προστασία των καταναλωτών, τα μέτρα για την ανάπτυξη του αγροτικού κόσμου, την πολιτιστική ανάπτυξη της κοινότητας, την πολιτική περιβάλλοντος, την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Η τρίτη τέλος κατηγορία αφορά τα άμεσα μέτρα υπέρ του τουρισμού (και τις ενέργειες του Ευρωπαϊκού Έτους Τουρισμού). Τα μέτρα αυτά, όπως είναι η έκδοση σύστασης του Συμβουλίου για την τυποποιημένη ενημέρωση στα ξενοδοχεία όπως και την ασφάλεια κατά του κινδύνου πυρκαγιάς στα ξενοδοχεία πάρθηκαν με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κοινοτικές ενέργειες στον τομέα του Τουρισμού», που εκδόθηκε το 1986. Όσον αφορά τους στόχους που έθεσε με απόφαση του το Συμβούλιο είναι οι εξής:

Ο πρώτος στόχος είναι η προετοιμασία της δημιουργίας ενός μεγάλου χώρου χωρίς σύνορα με την αξιοποίηση του ενοποιητικού ρόλου του τουρισμού για τη δημιουργία της Ευρώπης των πολιτών.

Ο δε δεύτερος στόχος είναι η υπογράμμιση της οικονομικής και κοινωνικής σημασίας του τομέα του τουρισμού, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Προκειμένου να ανταποκριθεί η Ε.Ε. στις ανάγκες του τομέα του τουρισμού που έχουν προκύψει από την εξέλιξη του οικονομικού περιβάλλοντος αλλά και από τις μεταβολές της ζήτησης, πρότεινε να εφαρμοσθεί ένα πρόγραμμα που θα συμπληρώνει τις ενέργειες που έχουν ήδη αναληφθεί. Στόχος είναι η βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής τουριστικής προσφοράς, αλλά και η πληρέστερη γνώση και ικανοποίηση της ζήτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Ευρωπαϊκή Ένωση και Τουρισμός

4.1. Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

ΓΕΝΙΚΑ

Στην πράσινη βίβλο επαναπροσδιορίζονται οι βασικοί στόχοι που αποτελούν αντικείμενο του σχεδίου δράσεων που έχει τεθεί σε εφαρμογή με βάση την Απόφαση 92/494 ΕΟΚ της 13.07.92 και είναι:

- ✓ Βελτίωση των γνώσεων στον τομέα του τουρισμού και ενίσχυση της συνοχής των δράσεων
- ✓ Χρονικός καταμερισμός των διακοπών
- ✓ Διεθνείς δράσεις
- ✓¹ Οι τουρίστες ως καταναλωτές
- ✓ Πολιτιστικός τουρισμός
- ✓ Τουρισμός και περιβάλλον
- ✓ Αγροτικός τουρισμός
- ✓ Κοινωνικός τουρισμός
- ✓ Τουρισμός των νέων
- ✓ Κατάρτιση
- ✓ Προβολή σε τρίτες χώρες

Όσον αφορά τα έμμεσα μέτρα, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις ενέργειες που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, τον πολιτισμό, την εξασφάλιση και εδραίωση της πολιτικής επιχειρήσεων, την έρευνα και ανάπτυξη και την κοινή πολιτική των μεταφορών. Εξάλλου τα μέτρα αφορούν την πραγματοποίηση της *εσωτερικής αγοράς*, επιτρέπουν κατά την εφαρμογή τους τη δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για να διευκολύνει την ανάδειξη ενός ενιαίου τουριστικού προορισμού για τους τουρίστες που προέρχονται από χώρες εκτός Κοινότητας. Πρόκειται, για παράδειγμα, για την εξάλειψη των ελέγχων και των φορολογικών διατυπώσεων στα εσωτερικά σύνορα.

Α. Αειφόρος ανάπτυξη

Με την ευρεία αυτή δέσμη κοινοτικών δράσεων υπέρ του τουρισμού, η Κοινότητα μπορεί να προσδώσει προστιθέμενη αξία στη δράση εθνικών και τοπικών αρχών, των επαγγελματικών φορέων ή φορέων που εκπροσωπούν τα διάφορα συμφέροντα στον τομέα του τουρισμού, επιτρέποντας στις τουριστικές δραστηριότητες να συμβάλουν στην πραγματοποίηση πολλών στόχων της Ένωσης. Ιδιαίτερα τονίζεται ότι ο τουρισμός συμβάλλει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ένωση, αλλά και σημαντικό τομέα για την υλοποίηση της *αειφόρου ανάπτυξης*. Πρόκειται για το στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή την προαγωγή της «αρμονικής και ισόρροπης ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας και μιας σταθερής και διαρκούς μη πληθωριστικής και σεβόμενης το περιβάλλον ανάπτυξης».

Ο τουρισμός έχει τη δυνατότητα να υιοθετήσει άμεσα αυτή την προσέγγιση της αειφόρου ανάπτυξης διότι σπάνιες είναι πράγματι οι δραστηριότητες, η επιτυχία των οποίων εξαρτάται τόσο ξεκάθαρα από την αναγκαιότητα σύγκλισης των διαφόρων πολιτικών. Επισημαίνεται δε ότι για να ξεπεραστεί η πολυπλοκότητα της τουριστικής δραστηριότητας, η οποία συνιστά μεν οικονομική δραστηριότητα που ασκείται συνήθως σε ιδιωτική βάση αλλά στηρίζεται στη διάθεση δημόσιας περιουσίας (φυσικοί χώροι, πολιτιστική παράδοση, ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, υποδομές μεταφορών κ.λ.π.), πρέπει να καταστούν αδιαχώριστες η οικονομική δυναμική του τομέα, η ικανοποίηση του τουρίστα και η διατήρηση του φυσικού πλούτου και της πολιτιστικής παράδοσης. Αναφέρονται άφθονα παραδείγματα τα οποία δείχνουν ότι όταν το περιβάλλον υποβαθμίζεται - είτε πρόκειται π.χ. για την ποιότητα του νερού είτε για το τοπίο - λειτουργεί λιγότερο ελκυστικά για τους τουρίστες.

Μέσω λοιπόν της εφαρμογής πειραματικών δράσεων θα επιχειρήσει η Ένωση να τονώσει την αειφόρο ανάπτυξη του τουρισμού, επιδιώκουσα τον τριπλό στόχο της αύξησης της ευχαρίστησης του τουρίστα, της προστασίας και

αξιοποίησης της κληρονομιάς και της τόνωσης της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

B. Ιθαγένεια. - Ελεύθερη Κυκλοφορία

Μια μεγάλη καινοτομία της συνθήκης της γης Φεβρουαρίου 1992 ήταν η θέσπιση, στο δεύτερο μέρος της συνθήκης, της ιθαγένειας της Ένωσης (άρθρο 8), για κάθε άτομο που έχει την ιθαγένεια ενός από τα κράτη μέλη. Η άσκηση της ιθαγένειας αυτής ορίζεται από ορισμένο αριθμό δικαιωμάτων, στην πρώτη σειρά των οποίων συγκαταλέγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας στην επικράτεια των κρατών μελών της Ένωσης.

Για την πλειονότητα των ευρωπαϊών πολιτών το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής θα ασκείται στο πλαίσιο του τουρισμού, ακόμη και αν οι επαγγελματικές ανταλλαγές διευρυνθούν με την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και την εγκαθίδρυση της Ένωσης χωρίς σύνορα.

Στο πλαίσιο λοιπόν μιας τέτοιας προσπάθειας αναζήτησης μέσων για τη θεμελίωση του περιεχομένου της θεσπισμένης από τη συνθήκη ιθαγένειας, ο τουρισμός είναι ένας τομέας προς διερεύνηση. Όταν ο πολίτης είναι τουρίστας, έξω από τη συνήθη περιοχή κατοικίας του, έχει οπωσδήποτε συνείδηση των πολιτισμικών διαφορών μεταξύ των κρατών μελών, της "απουσίας ή της ανεπάρκειας κοινών αναφορών, είτε οικονομικών είτε περιβαλλοντικών είτε πολιτισμικών, χωρίς ωστόσο τις διαφορές αυτές να τις αντιλαμβάνεται αρνητικά, ούτε βέβαια να τις απορρίπτει, όπως θα μπορούσε να γίνει σε άλλα πλαίσια (π.χ. επαγγελματικά ή οικονομικά): η αίσθηση του ξένου την οποία μπορεί να προκαλεί η παρέμβαση άλλων γλωσσών, άλλων τρόπων σκέψης, άλλων εθίμων ή ακόμη και άλλων ενδιαφερόντων δεν είναι, σε τουριστικά πλαίσια, οπωσδήποτε εμπόδιο στην ανταλλαγή· αντίθετα μπορεί να αποτελεί τη βάση επιθυμίας ή βούλησης γνωριμίας και κατανόησης των ξένων αυτών στοιχείων.

Με την προσέγγιση αυτή, σύμφωνα με την πράσινη βίβλο, ο τουρισμός μπορεί να γίνει φορέας μείωσης της απόστασης μεταξύ των πολυάριθμων και ετερογενών πραγματικοτήτων που συνιστούν την Ένωση και, ως φαινόμενο

διαρκούς γνωριμίας με κάτι διαφορετικό σε ένα περιβάλλον όπου δεν υπάρχουν συγκρούσεις, μπορεί να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των πολιτών και επομένως να βελτιώσει το πεδίο των ανταλλαγών, τόσο των πολιτισμικών όσο και των οικονομικών μεταξύ των κρατών μελών.

Γ. Προτεραιότητες

Υπενθυμίζεται ότι οι εργασίες που διεξάγονται ήδη από την Κοινότητα και οι προανατολισμοί τους οποίους χάραξε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών, καθώς και οι πολιτικές που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο, επιτρέπουν τον προσδιορισμό τριών βασικών αξόνων προτεραιότητας:

- ✓ υποστήριξη της ποιοτικής βελτίωσης του τουρισμού, με στόχο την καλύτερη συνεκτίμηση των εξελικτικών τάσεων της τουριστικής ζήτησης
- ✓ παρότρυνση των σχετικών φορέων για διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων και προϊόντων, με στόχο να υποστηριχθεί η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αποδοτικότητας της τουριστικής βιομηχανίας
- ✓ προώθηση της ένταξης της ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης στον τουρισμό, με στόχο τον καλύτερο συνυπολογισμό των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων στον τουρισμό.

Η πραγματική συνειδητοποίηση της ισοτιμίας των τριών διαστάσεων του τουρισμού και της ανάγκης για εφαρμογή συνδυασμένων λύσεων συνεπάγεται και προϋποθέτει την κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δηλαδή των τουριστικών επιχειρήσεων, του πολίτη, όταν ταξιδεύει ως τουρίστας, και των διοικητικών υπηρεσιών ή άλλων οργανισμών που είναι επιφορτισμένοι με τη διαχείριση των δημοσίων αγαθών. Η κινητοποίηση αυτή είναι δύσκολο να προκληθεί ή να προωθηθεί χωρίς την κατάλληλη προβολή και κατανόηση της κοινοτικής δράσης.

Είναι σαφές ότι ορισμένες πολιτικές και μέτρα που εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη ή την Κοινότητα συμβάλλουν ήδη, στο επίπεδο τους, στην

ικανοποίηση κάποιων από τα συμφέροντα που υπάρχουν στον τομέα του τουρισμού. Συνήθως όμως αυτό γίνεται κατά τρόπο αποσπασματικό, πράγμα που είναι δυνατόν να τροχοπεδήσει την επίτευξη του στόχου της ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης, του τουρισμού. Η ανάγκη «συμφιλίωσης» και συγκερασμού αλληλοσυγκρουόμενων ενίοτε συμφερόντων και, πιο πρόσφατα, η συνειδητοποίηση της ανάγκης για την ταυτόχρονη επίτευξη των τριών στόχων που προαναφέρθηκαν (ανάπτυξη της προσφοράς, ικανοποίηση του τουρίστα, σεβασμός της κληρονομιάς), γίνονται επίσης αντιληπτές στο σύνολο των κρατών μελών. Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα κράτη-μέλη τις πολύπλοκες προκλήσεις που παρουσιάζονται στον τομέα του τουρισμού ποικίλλει ανάλογα με το αν η χώρα είναι κατά κύριο λόγο «παραγωγός» ή αποδέκτης τουριστικών ροών, πράγμα το οποίο, σε κοινοτική κλίμακα, οδηγεί συχνά σε μια «διχοτόμηση» του τουρισμού μεταξύ Βορρά και Νότου.

Δ. Διαφορές προσέγγισης

Υπενθυμίζεται στο κείμενο ότι οι αναλύσεις που πραγματοποιούνται σε κάθε κράτος-μέλος, καθώς και οι προτεραιότητες που καθορίζονται στα πλαίσια των αντίστοιχων πολιτικών τους, φαίνεται να αποκαλύπτουν, στη σημερινή φάση, μια διαφορά μεταξύ της προσέγγισης που ακολουθούν οι χώρες παραγωγής τουριστικών ροών (κυρίως του Βορρά), οι οποίες δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στα περιβαλλοντικά προβλήματα που συνδέονται με τον τουρισμό, την προστασία της κληρονομιάς και των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων και την ποιότητα της τουριστικής προσφοράς, με βάση μια λογική που συνίσταται στην κατά προτεραιότητα ικανοποίηση των αναγκών της ζήτησης, ενώ, αντίθετα, οι χώρες αποδοχής των τουριστικών ροών (κυρίως του Νότου) αποδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στην ποσοτική ανάπτυξη της ιδιωτικής τουριστικής προσφοράς, με σκοπό την ικανοποίηση μιας εν μέρει μη συμπίεσιμης ζήτησης, ενδεχομένως εις βάρος των δημόσιου χαρακτήρα συνιστωσών της προσφοράς (κληρονομιά, πολιτισμός, προστασία του τουρίστα). Συγκρούσεις προτεραιοτήτων υπάρχουν συχνά σε κάθε τουριστική ζώνη και η Κοινότητα μπορεί έτσι να αποτελέσει χώρο συγκερασμού αυτών των

αλληλοσυγκρουόμενων προσεγγίσεων. Λόγω της διασυνοριακής φύσης του τουρισμού, τόσο από την άποψη του χώρου όσο και από την άποψη των τουριστικών ροών, η διευκόλυνση της συντονιστικής λειτουργίας μπορεί να είναι επιθυμητή για την ανάπτυξη του τουρισμού σε κάθε κράτος μέλος και μπορεί να ασκηθεί αποτελεσματικότερα σε κοινοτικό επίπεδο, βάσει των αρχών που εξαγγέλλονται στο άρθρο 3B της Συνθήκης.

Η προστιθέμενη αξία της τουριστικής πολιτικής της Ένωσης θα μπορούσε, επομένως, να έχει ως αφετηρία ό,τι υπάρχει ήδη και να προσανατολιστεί προς μια διπλή κατεύθυνση: αφενός μεν, προς την αποτελεσματική εκτίμηση της τουριστικής διάστασης στις κοινοτικές πολιτικές που επηρεάζουν την ανάπτυξη του τουρισμού (υποδομές, μεταφορές, πολιτισμός, κατάρτιση, περιβάλλον κ.λ.π.) και κυρίως αφετέρου στην προσπάθεια να δοθεί συγκεκριμένο περιεχόμενο στο συνδυασμό των τριών πόλων της έννοιας του τουρισμού, κατά τρόπον ώστε να υπάρξει σύγκλιση μεταξύ των συμφερόντων που έχουν αναπτυχθεί σε κοινοτικό επίπεδο και τα οποία, στην καλύτερη περίπτωση, δεν είναι διαρθρωμένα μεταξύ τους, ενώ στη χειρότερη περίπτωση, αλληλοσυγκρούονται.

E. Επιλογές

Το κείμενο της Πράσινης Βίβλου για τον Τουρισμό ολοκληρώνεται με την παράθεση των επιλογών που έχει η Ένωση, προκειμένου να επιτύχει τους βασικούς στόχους που ορίζονται από τη Συνθήκη, μέσα βέβαια από τα όρια των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται.

Υπενθυμίζεται βέβαια ότι η Κοινότητα δε διαθέτει ειδική νομική βάση. Πράγματι, το άρθρο οποίο για πρώτη φορά αναφέρει τον τουρισμό στη Συνθήκη, αποτελεί τη διακήρυξη της θέλησης του νομοθέτη να αναγνωρίσει την ενέργεια, την πολιτική άμυνα και τον τουρισμό ως τομείς ενδιαφέροντος για την επίτευξη των στόχων του άρθρου. Η Κοινότητα δεν μπορεί να δράσει ουσιαστικά στους τομείς αυτούς παρά μόνο βασιζόμενη στο άρθρο 235-

Επισημαίνεται όμως ότι η έλλειψη ειδικής βάσης για τον τουρισμό στην ιδρυτική συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δεν εμπόδισε την Επιτροπή να

παρουσιάσει και το Συμβούλιο να εγκρίνει, με βάση το άρθρο 235 το γνωστό μας σχέδιο δράσεων υπέρ του τουρισμού, μετά τον προσδιορισμό ενός συγκεκριμένου αριθμού μέτρων βάσει των οποίων μπορεί να ξεκινήσει μια κοινή δράση μεταξύ των εταίρων της Ένωσης και καταλήγει καλώντας ουσιαστικά τους ενδιαφερόμενους και εμπλεκόμενους στο θέμα αυτό να διατυπώσουν τις γνώμες τους σχετικά με τις επιλογές που προτείνει για το ρόλο της Ένωσης στον τομέα του τουρισμού.

4.2. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Μετά από την Πράσινη Βίβλο του 1995 για το ρόλο της ένωσης στον τομέα του τουρισμού, προκειμένου να υποκινηθεί μια συζήτηση (σχετικά με το ρόλο της ένωσης στον τουρισμό), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε (30 Απριλίου 1996) μια πρόταση για την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με ένα πρώτο πολυετές πρόγραμμα για να βοηθηθεί ο ευρωπαϊκός τουρισμός ("Philoxenia" 1997-2000).

Μια τροποποιημένη έκδοση παρουσιάστηκε από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1996 που λαμβάνει υπόψη τις τροποποιήσεις που υποβλήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αλλά το Συμβούλιο των υπουργών δεν ήταν σε θέση να επιτύχει μια ομόφωνη συμφωνία για το προτεινόμενο πρόγραμμα. Εκτιμώντας ότι η πρόταση των Επιτροπών έλαβε την ευνοϊκή άποψη των άλλων ευρωπαϊκών οργάνων - το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των περιοχών - η Επιτροπή απέσυρε τυπικά την πρότασή της τον Απρίλιο του 2000. Αντ' αυτού, οι κοινοτικές δραστηριότητες που αντιπροσωπεύουν τον τουρισμό ενσωματώνονται τώρα στη διαδικασία τουρισμού και απασχόλησης. Δημιουργημένη και βελτιωμένη απασχόληση στον τουρισμό είναι ένα θέμα προτεραιότητας στην εργασία της μονάδας τουρισμού.

Πολλά από τα κύρια σχετικά ζητήματα προσδιορίστηκαν από την κοινή διάσκεψη Προεδρίας/Επιτροπής σχετικά με τον τουρισμό και την απασχόληση, στο Λουξεμβούργο, στις 4-5 Νοεμβρίου 1997. Προκειμένου να δοθεί ένας πρακτικός προσανατολισμός στα αποτελέσματα της διάσκεψης η ομάδα υψηλού επιπέδου σχετικά με τον τουρισμό και την απασχόληση εξέτασε τα ζητήματα που προκύπτουν: Η εξουσιοδότηση της ομάδας ήταν να εξετάσει τους όρους στους οποίους ο τουρισμός θα μπορούσε να έχει μια μεγαλύτερη συμβολή στην αύξηση και τη σταθερότητα στην απασχόληση στον ευρωπαϊκό τουρισμό, και να υποβάλει συστάσεις. Η οργάνωση της ομάδας επιβεβαίωσε την αποφασιστικότητα της Επιτροπής να υποκινήσει τη συμβολή των σχετικών με τον τουρισμό δραστηριοτήτων στην αύξηση και την απασχόληση. Η ομάδα

υψηλού επιπέδου αποτελούταν από τους καταρτισμένους επαγγελματίες τουρισμού, από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προεδρεύεται από το Δρ Ralf Corsten, Πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου "της ένωσης Touristik International" (TUIGmbH).

Η ομάδα πραγματοποίησε την πρώτη συνεδρίαση της στις 24 Μαρτίου 1998 και την τελική συνεδρίαση της στις 18 Σεπτεμβρίου 1998. Η έκθεση της παρουσιάστηκε στον Επίτροπο Papoutsis, στις 22 Οκτωβρίου 1998. Η ανακοίνωση της Επιτροπής τον Απριλίου του 1999 προσδιόρισε τα ακόλουθα μέτρα που απαιτήθηκαν για να εφαρμόσουν τις συστάσεις της ομάδας. Στις 21 Ιουνίου 1999 το Συμβούλιο εσωτερικής αγοράς υιοθέτησε τα περιεκτικά συμπεράσματα χαιρετίζοντας τα επιτεύγματα, που προβλέπουν την περαιτέρω εργασία για τα συγκεκριμένα θέματα μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών, και της βιομηχανίας..

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμφώνησαν να οργανώσουν τέσσερις ομάδες εργασίας, όπου η κάθε μια να εξετάζει ένα από τα τέσσερα θέματα που διευκρινίστηκαν στα συμπεράσματα του Συμβουλίου: για να διευκολύνει την ανταλλαγή και τη διάδοση των πληροφοριών, ιδιαίτερα μέσω των νέων τεχνολογιών (ομάδα εργασίας Α) για να βελτιώσει την κατάρτιση προκειμένου να αναβαθμιστούν οι δεξιότητες στη βιομηχανία τουρισμού (ομάδα εργασίας Β) για να βελτιώσουν την ποιότητα των τουριστικών προϊόντων (ομάδα εργασίας Γ) και για να προωθήσει την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη στον τουρισμό (ομάδα εργασίας Δ).

Αυτές οι ομάδες άρχισαν τον Φεβρουάριο του 2000. Επιπλέον, μια ειδική ομάδα εργασίας "που διαχειρίζεται τον αντίκτυπο των νέων τεχνολογιών στον τομέα του τουρισμού", (η ομάδα εργασίας Ε) άρχισε την εργασία το 2001. Όλες οι ομάδες κατέθεσαν τις εκθέσεις τους σχετικά με τις συστάσεις το καλοκαίρι 2001. Αυτές οι εκθέσεις ήταν σημαντικό υλικό για την ανακοίνωση της Επιτροπής *"Δουλεύοντας μαζί για το μέλλον του ευρωπαϊκού τουρισμού"*.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τις ιδέες στις 13 Νοεμβρίου 2001 σχετικά με το πόσο καλύτερα να εκμεταλλευτεί την ανταγωνιστική δυνατότητα του ευρωπαϊκού τομέα του τουρισμού. Περιγραμμένη στην ανακοίνωση

σχετικά με το "Δουλεύοντας μαζί για το μέλλον του ευρωπαϊκού τουρισμού", η Επιτροπή δίνει έμφαση στην ανάγκη να ενισχύσει τη συνεργασία και τη συνέπεια των πολιτικών τουρισμού μεταξύ των συμμετόχων που συμμετέχουν στον τουρισμό. Αυτοί περιλαμβάνουν: την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, τη βιομηχανία, τις ενώσεις, και τους τόπους προορισμού τουριστών.

Η Επιτροπή στοχεύει ειδικότερα να ενθαρρύνει την ανταγωνιστικότητα και την ικανότητα υποστήριξης του τουρισμού, υπογραμμίζοντας τη συμβολή του τουρισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη, με μια ειδική εστίαση επάνω στους περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς πόρους όπου είναι υψηλή στον κατάλογο συστάσεων, σύμφωνα με τις οδηγίες "Ατζέντα 21". Με σκοπό την παροχή της βιομηχανίας τουρισμού με μια πολιτική πλατφόρμα και με τη βελτίωση της συνεργασίας και του συντονισμού, ένα ετήσιο ευρωπαϊκό φόρουμ τουρισμού, μια βασική διεπαφή με τις ομάδες συμμετόχων, προτείνεται. Η επικοινωνία είναι το τελικό κύριο σημείο της διαδικασίας "τουρισμού και απασχόλησης" που προωθήθηκε τέσσερα έτη πριν. Είναι το αποτέλεσμα της εντατικής εργασίας που γίνεται από τον Ιανουάριο του 2000 με τα κράτη μέλη, τη βιομηχανία και τους σημαντικούς αστικούς συμμετόχους της κοινωνίας, σε πέντε βασικά ζητήματα: πληροφορίες, κατάρτιση, ποιότητα, βιώσιμη ανάπτυξη, και νέες τεχνολογίες. Η Επιτροπή υπογραμμίζει τη σημασία των περισσότερων πληροφοριών και εμπειριών μεταξύ των ενδιαφερόμενων συμβαλλόμενων μερών, για να προετοιμάσει την εφαρμογή των ενεργειών που συστήνονται στην ανακοίνωση. Μερικές από τις βασικές δραστηριότητες που υποστηρίζονται στην επικοινωνία είναι:

- ◆ προωθώντας το διάλογο με τη βιομηχανία τουρισμού και άλλα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη με το να οργανώσει ένα ετήσιο φόρουμ τουρισμού και την επέκταση της αποστολής της συμβουλευτικής επιτροπής για υπηρεσίες δικτύωσης τουρισμού.
- ◆ ενθαρρύνοντας τις λειτουργίες υποστήριξης, παραδείγματος χάριν μέσω των κέντρων ικανότητας (παρατηρητήρια, μελέτη και ερευνητικά κέντρα) σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

- ◆ εξασφαλίζοντας καλή χρήση των οικονομικών και μη οικονομικών οργάνων της ΕΕ προς όφελος της βιομηχανίας τουρισμού, σε συνεργασία με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές, και με τους χειριστές.
- ◆ προωθώντας βιώσιμη ανάπτυξη με την περαιτέρω διαμόρφωση και την εφαρμογή των οδηγιών "Ατζέντα 21"
- ◆ καθορίζοντας και διαδίδοντας τις μεθόδους και τα εργαλεία αξιολόγησης (ποιοτικοί δείκτες και αξιολόγηση) απαραίτητες για τον έλεγχο της ποιότητας.

Στις 21 Μαΐου 2002, το Συμβούλιο των υπουργών ενέκρινε ομόφωνα ένα ψήφισμα, βασισμένο στην ανακοίνωση της Επιτροπής, που παρουσιάζει ένα σημαντικό βήμα περαιτέρω στη νέα συνεταιριστική προσέγγιση για τον ευρωπαϊκό τομέα του τουρισμού. Για πρώτη φορά το συμβούλιο έχει εγκρίνει ένα ψήφισμα σχετικά με τον τουρισμό, μέσα από τον οποίο ωθεί την πιο στενή παρακολούθηση του αντίκτυπου της νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα του τουρισμού και προτείνει περαιτέρω την εξέταση της προαγωγής της Ευρώπης ως προορισμό, και προσκαλεί τη βιομηχανία για να υποστηρίξει τις προσπάθειες που αναλαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη.

4.3. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ του πολιτισμού και του τουρισμού επισημαίνει την προέλευσή της στις αρχές ημερών του τουρισμού, και την κερδισμένη πρόσθετη σημασία αυτήν την περίοδο. Ο τουρισμός με πολιτιστικό σκοπό είναι ένας βασικός παράγοντας μέσα στη βιώσιμη ανάπτυξη και το διαπολιτισμικό διάλογο. Η πολιτιστική κληρονομιά είναι η έκφραση της ταυτότητας των ανθρώπων, μιας περιοχής της ιστορίας και της παράδοσης.

Ο βιώσιμος τουρισμός έχει το μεγαλύτερο μέρος της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και αντιπροσωπεύει μια ιδιαίτερη οικονομική και κοινωνική δύναμη, η οποία έχει μια μεγάλη δυνατότητα για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον τουρισμό.

Υπάρχει μια αυξανόμενη ζήτηση για τις πολιτιστικές πρακτικές, τα αγαθά και τις υπηρεσίες, η οποία συνδέεται με το καλύτερο βιοτικό επίπεδο, με την αύξηση του ελεύθερου χρόνου και με το πιο υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης.

Η Ευρώπη έχει τις πλούσιες και διάφορες κληρονομίες για να ικανοποιήσει αυτήν την απαίτηση. Κατά προσέγγιση 30 των τόπων προορισμού τουριστών επιλέγονται δυνάμει της παρουσίας περιοχών κληρονομιάς που μπορεί να επισκεφτεί, και αυτός ο αριθμός αυξάνει μέχρι 45 έως 50 εάν περιλαμβάνουμε τον ευρύτερο πολιτιστικό τομέα, όπως τα φεστιβάλ ή τις σημαντικές πολιτιστικές εκδηλώσεις. Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην πολιτιστική κληρονομιά επιτρέπει μια οικονομική αναβάθμιση των σχετικών περιοχών και της τουριστικής απόλαυσης τους.

Η δυνατότητα του πολιτιστικού τουρισμού για τη δημιουργία των νέων θέσεων απασχόλησης είναι βασισμένη στις δραστηριότητες σχετικές με την ανάπτυξη κληρονομιάς και την παραγωγική οικονομία.

Η πρόκληση που δέχεται είναι, καλύτερος συντονισμός και ολοκλήρωση μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων ευθύνης (ΕΕ, εθνικός, περιφερειακός, τοπικός), των δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, της πολιτιστικής πολιτικής, της πολιτικής τουριστών, της πολιτικής εργασίας και της πολιτικής ανάπτυξης.

Στα πλαίσια των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ από το 2000 ως το 2006, οι επεμβάσεις υπέρ της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τουρισμού έχουν ενισχυθεί αρκετά. Τα προγράμματα που έχουν έναν χαρακτήρα ρητά πολιτιστικό και τουριστικό, βοηθούν τις εργασίες και είναι ενσωματωμένα στις περιφερειακές ή τοπικές στρατηγικές ανάπτυξης. Είναι δυνατό να χρηματοδοτηθούν τα έργα σχετικά με τον πολιτισμό και τον τουρισμό βάσει της επικρατούσας συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, των περιοχών και των προγραμμάτων κοινοτικής πρωτοβουλίας της Επιτροπής (ειδικότερα LEADER και INTEREG), και ως καινοτόμα πιλοτικά έργα κάτω από το ευρωπαϊκό Ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης (ERDF) και το ευρωπαϊκό κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) διαχειριζόμενα άμεσα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4.4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία τουρισμού είναι ένας ΕΞΟΥΣΙΑΣΜΕΝΟΣ τομέας από μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με πάνω από 99 των εταιριών που μετρούν λιγότερο από 250 υπαλλήλους, και περίπου 94 απασχολώντας λιγότερο από 10 άτομα. Κατά μέσον όρο οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις τουρισμού στην Ευρώπη παρέχουν εργασίες για 6 υπαλλήλους (μικροεπιχειρήσεις).

Συμβάλλουν σημαντικά στο ΑΕΠ των μεμονωμένων χωρών. 6.5% του συνολικού κύκλου εργασιών που παράγεται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρώπη στηρίζεται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τουρισμού. Όντας ένας έντασης εργατικού δυναμικού τομέας, ο τουρισμός, είναι μια σημαντική πηγή απασχόλησης και ένας πολλά υποσχόμενος τομέας για τις πρόσθετες εργασίες. Αλλά μόνο οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να αυξηθούν και να δημιουργήσουν τις πρόσθετες θέσεις απασχόλησης. Επομένως, η επιχειρηματική πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα βελτιώσει τους όρους της ανταγωνιστικότητας.

Προκειμένου να εξεταστεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο υιοθέτησε τον Δεκέμβριο του 2000 ένα νέο «πολυετές πρόγραμμα για την επιχείρηση και το επιχειρηματικό πνεύμα, και ειδικότερα, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)». Το πρόγραμμα, που τρέχει από το 2001 έως το 2005, εστιάζει στις νέες προκλήσεις οικονομίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τον τομέα τους, το νομικό καθεστώς ή τη γεωγραφική θέση.

Όλες οι ενέργειες αυτού του νέου προγράμματος θα είναι επίσης σχετικές με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τουρισμού. Στηρίζεται στα καλύτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του τρίτου πολυετούς προγράμματος για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (1997-2000). Στον τουρισμό έτους 2000 τα συγκεκριμένα μέτρα στο πλαίσιο του 3^{ου} πολυετούς προγράμματος στόχευσαν κυρίως στις μικρές επιχειρήσεις, στη συνέχιση επάνω στις συστάσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου σχετικά με τον τουρισμό και την απασχόληση.

4.5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Ενώ η απουσία ενός συγκεκριμένου προϋπολογισμού τουρισμού για τις άμεσες δραστηριότητες τουρισμού σημαίνει ότι η μονάδα επιχειρηματικού τουρισμού Γενικής Διεύθυνσης είναι ανίκανη να παρέχει οποιαδήποτε χρηματοδότηση για τα μεμονωμένα έργα, οι πολυάριθμες πρωτοβουλίες τουρισμού έχουν την υποστήριξη από άλλα προγράμματα της ΕΕ.

Η ενιαία μεγαλύτερη πηγή χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον τουρισμό, ειδικότερα στις λιγότερο ακμάζουσες περιοχές, είναι τα διαρθρωτικά ταμεία, το ευρωπαϊκό Ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης (ERDF), το ευρωπαϊκό κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το ευρωπαϊκό γεωργικό Ταμείο καθοδήγησης και Εγγυήσεων (ΕΤΓΚΕ). Ευρέως αναγνωρίζεται ότι ο τουρισμός συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, και 7,3 δισεκατομμύρια ECU αντιπροσώπευσαν τη συνολική κοινοτική συμβολή στα προγράμματα τουρισμού κατά τη διάρκεια της περιόδου 1994-1999 μέσω των διαρθρωτικών ταμείων.

Πολλές τοπικές δραστηριότητες μπορούν να ωφεληθούν επίσης από την οικονομική έκθεση μέσω άλλων κοινοτικών προγραμμάτων στους διαφορετικούς τομείς όπως η Τεχνολογική Έρευνα και Ανάπτυξη, η προστασία του περιβάλλοντος, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η αποκατάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς κ.λ.π.... Κατά γενικό κανόνα, τέτοια υποστήριξη παρέχεται για τις δραστηριότητες που συμβάλλουν στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των οργανώσεων στα διαφορετικά κράτη μέλη καθώς επίσης και την εξέταση των ιδιαίτερων ζητημάτων. Αυτό σημαίνει ότι ένα έργο τουρισμού θα μπορούσε να είναι επιλέξιμο για την υποστήριξη κάτω από ένα ιδιαίτερο σχέδιο εάν περιλαμβάνει τους συνεργάτες από άλλα κράτη μέλη και συμβάλλει στους συγκεκριμένους στόχους ενός ιδιαίτερου προγράμματος. Στην πραγματικότητα, αυτό συνήθως συμβαίνει στις διεθνείς συνεργασίες που περιλαμβάνουν τους συμμετέχοντες από δύο ή περισσότερα κράτη μέλη.

4.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΟΜΑΔΑΣ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι προσδοκίες τις οποίες δημιούργησε η έκθεση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου στο επίπεδο των ευρωπαϊκών οργάνων, των κρατών μελών και της βιομηχανίας δίνουν έμφαση στην ανάγκη εξασφάλισης μιας αποτελεσματικής κοινοτικής συμβολής στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού τουρισμού.

Μια πιο αποτελεσματική προσέγγιση σε κοινοτικό επίπεδο απαιτεί, αφενός, τον εξορθολογισμό των μέσων, την απλούστευση των διαδικασιών και την παγίωση και αξιολόγηση των επιτευγμάτων, και αφετέρου, καλύτερη διαβούλευση συνεργασία και δημιουργία εταιρικών σχέσεων.

Τα περισσότερα από τα στοιχεία που απαρτίζουν την προσέγγιση αυτή είναι κοινά με την κοινοτική στρατηγική για τον τουρισμό στο πλαίσιο της συνεργασίας με τις χώρες εταίρους. Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες, το Συμβούλιο των Υπουργών Ανάπτυξης ενέκρινε πρόσφατα πλήρως τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που πρότεινε η Επιτροπή.

Παρά τη σαφή ανάλυση που δείχνει τον οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο και το δυναμικό του τουρισμού, μαζί με την αυξανόμενη διεθνοποίηση του, η έλλειψη ενός κοινού οράματος μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών όσον αφορά την ανάπτυξη του τουρισμού καθώς και η απουσία πολιτικής αναγνώρισης του ρόλου και της θέσης του τουρισμού στην οικοδόμηση της Ευρώπης επιτρέπουν την απώλεια ευκαιριών όσον αφορά την αξιοποίηση του δυναμικού του τομέα. Αυτό είναι ιδιαίτερα λυπηρό αν ληφθεί υπόψη το αυξανόμενο ενδιαφέρον που δείχνουν οι υποψήφιοι για προσχώρηση χώρες και οι χώρες εταίροι για καθοδήγηση και βοήθεια της ΕΕ στον τομέα του τουρισμού, καθώς και την πρόοδο της σύγκλισης και της συνεργασίας που επιτεύχθηκε στις χώρες αυτές στον τομέα του τουρισμού. Η κατάσταση αυτή υπογραμμίζει την ανάγκη για ένα σαφές όραμα όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες οι διάφοροι φορείς σε όλα τα επίπεδα του ευρωπαϊκού τουρισμού μπορούν να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, μέσω της δημιουργίας εταιρικών σχέσεων

και συνεργασίας, και υποδεικνύει τι μπορεί να προσφέρει η Κοινότητα στη διαδικασία αυτή.

Είναι ανάγκη να αναπτυχθεί μια καινοτόμος στρατηγική που θα εξασφαλίζει για όλους όσους έχουν σχετικά συμφέροντα, ανεξάρτητα από το επίπεδο ευθύνης τους, να μπορούν να συμβάλουν αντιστοίχως μέσω ενός συστήματος που θα επιτρέπει την ανοικτή συζήτηση για κοινούς στόχους, την ανταλλαγή γνώσεων, την ενθάρρυνση της καινοτομίας και μεγαλύτερη διαφάνεια και ποιότητα στο σχεδιασμό και τη νομοθεσία.

Βλέπουμε λοιπόν,

- ◆ την καταλληλότητα των συμπερασμάτων της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου σε σχέση με τις συνθήκες για μεγιστοποίηση της συμβολής του τουρισμού στη μεγέθυνση, στην απασχόληση και στη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και τη σημασία του να συνεχίσουν τα κράτη μέλη την εξέταση των συμπερασμάτων της Ομάδας και να τα συμπεριλάβουν στις εθνικές στρατηγικές, όπου χρειάζεται, σύμφωνα με τις προτεραιότητες των πολιτικών τους για τον τουρισμό.
- ◆ Την ανάγκη για ένα βελτιωμένο πλαίσιο σε κοινοτικό επίπεδο και για την εξασφάλιση μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας για τις κοινοτικές δράσεις στον τομέα του τουρισμού.

4.7. 1^η ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ- ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

A. Τουρισμός της ΕΕ: Τα κεντρικά γεγονότα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο σημαντικότερος καταναλωτικός χώρος στην παγκόσμια ταξιδιωτική αγορά, με 370 εκατομμύριο πολίτες. Οι Ευρωπαίοι ξοδεύουν ένα τεράστιο χρηματικό ποσό στον τουρισμό: κάθε ευρωπαίος πολίτης ξοδεύει περίπου 9% των καταναλωτικών δαπανών του/της στον τουρισμό, και υπάρχουν 2 εκατομμύρια επιχειρήσεις που παρέχουν τις σχετικές με τον τουρισμό υπηρεσίες, οι οποίες απασχολούν πάνω από 9 εκατομμύρια άτομα. Αυτό είναι 6% της συνολικής απασχόλησης της ΕΕ και επίσης του 6% του κατ' εκτίμηση ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ).

Ο τουρισμός μπορεί να είναι ο κυρίαρχος τομέας της περιφερειακής και τοπικής οικονομίας. Η πρόβλεψη είναι αρκετά θετική στους αριθμούς: σε 4% υπολογίστηκε το ετήσιο ποσοστό αύξησης και μια δυνατότητα μέχρι και 3 εκατομμύρια πρόσθετες εργασίες κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας. Σύμφωνα με την πρόβλεψη Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, ο όγκος τουρισμού αναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το έτος 2020, που σημαίνει περίπου 720 εκατομμύρια, διεθνείς αφίξεις τουριστών ετησίως στην Ευρώπη. Διεθνώς αναφέρεται σε αυτήν την περίπτωση στα εθνικά κράτη, τα οποία διατηρούνται ως αναφορά, αν και δεδομένου ότι η ολοκλήρωση των προόδων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εσωτερικός ευρωπαϊκός τουρισμός πρέπει να θεωρηθεί ως νέα μορφή εσωτερικού τουρισμού.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα για την Ευρώπη είναι η πυραμίδα γήρανσης του πληθυσμού: μέσα στο επόμενο 20 έτη, ο πληθυσμός επάνω από την ηλικία των 65 χρόνων θα αυξηθεί κατά 17 εκατομμύρια. Οι άνθρωποι που μπαίνουν σε μια ορισμένη ηλικία, επάνω από πενήντα ή εξήντα, έχουν την προηγούμενη εμπειρία στο ταξίδι και θα συνεχίσουν να ταξιδεύουν. Αυτό είναι ένα σημαντικό γεγονός για τη βιομηχανία του τουρισμού,

ειδικότερα επειδή απαιτούν μια συγκεκριμένη μορφή τουρισμού: ο τουρισμός που σχετίζεται με τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, η οποία, επομένως, επεκτείνεται γρήγορα και, στην πραγματικότητα, είναι ο πιο γρήγορα αυξανόμενος τύπος τουρισμού στην ΕΕ.

Β. Προκλήσεις τουρισμού της ΕΕ :

Η Ευρώπη προσφέρει την υψηλότερη ποικιλομορφία και πυκνότητα έλξης τουρισμού, αποφεύγοντας τις μεγάλες αποστάσεις, και αυτό, φυσικά, αντιπροσωπεύει επίσης την πολιτιστική κληρονομιά. Αλλά ο ευρωπαϊκός τουρισμός αντιμετωπίζει κάποιες προκλήσεις. Η ογκώδης αύξηση του ευρωπαϊκού τουρισμού που απαιτείται και οι σημαντικές μετατοπίσεις στη φύση της μπορούν μόνο να αντιμετωπιστούν με την προσαρμογή των σχεδίων τουρισμού. Δηλαδή, δεν μπορούμε να συνεχίσουμε όπως έχουμε κάνει στο παρελθόν επειδή ειδάλλως θα κάνουμε υπέρβαση από ποσότητα και δεν θα συναντήσουμε σημαντικές ομάδες τουριστών πια, ειδικότερα εκείνες που παράγουν τη συγκεκριμένη αυξανόμενη ζήτηση- .

Γ. Ευρωπαϊκός τουρισμός: SWOT

Στα πλαίσια της τρέχουσας εργασίας με τα κράτη μέλη, η μονάδα τουρισμού έχει κάνει μια μέτρια προσέγγιση στις δυνάμεις, στις αδυναμίες, στις ευκαιρίες και στις απειλές για τον ευρωπαϊκό τουρισμό, όπου φαίνονται παρακάτω.

Ο κατάλογος δείχνει ότι η ποικιλομορφία του ευρωπαϊκού τουρισμού είναι μια μεγάλη δύναμη αλλά, αφ' ετέρου, υπονοεί ορισμένες δυσκολίες στο οργανωτικό επίπεδο. Αναφερόμενοι στις πολιτικές προσεγγίσεις, στόχος μας είναι να αποφύγουμε τις πολιτικές, οι οποίες μπορούν να υπογραμμίσουν τις αδυναμίες και τις απειλές που προκύπτουν από τον ευρωπαϊκό τουρισμό. Βεβαίως, η Ευρώπη αντιμετωπίζει τον συνεχή αυξανόμενο ανταγωνισμό της παγκόσμιας αγοράς αλλά, αφ' ετέρου, δίνοντας έμφαση στην ποιότητα

και στην ικανότητα υποστήριξης, λαμβάνοντας υπόψη τις σύντομες αποστάσεις μέσα στην Ευρώπη, φαίνεται ότι μπορούμε να διατηρήσουμε τη θέση της, έτσι ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει την αύξηση στον όγκο του τουρισμού που αναμένεται να εμφανιστεί στο επόμενο μέλλον.

1. Δυνάμεις:

- ❖ τοπίο, παραδοσιακή λαογραφία, γαστρονομία και ο πολιτισμός
- ❖ παγίωση εικόνας του προορισμού
- ❖ μια ισχυρή βάση τουρισμού και μια αυξανόμενη απαίτηση για τα ευρωπαϊκά προϊόντα
- ❖ ασφάλεια και προστασία
- ❖ τάσεις προς την ποιότητα αντί της ποσότητας (είναι ήδη εμφανής)
- ❖ μερικές μεγάλες και διεθνώς λειτουργούσες εταιρίες που είναι στην πρώτη γραμμή των ποιοτικών εξελίξεων.
- ❖ κεντρική οντότητα είναι η δέσμευση για τα ζητήματα ποιότητας
- ❖ συμφωνία μεταξύ των δραστών τουρισμού για την ποιότητα
- ❖ R.& D και ενός ορισμένου ανεφοδιασμού της ενθαρρυντικής γνώσης για τις βελτιώσεις της ποιότητας στην βιομηχανία
- ❖ οργανώσεις τουριστών με υψηλό Know-how
- ❖ ποιοτικά συστήματα τεχνογνωσίας για τον τομέα των τουριστών όπου όλοι οι δράστες είναι εμπλεκόμενοι (εφαρμόζεται ήδη σε μερικές χώρες).

2. Αδυναμίες:

- ❖ Έλλειψη αναφοράς στα πλαίσια της ποιοτικής πολιτικής
- ❖ ανεπαρκή οργανικά πλαίσια για να χειριστούν την ποιοτική βελτίωση σε μια υπερεθνική βάση.
- ❖ ανεπαρκή δημόσια συγκοινωνία και κυκλοφοριακή υπερφόρτωση.
- ❖ αδύνατη σηματοδότηση και σύστημα πληροφοριών για τους τουρίστες ανεπαρκή υψηλό αριθμό.
- ❖ ανεπαρκής αστικοποίηση.
- ❖ μεγάλος αριθμός θεσμών σε κάθε επίπεδο.
- ❖ αντίληψη της έλλειψη σπουδαιότητας του τουριστικού τομέα.
- ❖ αρνητική εικόνα της απασχόλησης στον Τουρισμό.

- ❖ υψηλό εργασιακό κόστος.
- ❖ βαριές εποχιακές διακυμάνσεις.
- ❖ αντίληψη του ακριβού προορισμού.

3. Ευκαιρίες:

- ❖ να σταθεροποιήσουν θέση στον επιχειρησιακό τουρισμό.
- ❖ για ηγεσία στην τουριστική τεχνολογία βασισμένη στη σημασία και δύναμη της τουριστικής βιομηχανίας.
- ❖ για να εξαγάγει τον τουρίστα ξέρω πώς και την τεχνολογία
- ❖ για να προωθείται το σύστημα ποιοτικής πιστοποίησης σε εθελοντική βάση
- ❖ για να αναπτύξουν και να επεκτείνουν ένα πρότυπο διαχείρισης για τους προορισμούς
- ❖ για την αυξημένη «ενδυνάμωση των καταναλωτών»
- ❖ για να δημιουργήσουν τις ποιοτικές εργασίες μόνιμες και επαγγελματικές, ειδικευμένες στην ποιότητα υπηρεσιών
- ❖ για να προσελκύσει μια σταθερότερη και διαφοροποιημένη τουριστική απαίτηση
- ❖ οικονομική ανάπτυξη των τουριστών των παραμελημένων περιοχών

4. Απειλές:

- ❖ αυξανόμενος αριθμός των αποτελεσματικών φορέων στον παγκόσμιο τουρισμό
- ❖ γρήγορες ποιοτικές βελτιώσεις στους ανταγωνιστικούς προορισμούς
- ❖ υπερβολική συγκέντρωση σε ένα μειωμένο αριθμό αγορών και tour operators
- ❖ πολλοί μικροί ιδιοκτήτες δεν θα είναι σε θέση ή πρόθυμοι να προσχωρήσουν στις ενώσεις που καλύπτονται από επιτροπές ή πιστοποιημένες οργανώσεις
- ❖ μη-διάρκειας κριτικών επιτροπών και οργανώσεων
- ❖ έλλειψη κατάλληλων υπαλλήλων
- ❖ ανταγωνιστικότητα τιμών αντί της ποιότητας.

Δ. Η φιλοσοφία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δράση της ΕΕ υπέρ του τουρισμού

Η κύρια φιλοσοφία που κρύβεται κάτω από το σχέδιο των πολιτικών υπέρ του τουρισμού πρόκειται να τονώσει την ανταγωνιστικότητα, την ποιότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού προκειμένου να συμβάλει στην αύξηση και την απασχόληση

Αυτό ιδρύεται σε τέσσερα στοιχεία: ανταγωνιστικότητα, ποιότητα, ικανότητα υποστήριξης και στο τουριστικό ενδιαφέρον, τα οποία αναπόφευκτα συσχετίζονται πλήρως: η ανταγωνιστικότητα είναι αδύνατη χωρίς την ικανότητα υποστήριξης, την ποιότητα και το τουριστικό ενδιαφέρον και στη συνέχεια, το τουριστικό ενδιαφέρον είναι σαφώς σε μια ανταγωνιστική βιομηχανία τουριστών που παρέχει την ποιότητα και την ικανότητα υποστήριξης. Πρέπει να υπερνικήσουμε οποιοδήποτε τεχνητά αναφερόμενο ανταγωνισμό μεταξύ αυτών των στοιχείων. Αλλά δεν υπάρχει.

Περίπου τρία έτη πριν, εστίασαμε στον ποιοτικό στυλοβάτη. Είχαμε την εκτόνηση τριών μελετών και παραγάγαμε τις δημοσιεύσεις για αυτές και 01 οποίες ήταν διαθέσιμες αποκτήσιμοι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η εστίαση ήταν πρώτιστα στην ολοκληρωμένη ποιοτική διαχείριση των τόπων προορισμού τουριστών. Αποστάζονται από τις μελέτες και τις δημοσιεύσεις 15 αρχές, οι οποίες είναι λεπτομερείς κατωτέρω.

1. Ολοκλήρωση

Η ανησυχία για την ποιότητα, και οι τεχνικές διαχείρισης που στοχεύουν στην επίτευξη του, πρέπει να ενσωματωθούν σε όλες τις λειτουργίες τουρισμού του προορισμού.

2. Αυθεντικότητα

Οι επισκέπτες ψάχνουν τη γνήσια εμπειρία. Η ειδική κληρονομιά πρέπει να τιμηθεί και να γιορτάσει. Πρέπει να παρουσιαστεί με έναν πραγματικό τρόπο, ο οποίος δεν κατασκευάζει ούτε δεν υποτιμά την ποιότητα του.

3. Διακριτικότητα

Οι επισκέπτες ταξιδεύουν για να ζήσουν κάτι διαφορετικό, ειδάλως, μπορούν να μείνουν στο σπίτι. Η παράδοση ποιότητας πρέπει να είναι έτσι ώστε να φέρει έξω ειδικά διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά και τις γεύσεις του προορισμού.

4. Ρεαλισμός Αγοράς

Η ποιοτική διαχείριση πρέπει να βασιστεί σε μια ενημερωμένη και ρεαλιστική αξιολόγηση των δυνατοτήτων των περιοχών στην αγορά, προσδιορίζοντας την ανταγωνιστική δύναμή τους και εξασφαλίζοντας τη μη διάβρωσή τους.

5. Η ικανότητα υποστήριξης

Πολλές περιοχές και κοινωνίες είναι ευαίσθητες στην παρείσφρηση και τη συμφόρηση. Εντούτοις, οι επισκέπτες οι ίδιοι διαρκώς ψάχνουν για περιβάλλοντα που δεν έχουν υποστεί αλλοίωση. Κάθε προορισμός που επιδιώκει να προσφέρει ποιότητα πρέπει να αντιμετωπιστεί με γνώμονα τον αντίκτυπο που θα έχει στον τουρισμό.

6. Καταναλωτικός Προσανατολισμός

Η ποιοτική διαχείριση έχει να κάνει με το να πλησιάσει τους επισκέπτες, να κατανοήσει τις ανάγκες τους, και να διαπιστώσει εάν αυτές συναντιούνται.

7. Αποκλειστικότητα

Οι προορισμοί δεν πρέπει να είναι ικανοποιημένοι με την παράδοση της ποιότητας σε μερικούς ανθρώπους, ενώ παραδίδουν μια μέτρια εμπειρία σε άλλους. Η καλή εμπειρία πρέπει να παρασχεθεί για όλους τους επισκέπτες, ειδικά για εκείνους με ειδικές ανάγκες.

8. Η προσοχή στις λεπτομέρειες

Ποιότητα πρόκειται για την ύπαρξη δημιουργίας αλλά επίσης και προσοχής πέρα από τη λεπτομέρεια, παρέχοντας αρκετές πληροφορίες, ελέγχοντας τις εγκαταστάσεις, παρέχοντας προσθετές υπηρεσίες.

9. Αιτιολόγηση

Μερικές φορές η ποιότητα βρίσκεται στο να μην κάνεις πράγματα. Ένας μικρός αριθμός καλών πρωτοβουλιών και προϊόντων είναι καλύτερος από πολλούς φτωχούς. Πρόκειται για την παύση των

δραστηριοτήτων που είναι κάτω από πόρους που δεν παραδίδουν ποιότητα, ή συνδυάζοντάς τους σε κάτι ισχυρότερο.

10. συνεργασία

Η ποιοτική διαχείριση αναφέρεται στην ανάμειξη των ανθρώπων. Δουλεύοντας μαζί είναι σωστό σε γενικές γραμμές και επίσης ουσιαστικό για την επιτυχία. Οι πολλές μικρές επιχειρήσεις τουρισμού, συγγενικές οργανώσεις και κοινοτικές ομάδες, πρέπει όλες να συμμετέχουν μαζί στην παράδοση της ποιότητας στον προορισμό. Η ευημερία τους πρέπει να ελέγχεται τακτικά.

11. Αλληλεξάρτηση

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο ρόλο του τουρισμού στον προορισμό συνολικά. Ο ποιοτικός τουρισμός εξαρτάται από τον προορισμό, και στη συνέχεια υποστηρίζει πολλές άλλες δραστηριότητες.

12. Ο χρόνος

Η βελτίωση της ποιότητας σε έναν προορισμό παίρνει χρόνο. Η επιτυχία εξαρτάται από τον προγραμματισμό για τη σταθερή επιτεύξιμη πρόοδο χρόνο με το χρόνο παρά από τον καθορισμό μη ρεαλιστικών στόχων.

13. Δέσμευση

Η θεμελιώδης απαίτηση της επιτυχίας είναι προσωπικός ενθουσιασμός και δέσμευση για την επίτευξη της ποιότητας. Οι πραγματικά επιτυχείς προορισμοί όχι μόνο έχουν οδηγήσει μεμονωμένα άτομα από αυτό, αλλά και έναν τρόπο εξασφαλισμένο ότι διαδίδεται στον καθένα

14. Έλεγχος

Η ποιοτική διαχείριση αναφέρεται στον τακτικό έλεγχο και στην αξιολόγηση των επιδράσεων στον επισκέπτη, στις επιχειρήσεις, στο περιβάλλον και στην τοπική κοινότητα.

15. Επικοινωνία

Η μεγιστοποίηση των ροών από πληροφορίες στον καθένα που σχετίζεται με τον προορισμό, είναι ουσιαστική για την επιτυχία.

Ε. Προγράμματα και κεφάλαια για τον πολιτισμό και τον τουρισμό

i) Η υποστήριξη μέσω του 5^{ου} προγράμματος πλαισίου έρευνας & ανάπτυξης

Μια προτεραιότητα που αφιερώνεται στην πόλη του αύριο και της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει σαφώς επισημανθεί. Η αρχική έμφαση της δράσης είναι να προστατευθεί, να συντηρηθεί και να χρησιμοποιηθεί η ιστορική και αρχιτεκτονική κληρονομιά και τα ευρωπαϊκά ιστορικά κέντρα. Η ιδέα είναι να γίνει ιστορική κληρονομιά:

- ◆ το βασικό στοιχείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας πόλης,
- ◆ ένα στοιχείο της ταυτότητας και της εικόνας της πόλης,
- ◆ ο παράγοντας που επηρεάζει την ποιότητα της ζωής των κατοίκων
- ◆ ένα στοιχείο της ελκυστικότητας και της ανάπτυξης της πόλης

ii) υποστήριξη μέσω του «πολιτισμός 2000 πρόγραμμα»

Πολιτισμός 2000 είναι το πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο (2000-2004) που στοχεύει στην παροχή ενός ομοιογενούς πλαισίου για μια συνεπή πολιτιστική πολιτική. Στοχεύει την έμπνευση όλης της κοινοτικής δραστηριότητας και δημιουργεί ένα προγραμματικό εργαλείο προσανατολισμού και χρηματοδότησης που τοποθετείται καλύτερα για να ενισχύσει τη συγκεκριμένη πολιτιστική δράση, η οποία αντικαθιστά τα προηγούμενα προγράμματα: Καλειδοσκόπιο (καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες), ARIANE (πλαίσιο υποστήριξης για τη λογοτεχνία και την ανάγνωση) και RAPHAEL (προστασία της χτισμένης πολιτιστικής κληρονομιάς). Δεδομένου ότι ο τουρισμός εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος από την πολιτιστική κληρονομιά, αναμένεται ότι το πρόγραμμα πολιτισμού το 2000 θα ασκήσει απτή επίδραση στον τουρισμό.

iii) Η υποστήριξη μέσω του προγράμματος του MEDA

Το πρόγραμμα του MEDA είναι το κύριο οικονομικό όργανο της ΕΕ για την υλοποίηση της ευρω-μεσογειακής συνεργασίας. Στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, το MEDA υποστηρίζει τα περιφερειακά έργα συνεργασίας, στοχεύοντας στην αύξηση της ικανότητας των μεσογειακών χωρών να διαχειριστούν και να αναπτύξουν την πολιτιστική κληρονομιά τους. Σε αυτό το πλαίσιο η εμπειρία του πολιτιστικού τουρισμού μπορεί να διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στην εδαφική ανάπτυξη εφ' όσον φθάνει σε ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας και μιας ευρείας διάδοσης, ο τομέας του τουρισμού ενσωματωμένος με τους άλλους κύριους οικονομικούς τομείς στην περιοχή.

ΣΤ. Το Συμπέρασμα

Το ψήφισμα των συμβουλίων της 21ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με το βιώσιμο τουρισμό στις αναπτυσσόμενες χώρες καθορίζει μια σειρά οδηγιών, οι οποίες, αναλογικά, ισχύουν για όλες τις χώρες.

Η δράση της κοινότητας και των κρατών μελών της πρέπει να στοχεύσει σε βοήθεια στις κυβερνήσεις (απόσπασμα):

- 1) μετρήστε την απόδοση της βιομηχανίας τουριστών και αξιολογήστε τις παρούσες ή πιθανές οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του στη μακρο, μέσο- και τη μικρή κλίμακα
- 2) αναπτύξτε ένα κατάλληλο θεσμικό, νομικό και μεθοδολογικό πλαίσιο, για να εφαρμόσετε μια στρατηγική στη συνοχή με την πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης και τις τοπικές πρωτοβουλίες, να αποφευχθεί ο αρνητικός αντίκτυπος από την ανάπτυξη τουρισμού
- 3) εξασφαλίστε τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών κοινοτήτων και των γηγενών ανθρώπων στο στάδιο της ανάπτυξης του τουρισμού έτσι ώστε να λαμβάνουν το μέγιστο όφελος.

4.8. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ, ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡ-ΓΟΥ: ΜΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τμήμα Επισκεπτών του Ε. Κοινοβουλίου (DUS): περιγραφή εργασίας

4.8.1. Εισαγωγή

Η εργασία του τμήματος για τις επισκέψεις και τα σεμινάρια (DVS) διευκρινίστηκε τον Ιανουάριο του 2001 μέσω μιας δήλωσης αποστολής. Αυτό δηλώνει ότι η αποστολή του τμήματος είναι "να διευκολύνει τις επισκέψεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από τις οργανωμένες ομάδες, ώστε να εξασφαλιστεί ότι αυτές οι επισκέψεις είναι σημαντικές και πληροφοριακές και έτσι για να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή ψηφοφόρων στις ευρωπαϊκές εκλογές". Συγκεκριμένα, το DVS είναι αρμόδιο για το αποδοτικό τρέξιμο των διασκέψεων (συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης διαθέσιμου διαστήματος για τις συνεδριάσεις, κ.λπ.), των καλωσορίζοντων και συνοδευόμενων επισκεπτών, και την παράδοση των βασικών αποτελεσμάτων τέτοιων επισκέψεων:

- ♦ περιγράφοντας την ιστορία και την εξέλιξη της ΕΕ, και ειδικότερα αυτή του Κοινοβουλίου
- ♦ εξασφαλίζοντας ότι οι επισκέπτες καταλαβαίνουν τη φύση του Κοινοβουλίου ως σώμα που εκλέγεται άμεσα από τους ευρωπαίους πολίτες "προκειμένου να δοθεί η δημοκρατική υπευθυνότητα", εξηγώντας πώς λειτουργεί, τι οι δυνάμεις της είναι και πώς λειτουργεί για να επιτύχει τους στόχους του
- ♦ χρησιμοποιώντας τις επισκέψεις ως τρόπο για τα βασικά τρέχοντα ζητήματα (διεύρυνση, το ευρώ, κ.λπ...) και εξηγώντας τις απόψεις της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας στα τρέχοντα ζητήματα. Το 2002, για πρώτη φορά, το σώμα των δικαστών ενέκρινε ένα σύνολο κανόνων για τα

γκρουπ των επισκεπτών. Αυτό καθορίζει το σκοπό του προγράμματος του τμήματος επισκεπτών ως εξής (άρθρο I):

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που εκλέγεται άμεσα από την γενική ψηφοφορία, θεωρεί ότι, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, είναι ουσιαστικής σπουδαιότητας στην άσκηση των δημοκρατικών δικαιωμάτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα μέλη, η πρόσβαση που χορηγείται στο κοινό στα πρακτικά και τις εγκαταστάσεις του.

Επομένως οργανώνει τις επισκέψεις σε τρεις θέσεις εργασίας: το Στρασβούργο, Βρυξέλλες και Λουξεμβούργο. Στόχος του προγράμματος των επισκέψεων, που οργανώνονται από το Κοινοβούλιο της Ευρώπης είναι να παρασχεθούν στα μέλη του κοινού οι πληροφορίες για τις ευθύνες, τα έργα του, τις θεσμικές οργανώσεις και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από την επαφή που είχα με ελληνικό μέλος του τμήματος, είναι σαφές ότι από την προοπτική τους τα βασικά ζητήματα είναι:

- ♦ πληροφόρηση των πολιτών έτσι ώστε έχουν μια καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας και της δομής του Κοινοβουλίου και άλλων ιδρυμάτων της Ε.Ε.
- ♦ διαλευκαίνοντας τις διαδικασίες και των δομών της ΕΕ.

Αυτό που είναι σαφές από την ανάλυση των ερωτηματολογίων, που γίνονται στο τέλος, είναι ότι οι επισκέψεις εμφανίζονται να ασκούν επίδραση τουλάχιστον στην πρόθεση της ψηφοφορία: 40 των εναγομένων είπαν ότι ήταν επιλέξιμα για να ψηφίσουν στην τελευταία εκλογή, και 37 είπαν ότι είχαν κάνει ένα ήδη υψηλό επίπεδο συμμετοχής -αλλά ο αριθμός ανήλθε σε 65 των ανθρώπων που είπαν πως θα ψήφιζαν στην επόμενη εκλογή. Τα μέλη του Κοινοβουλίου θα χαιρετίσουν αυτά τα στοιχεία, καθώς επίσης και τα ευρύτερα επίπεδα ικανοποίησης που εκφράζονται μέσω των ερωτηματολογίων. Οι κανόνες των νέων δικαστών δηλώνουν ότι πρόκειται να προχωρήσουν "μαζί με τις αναβαθμισμένες εγκαταστάσεις των επισκεπτών", όπου στην πραγματικότητα καταλαβαίνουμε ότι θα υπάρξει μια καθυστέρηση έως το 2004 στην επίτευξη των βελτιώσεων που διευκρινίζονται (ελεκταθέν εστιατόριο, εγκαταστάσεις γραφείων υποδοχής, και πρόσθετος ακουστικός οπτικός

εξοπλισμός, κ.λ.π.). Οι κανόνες επιδιώκουν επίσης "να παγιώσουν όλες τις υπάρχουσες παροχές σχετικά με την υποδοχή των επισκεπτών στις τρεις θέσεις εργασίας του Κοινοβουλίου".

Η χρηματοδότηση για το (DVS) ανέρχεται σε 11, 5 εκατομμύρια ευρώ, και αντιπροσωπεύει περίπου το 32% του γενικού προϋπολογισμού επικοινωνιών των 36 εκατομμυρίων ευρώ (Το 2004 αυτό το σύνολο θα αυξηθεί από 8,3 εκατομμύρια ευρώ έως 44,3 εκατομμύρια ευρώ λόγω των ευρωπαϊκών κοινο-βουλευτικών εκλογών -ενώ το DVS θα ωφεληθεί με ένα σταθερό ποσοστό αυτού και θα είναι σε θέση να αναβαθμίσουν μερικά από τα φιλοφρονητικά υλικά που προσφέρονται στους επισκέπτες).

Ο συνολικός αριθμός επισκέψεων όλων των ειδών στις Βρυξέλλες, το Στρασβούργο και το Λουξεμβούργο το 2002 ήταν 307.474 ευρώ, και το συνολικό κόστος των προγραμμάτων των επισκεπτών ήταν 1.139.277 ευρώ. Μια ακατέργαστη ανάλυση επομένως δείχνει ότι κάθε επισκέπτης κοστίζει το Κοινοβούλιο 36,22 ευρώ.

Αναμένεται ότι οι αριθμοί επισκεπτών θα αυξηθούν ουσιαστικά στα επόμενα χρόνια: περίπου 9.000 λαμβάνοντας υπόψη τη διεύρυνση της Ένωσης, και μεταξύ 70.000 και 100.000 πρόσθετων επισκεπτών GHP κάθε έτος. Αυτοί οι αριθμοί θα αντιπροσωπεύσουν μια ουσιαστική νέα πρόκληση στο τμήμα, όχι μόνο στα πλαίσια του φόρτου εργασίας στον προγραμματισμό και την παράδοση αλλά και στα πλαίσια της φυσικής χωρητικότητας των κτηρίων του Κοινοβουλίου να ασχοληθούν αποδοτικά και αποτελεσματικά με τους προσδοκώμενους αριθμούς επισκεπτών. Θα υπάρξουν τρεις πρόσθετοι διοικητές, δύο άτομα προσωπικού γ' βαθμού, δύο Β' κατηγορίας προσωπικό και έξι νέοι οδηγοί για να βοηθήσουν με τη διαδικασία τους επισκέπτες για τις 10 νέες χώρες. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι επισκέπτες από τις χώρες προσθήκης επισκέπτονται ήδη τα Κοινοβούλια πριν από την επίσημη προσθήκη τους την 1η Μαΐου 2004.

4.8.2. Είδη Επισκέψεων

Επιδοτούμενες Επισκέψεις

Είναι επισκέψεις ομάδας που επιχορηγήθηκαν από τους μεμονωμένους ευρωβουλευτές στα Κοινοβούλια στις Βρυξέλλες, το Στρασβούργο και το Λουξεμβούργο. Κάθε ευρωβουλευτής έχει την άδεια να φέρει μέχρι 90 ανθρώπους το χρόνο σε ομάδες τουλάχιστον 20 ατόμων. Για διευκόλυνση της πίεσης στο ανθρώπινο δυναμικό του DVS οι ευρωβουλευτές ενθαρρύνονται για να σχεδιάσουν την ποσόστωση επισκεπτών τους σε λιγότερο από τρεις ομάδες, αλλά αυτό δεν συμβαίνει πάντα και οι ευρωβουλευτές απαιτούν μερικές φορές περισσότερες από τρεις ομάδες για να εκπληρώσουν την ποσόστωση 90 επισκεπτών τους ετησίως. Το 2002, 656 ομάδες χαιρετίστηκαν στο Στρασβούργο (23.525 άνθρωποι) και 635 στις Βρυξέλλες (22.702 άνθρωποι), όμως δεν υπήρξε καμία επιδοτούμενη επίσκεψη στο Λουξεμβούργο.

Κάθε μία επιδοτούμενη επίσκεψη ομάδας διαρκεί μεταξύ 2 και 3 ωρών και περιλαμβάνει παρουσιάσεις από τον ευρωβουλευτή (που τους επιδοτεί), και έναν από τους διοικητές, καθώς επίσης και μια επίσκεψη στην κοινοβουλευτική αίθουσα, (πρόκειται για «χρονομετρημένες» επισκέψεις όταν είναι το Κοινοβούλιο στη σύνοδο), που ακολουθείται από τη διανομή των πληροφοριών για τις ευθύνες του Κοινοβουλίου και της ΕΕ.

Οι επιδοτούμενες επισκέψεις ομάδας έχουν προτεραιότητα έναντι άλλων επισκεπτών που εξετάζεται από το τμήμα. Πληροφορήθηκα ότι σε μερικές περιπτώσεις δεν είναι δυνατό για τους ευρωβουλευτές να είναι παρόν στις επιδοτούμενες επισκέψεις, αν και το κράτος των «δικαστικών» κανόνων, λέει συγκεκριμένα στο άρθρο 2/5: "Τα μέλη που έχουν προσκαλέσει τους επισκέπτες πρέπει να συναντήσουν τους φιλοξενούμενους τους, δεδομένου ότι η συμμετοχή τους είναι ουσιαστική στην επιτυχία του προγράμματος της επίσκεψης που οργανώνεται από το ίδρυμα".

πίνακας 1: Ανάλυση των επιδοτούμενων επισκεπτών (2002)

	% age of EU population	No of MEPS	Possible visitors		Actual Visitors					
			Total (MEPs X 90)	% of total (56340)	BXL	SBG	Total	Average per MEP	% of total (47131)	% for that country
Βέλγιο	2.12	25	2250	3.99	81	1718	1799	72	3.82	79.96
Γαλλία	1.10	16	1440	2.56	704	655	1359	85	2.88	94.38
Γερμανία	17.14	99	8910	15.81	1666	6534	8200	83	17.40	92.03
Ελλάδα	2.22	25	2250	3.99	2134	97	2231	89	4.73	99.16
Ισπανία	8.26	64	5760	10.22	3916	2011	5927	93	12.58	102.90
Ιταλία	12.32	87	7830	13.90	1511	3707	5218	60	11.07	66.64
Ιρλανδία	0.78	15	1350	2.40	547	687	1234	82	2.62	91.41
Ιταλία	11.95	87	7830	13.90	3705	3502	7207	83	15.29	92.04
Λουξεμβούργο	0.09	6	540	0.96	112	248	361	60	0.77	66.85
Ολλανδία	3.29	31	2790	4.95	1151	685	1836	59	3.90	65.81
Αυστρία	1.71	21	1890	3.35	1083	362	1445	69	3.07	76.46
Πορτογαλία	2.06	25	2250	3.99	1217	1032	2249	90	4.77	99.96
Φινλανδία	1.08	16	1440	2.56	1417	110	1527	95	3.24	106.04
Σουηδία	1.86	22	1980	3.51	1341	218	1559	71	3.31	78.74
U.B.	12.26	87	7830	13.90	3021	1961	4982	57	10.57	63.62
ΣΥΝΟΛΟ		626	56340		23606	23525	47131	75		

Ο πίνακας 1 δείχνει ότι:

- ❖ ο μέσος αριθμός επιδοτούμενων επισκεπτών το 2002 ήταν 75
- ❖ δύο χώρες (Φινλανδία και Ισπανία) εμφανίζονται να υπερβαίνουν περιθωριακά αν αυτό είναι πιθανό να οφειλόταν στους ευρωβουλευτές από αυτές τις χώρες που έχουν προσκαλέσει τους επισκέπτες από άλλες χώρες να ενωθούν στο γκρουπ τους δύο χώρες (Ελλάδα και Πορτογαλία) εκπλήρωσαν το στόχο τους ακριβώς.
- ❖ σχεδόν τέσσερις χώρες (Δανία, Γερμανία, Ιρλανδία και Ιταλία) που επιτεύχθηκαν μεταξύ 91,41% και 94,38% του διαθέσιμου μεριδίου τους

- ❖ τρεις χώρες (Βέλγιο, Αυστρία και Σουηδία) που επιτεύχθηκαν μεταξύ 76,46% και 79,96% του διαθέσιμου μεριδίου τους.
- ❖ 4 χώρες (Γαλλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία και Ην. Βασίλειο), μεταξύ 63,62% έως 66,85%, κάτω του διαθέσιμου μεριδίου τους.

GHP₅ (Groopes Hors Programme) – Γκρουπ Επισκεπτών εκτός Επισήμου Προγράμματος

Πίνακας 2: ανάλυση GHP προγράμματος (2202)

	Στρασβούργο	Βρυξέλλες	Total no of groups
Βέλγιο	10	23	33
Δανία	11	70	81
Γερμανία	720	409	1129
Ελλάδα	0	3	3
Ισπανία	3	8	11
Γαλλία	86	40	126
Ιρλανδία	1	6	7
Ιταλία	9	9	18
Λουξεμβούργο	12	7	19
Ολλανδία	1	48	49
Αυστρία	10	53	63
Πορτογαλία	0	4	4
Φιλανδία	0	10	10
Σουηδία	6	33	39
Η.Β.	4	46	50
Άλλες	14	51	65
Σύνολο	887	820	1707

Δεν πρόκειται για επιδοτούμενες επισκέψεις αλλά για ομάδες που έχουν προσκληθεί προσωπικά από μέλη του κοινοβουλίου.

Ελεύθερες Ομάδες

Αυτές οι ομάδες έρχονται μετά από αίτημα τους, συνήθως για εκπαιδευτικούς ή ενημερωτικούς λόγους, και το DVS τους προσφέρει μια συζήτηση από με ένα διοικητή, και μια επίσκεψη στην αίθουσα (διάρκεια 1

ώρας πριν τις ολομέλειες στο Στρασβούργο ή στις «μίνι» σύνοδοι στις Βρυξέλλες). Το προσωπικό DSV είναι αρμόδιο για την οργάνωση και GHPs και των ελεύθερων ομάδων, και οι αριθμοί τέτοιων ομάδων για το 2002 ήταν όπως φαίνεται στον πίνακα 3 ανάλυση μη επιδοτούμενης ομάδας επισκεπτών (2002)

	Στρασβούργο		Βρυξέλλες		Λουξεμβούργο	
	Grant-aided	Non-aided	Grant-aided	Non Aided	Grant-aided	Non Aided
Βέλγιο	0	17	0	212	0	0
Δανία	0	9	0	51	0	1
Γερμανία	0	55	0	202	0	26
Ελλάδα	0	1	3	14	0	0
Ισπανία	1	12	8	56	0	0
Γαλλία	1	51	0	171	0	8
Ιρλανδία	3	3	2	9	0	0
Ιταλία	4	95	4	74	1	1
Λουξεμβούργο	0	2	0	3	0	5
Ολλανδία	0	13	0	114	0	1
Αυστρία	0	8	0	22	0	0
Πορτογαλία	0	2	0	6	0	0
Φιλανδία	0	2	0	127	0	1
Σουηδία	0	5	0	128	0	2
Η.Β.	0	6	0	72	0	0
Άλλες	0	61	0	275	0	5
Σύνολο	9	342	17	1536	1	50

Σχεδιάγραμμα των επισκεπτών από την υπηκοότητα:

Belgium	445	10.9
Denmark	231	5.6
Spain	164	4.0
Finland	184	4.5
France	202	4.9
Germany	604	14.7
Greece	130	3.2
Ireland	124	3.0
Italy	426	10.4
Luxembourg	28	0.7
Netherlands	479	11.6
Norway	29	0.7
Portugal	94	2.3
Sweden	231	5.6
UK	392	9.5
Other Western Europe	76	1.8
Central Europe	111	2.7
Eastern Europe	33	0.8
USA	71	1.7
Asia	16	0.4
South America	15	0.4
Africa	12	0.3
Oceania	10	0.2
Central America	2	0.0
TOTAL	4112	100

Σχεδιάγραμμα των επισκεπτών κατά ηλικία:

Less than 18 years old	1082	27.3
19-25	832	21.0
26-45	880	22.2
Over 45 years old	1162	29.4
TOTAL	3956	100

Σχεδιάγραμμα των επισκεπτών από το φύλο:

Male	1994	48.5
Female	1966	47.8
No response	154	3.7
TOTAL	4114	100

4.8.3. Συμπεράσματα και Συστάσεις

Ο ρόλος του τμήματος επισκεπτών είναι χωρίς αμφιβολία ένας εκ των σημαντικότερων διεπαφών μεταξύ του Κοινοβουλίου και του ευρωπαϊκού κοινού, και αυτό είναι πιθανό να γίνει όλο και περισσότερο με τα 10 νέα κράτη μέλη από τον Μάιο του 2004. Το Κοινοβούλιο επομένως βρίσκεται αντιμέτωπο με διάφορες προκλήσεις σε σχέση με τις αυξανόμενες απαιτήσεις που θα τοποθετηθούν σε αυτήν την υπηρεσία, και στα πλαίσια:

- ▶ σημαντικές αυξήσεις στον αριθμό των επισκεπτών από το 2004.
- ▶ Καλύτερευση των τύπων υπηρεσιών που προσφέρονται στους επισκέπτες και στις γλώσσες στους οποίους προσφέρονται
- ▶ των ανθρώπινων και δημοσιονομικών πόρων
- ▶ στη νέα εφαρμογή εγκαταστάσεων
- ▶ αίτηση για πληροφοριακές τεχνολογίες.

Το πρόγραμμα επισκεπτών εκτιμάται ιδιαίτερα από τους συμμετέχοντές του- και βοηθούν, να μεν στην κατανόηση των ανθρώπων της Ένωσης, αλλά και στην προθυμία τους να συμμετέχουν πιο πλήρως στη δημοκρατική διαδικασία με την άσκηση της ψηφοφορίας στις εκλογές του μέλλοντος.

4.9. ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

4.9.1. Βρυξέλλες 21-11-03

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

1. Η γενική αρχή μελλοντικής δράσης

Εντός και εκτός της Ευρώπης, η αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού απαιτεί μέτρα πολιτικής σε κάθε επίπεδο από το παγκόσμιο στο τοπικό, τα οποία να καλύπτουν μοντέλα κατανάλωσης και παραγωγής στην αλυσίδα αξίας του τουρισμού. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς του τουρισμού - επιχειρήσεις, εργαζόμενοι και προορισμοί, εθνικές διοικήσεις, περιφερειακές και τοπικές αρχές - έχουν την πρωταρχική ευθύνη για τον καθορισμό του πλαισίου πολιτικής για τον τουρισμό και την υλοποίηση των μέτρων. Η αυτορρύθμιση στους διάφορους επιμέρους τομείς και στα κατάλληλα επίπεδα και οι εργασίες των ειδικευμένων διεθνών και ευρωπαϊκών οργάνων, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών τυποποίησης, μπορούν να προωθήσουν την πρόοδο της υλοποίησης.

Παρόλο που η δράση, η οποία εστιάζεται σε θέματα που αφορούν την εποχική συγκέντρωση και τα αειφόρα τουριστικά ταξίδια, σε γενικές γραμμές πρέπει να αντιμετωπίζεται πάνω από το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, οι τοπικές αρχές και ο ιδιωτικός τομέας του τουρισμού παραμένουν οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς για την αειφορία των προϊόντων του τουρισμού. Πρέπει να διαμορφώσουν τη δική τους Ατζέντα 21 σε τοπικό επίπεδο ή επίπεδο επιμέρους τομέα. Για το σκοπό αυτό, χρειάζονται υποδείξεις και οδηγίες πολιτικής που να απορρέουν από εθελοντική διαδικασία, η οποία να στηρίζεται βασικά στη συμμετοχή περιφερειακών, τοπικών και μη δημόσιων ενδιαφερόμενων φορέων, αλλά να επικυρώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι φορείς που αντιπροσωπεύουν τη βιομηχανία του τουρισμού, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές και τα συμφέροντα της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να

δεσμευθούν ως προς αυτή τη διαδικασία, συμβάλλοντας με τη γνώση, την εμπειρία και τις απόψεις τους και προωθώντας τα μηνύματα που διατυπώνονται προς τους δημόσιους και τους ιδιωτικούς φορείς σε όλα τα γεωγραφικά επίπεδα.

Η συνολική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας θα βασίζεται ουσιαστικά στις πρωτοβουλίες των άμεσα υπεύθυνων και εξειδικευμένων ενδιαφερόμενων φορέων, καθώς και σε δραστηριότητες στο πλαίσιο των κοινοτικών πολιτικών που επηρεάζουν την αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού. Η υλοποίηση της πρέπει να αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι το επίπεδο της τουριστικής δραστηριότητας και η εξάρτηση από τον τουρισμό ποικίλλει στο αχανές και διαφοροποιημένο έδαφος της Ευρώπης· το ίδιο ισχύει και για την ένταση και τον ειδικό χαρακτήρα των προκλήσεων για τη βιομηχανία του τουρισμού και την αειφορία.

Η μεγάλη ποικιλομορφία του ευρωπαϊκού τουρισμού, η αρχή της επικουρικότητας και η έλλειψη συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων σε αυτόν τον τομέα συνεπάγονται ότι η ίδια η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μπορεί μόνο να αναλάβει συμπληρωματικές δραστηριότητες και να ενθαρρύνει τους ενδιαφερόμενους φορείς να εφαρμόσουν μέτρα πολιτικής, μεταξύ άλλων με:

- ◆ την κινητοποίηση της συνεκτικότητας και της αποτελεσματικής συμβολής κοινοτικών πολιτικών και συμπληρωματικών μέτρων στον τομέα του τουρισμού,
- ◆ την ενεργό συμμετοχή σε παγκόσμιες και διεθνείς διαδικασίες, με την ανάπτυξη διασυνδέσεων με διεθνείς κρατικούς φορείς και με τη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων σημαντικών διεθνών φορέων,
- ◆ την πρακτική εφαρμογή και προαγωγή των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης,
 - διασφαλίζοντας την επαρκή εκτίμηση επιπτώσεων όλων των σχετικών κοινοτικών μέτρων ή πρωτοβουλιών,
 - προωθώντας τη συνεκτικότητα των εθνικών πολιτικών σε σχέση με τις κοινοτικές δραστηριότητες, αλλά και μεταξύ των πολιτικών των διαφόρων κρατών μελών,

- επιζητώντας τη σύνδεση, συνδρομή και συνεργασία με διεθνείς και ευρωπαϊκούς μη δημόσιους φορείς που αντιπροσωπεύουν τη βιομηχανία του τουρισμού και τα συμφέροντα άλλων ενδιαφερόμενων φορέων και
- αναπτύσσοντας τη χρηστή διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα και ενθαρρύνοντας τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς καθώς και τα αντιπροσωπευτικά τους όργανα να αναζητήσουν κοινές προσεγγίσεις στην αειφορία στους διάφορους επιμέρους τομείς του τουρισμού,
- ◆ την παροχή βοήθειας σε ευρωπαϊκούς, εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς ιδιωτικούς και δημόσιους ενδιαφερόμενους φορείς, προκειμένου να αναλάβουν τις ευθύνες τους για την αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού, ιδιαίτερα:
 - χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα κοινοτικά μέσα,
 - προάγοντας την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και τη διάδοση των πληροφοριών, καθώς και την ευέλικτη συνεργασία, ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων και δικτύωση των ενδιαφερόμενων φορέων σε όλη την Ευρώπη, και
 - συγκεντρώνοντας εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα που δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς που θα συμβάλλει στην καθοδήγηση των ενδιαφερόμενων φορέων.

2. Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

α) Σε διεθνές πλαίσιο

Η Κοινότητα θα συνεχίσει την πολιτική της όσον αφορά το αειφόρο εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των προβληματισμών για το περιβάλλον), της διεθνούς περιβαλλοντικής διαχείρισης, και της θετικής συνεργίας ανάμεσα στην απελευθέρωση του εμπορίου, την οικονομική ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική ανάπτυξη, χρησιμοποιώντας την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία (SAI).

Το σχέδιο υλοποίησης της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη (WSSD) έδωσε έμφαση στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη ως συμβολή στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και στην ανάπτυξη υποδομών, καθώς και στην αειφόρο ανάπτυξη στον αναπτυσσόμενο κόσμο, αλλά και ως θέμα που αφορά την προστασία και τη διαχείριση της βάσης φυσικών πόρων για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η Κοινότητα θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο η εν λόγω έμφαση μπορεί να αντικατοπτρίζεται ακόμα καλύτερα στην κοινοτική πολιτική ανάπτυξης και τα προγράμματα ενίσχυσης. Θα συνεχίσει να εγγυάται ότι η *κοινοτική στρατηγική για την υποστήριξη της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες* του 1998 της Επιτροπής και το ψήφισμα του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 1998 που ακολούθησε, καθοδηγούν τα σχετικά μέτρα.

Η μεγαλύτερη έμφαση στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει το ενδεχόμενο συνεργασίας με τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη (UNCTAD) και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (ΠΟΤ) για την επιτάχυνση των εργασιών που αφορούν τις ειδικές πρωτοβουλίες του για τον αειφόρο τουρισμό — εξάλειψη της φτώχειας (ST-EP). Η Κοινότητα προτίθεται να ενισχύσει τη συνεργασία της και σε άλλες συναφείς πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από διεθνείς φορείς, όπως το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον (UNEP), τον ΠΟΤ και το διεθνές συμβούλιο τοπικών πρωτοβουλιών για το περιβάλλον (ICLEI).

β) Σε ευρωπαϊκό πλαίσιο

Όσον αφορά μια προσέγγιση με γνώμονα τη ζήτηση και τη βελτίωση της αλυσίδας αξίας των ενδιαφερόμενων φορέων και την ανάπτυξη προορισμών προσδιορίζονται οι ακόλουθοι πιθανοί τομείς επικέντρωσης:

- ◆ μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση με γνώμονα τον καταναλωτή,
- ◆ ανάπτυξη πολυμερών εταιρικών σχέσεων και δικτύων,
- ◆ ενοποίηση διακυβέρνησης και πολιτικής σε όλα τα επίπεδα,

- ♦ ανάπτυξη ικανοτήτων, ορθές πρακτικές και δέσμευση των ενδιαφερόμενων φορέων για την αειφορία,
- ♦ πολυμερής παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων.

Οι πληροφορίες, τα εργαλεία πολιτικής και οι βέλτιστες πρακτικές "σχετικά με τον αιφόρο τουρισμό θα πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω. Διαπιστώνεται μια επείγουσα ανάγκη για αξιόπιστες τεχνικές ανάλυσης της φέρουσας ικανότητας, για την ανάπτυξη μηχανισμών υποβολής εκθέσεων αειφορίας φιλικών προς το χρήστη, και καλύτερα συστήματα στατιστικής παρακολούθησης και δεικτών για την παροχή πληροφοριών με σκοπό τη διαχείριση της τουριστικής προσφοράς και ζήτησης. Τα εργαλεία αυτά πρέπει να σχεδιαστούν με τέτοιο τρόπο ώστε να προσαρμόζονται βέλτιστα στις τοπικές συνθήκες.

3. Τι προτίθεται να πράξει η Επιτροπή

Η Επιτροπή σχεδιάζει ορισμένες διατάξεις για τη συγκεκριμενοποίηση της περαιτέρω κοινοτικής συμβολής στην υλοποίηση της αειφορίας του τουρισμού.

α) Πρώτον, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει κατάλληλες λειτουργικές ρυθμίσεις για την αύξηση της συμβολής των κοινοτικών πολιτικών στην αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού.

Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει το εργαλείο εκτίμησης επιπτώσεων για την ενσωμάτωση των προβληματισμών που αφορούν την αειφορία στις κοινοτικές πολιτικές και πρωτοβουλίες που επηρεάζουν τον ευρωπαϊκό τουρισμό.

Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων που αναλαμβάνονται κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση του ετήσιου νομοθετικού προγράμματος και του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής συμβάλλουν στον εκ των προτέρων προσδιορισμό των πρωτοβουλιών που αναμένεται να επηρεάσουν τον τουρισμό. Πρέπει να επιτρέψουν την αξιολόγηση της πιθανής συμβολής των πρωτοβουλιών αυτών στην ανάπτυξη της αειφορίας του τουρισμού. Η ενισχυμένη διαβούλευση και ο διάλογος, τόσο με τα ενδιαφερόμενα μέρη όσο και εντός της Επιτροπής, θα προσφέρουν την ευκαιρία να λαμβάνονται υπόψη

οι προβληματισμοί όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στον τομέα του τουρισμού.

Η Επιτροπή θα συντάξει και υλοποιήσει ένα εσωτερικό πρόγραμμα εργασίας για την αύξηση της επιρροής των διάφορων κοινοτικών πολιτικών στον ευρωπαϊκό τουρισμό με σκοπό την υποστήριξη της αειφορίας τον τομέα.

Όσον αφορά τα κοινοτικά πεδία πολιτικής που επηρεάζουν το ευρύ φάσμα προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν, αυτό το πρόγραμμα εργασίας θα αποβλέπει τόσο στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων νομοθετικών και μη νομοθετικών μέσων όσο και στον καθορισμό πρόσθετων πρωτοβουλιών όπου χρειάζεται. Αυτό το πρόγραμμα θα βασίζεται στη λεπτομερή ανάλυση των διάφορων κοινοτικών πολιτικών και θα αποτελεί κοινή προσπάθεια ανοικτού συντονισμού μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και των αρμόδιων υπηρεσιών της Επιτροπής. Ένας οδηγός θα σημειώνει την κοινοτική υποστήριξη που διατίθεται για την αειφορία του τουρισμού.

Τα πεδία πολιτικής που αφορούν το επιχειρηματικό πνεύμα και την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση, την μάθηση και το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, την καλή περιβαλλοντική απόδοση καθώς και τους φυσικούς πόρους και την πολιτιστική κληρονομιά, αποτελούν παραδείγματα θεμάτων που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Ωστόσο, η εργασία αυτή περιλαμβάνει επίσης το θέμα του τρόπου με τον οποίο η Κοινότητα μπορεί να βοηθήσει τη βελτίωση των δεδομένων και των δεικτών αειφορίας του ευρωπαϊκού τουρισμού. Η Eurostat με βάση τις μεθοδολογικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στον τομέα του τουρισμού και τις περιβαλλοντικές έρευνες και στατιστικές, προτίθεται να εκπονήσει εγχειρίδιο μεθοδολογίας για την αποτίμηση της αειφόρου ανάπτυξης του τουρισμού και να δοκιμάσει επιλεγμένο αριθμό δεικτών με τη βοήθεια του. Τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας θα οδηγήσουν στην έκδοση συστάσεων για τον τρόπο συγκέντρωσης στατιστικών δεδομένων για την αειφορία του τουρισμού

β) Δεύτερον, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη συνεργία και τη συνεργασία των ενδιαφερόμενων φορέων.

Η Επιτροπή θα καταρτίσει συμφωνία συνεργασίας με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (ΠΟΤ) με αντικείμενο τον αιεφόρο τουρισμό.

Η συμφωνία προτίθεται να προσδιορίσει τα πεδία και τα μέτρα συνεργασίας όσον αφορά : (1) τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις αναφορικά με τις πρωτοβουλίες του ΠΟΤ για τον αιεφόρο τουρισμό, οι οποίες απευθύνονται ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο και (2) την τεχνική συνεργασία και υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως προς τις συνολικές πρωτοβουλίες του ΠΟΤ για τον αιεφόρο τουρισμό και την υλοποίησή τους στην Ευρώπη. Επίσης, αυτή θα μπορεί να συμπεριλαμβάνει δραστηριότητες σε αναπτυσσόμενες χώρες για την προώθηση της ανάπτυξης του αιεφόρου τουρισμού ως συμβολής στην ανακούφιση της φτώχειας, σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα πρωτοβουλία ST-EP.

Η Επιτροπή ευνοεί τη συμβολή των κρατών μελών της ΕΕ (με την ιδιότητα του μέλους του ΠΟΤ), της βιομηχανίας του τουρισμού και των ενδιαφερόμενων ομάδων της κοινωνίας των πολιτών και κάθε άλλου αρμόδιου ενδιαφερόμενου φορέα, στην προετοιμασία και την υλοποίηση της συμφωνίας.

Η Επιτροπή θα συστήσει ομάδα για την αιεφορία του τουρισμού, η οποία θα αποτελείται από αντιπροσώπους των διαφόρων ενδιαφερόμενων ομάδων, με καθήκοντα την καθοδήγηση και παρακολούθηση της συνεκτικής υλοποίησης των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που έχουν αναληφθεί από αυτούς.

Προκειμένου να είναι αποτελεσματική αυτή η ομάδα, ο ρόλος της οποίας στην υλοποίηση της αιεφορίας του τουρισμού θα είναι κρίσιμος, πρέπει να είναι το αποτέλεσμα μιας κοινής προσπάθειας μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων φορέων με τη χρήση της μεθόδου ανοικτού συντονισμού. Η Επιτροπή θα καθορίσει την αρχική αντιπροσώπευση μετά από στενή διαβούλευση με τους αντιπροσώπους των διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων. Σε συνεργασία με τους δημόσιους ενδιαφερόμενους φορείς σε διάφορα επίπεδα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι διάφοροι βασικοί

φορείς της βιομηχανίας του ευρωπαϊκού τουρισμού πρέπει να δεσμευθούν ιδιαίτερα καινά ενταχθούν σε αυτή την ομάδα.

Το πρώτο καθήκον της ομάδας θα έγκειται στη σύνταξη, συζήτηση και κατάρτιση αναλυτικού πλαισίου δράσης, το οποίο αναθέτει συγκεκριμένες δραστηριότητες στους επιμέρους ενδιαφερόμενους φορείς, περιλαμβάνει κοινώς αποδεκτό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και αποτελεί πολύ σημαντική περαιτέρω συμβολή στην ευρεία Ευρωπαϊκή Ατζέντα 21 για τον αειφόρο τουρισμό. Η Επιτροπή θα μπορούσε να συμβάλλει σε πολυμερείς προσπάθειες των ενδιαφερόμενων φορών με δραστηριότητες που συγκεκριμενοποιούνται παρακάτω υπό γ).

Η ομάδα θα είναι επίσης υπεύθυνη για την τακτική αξιολόγηση της υλοποίησης των μέτρων που προβλέπονται στο πλαίσιο δράσης. Θα κληθεί να αναπτύξει και να διαχειριστεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ένα σύστημα παρακολούθησης της αειφορίας του τομέα του τουρισμού. Επομένως, θα μπορεί να υποβάλει σε τακτά διαστήματα έκθεση για την πρόοδο που σημειώθηκε στον τομέα. Για το σκοπό αυτό και ως εργαλείο για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Κοινότητα σε διεθνές επίπεδο, η Επιτροπή θα συνεχίσει, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς ενδιαφερόμενους φορείς, το έργο που έχει αναλάβει στον τομέα των δεικτών αειφόρου τουρισμού.

Η ομάδα για την αειφορία του τουρισμού πρέπει να ωφελεί και τους επιτόπιους φορείς. Μπορεί να καθοδηγεί τη χρήση του εργαλείου της τοπικής Ατζέντας 21 για τους τουριστικούς προορισμούς και την προετοιμασία μοντέλου για την παρακολούθηση του τοπικού προορισμού και των συστημάτων δεικτών, το οποίο να διασφαλίζει ότι οι προορισμοί δεν ακολουθούν αποκλίνουσες αρχές παρακολούθησης και ότι παρέχουν συγκρίσιμα αποτελέσματα. Μπορεί επίσης να ενθαρρύνει την από κάτω προς τα πάνω ανάπτυξη εργαλείων και καλών παραδειγμάτων αειφορίας του τουρισμού, που να προσαρμόζονται στις τοπικές συνθήκες.

γ) Τρίτον, η Επιτροπή θα μπορούσε να βοηθήσει την προώθηση των αειφόρων μοντέλων τουριστικής κατανάλωσης και παραγωγής και την

καλύτερη μεταφορά προσεγγίσεων, πρωτοβουλιών, μέσων και καλών πρακτικών στους επιτόπιους φορείς.

Η Επιτροπή θα επικεντρωθεί στην πρόωθηση και ενίσχυση των εθελοντικών προσπαθειών και αλλαγών εκ μέρους των διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων, στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους καθώς και στις ανταλλαγές και την υιοθέτηση καλών πρακτικών.

- ♦ Όσον αφορά την κατανάλωση του αιφόρου τουρισμού στην Ευρώπη, η Επιτροπή ζητά μια πρωτοβουλία στην οποία να συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς και η οποία να επικεντρώνεται σε δύο βασικά ζητήματα που αφορούν τις αιφόρες επιλογές των καταναλωτών για τον τουρισμό αναψυχής : δηλαδή στην κατάλληλη εποχική κατανομή και στις αιφόρες τουριστικές μεταφορές. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς που επηρεάζουν ή/και γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό τον εν λόγω τομέα πρέπει να συναντούνται τακτικά για να εξετάζουν το πρόβλημα του εποχικού χαρακτήρα του τουρισμού. Αυτοί πρέπει να αξιολογούν την εξέλιξη της εποχικής κατανομής, τις συνέπειες και τους παράγοντες που την επηρεάζουν καθώς και να αναπτύσσουν ιδέες για τη βελτίωση της και το μετριασμό των αρνητικών συνεπειών της εποχικής συγκέντρωσης.

Όσον αφορά τις αιφόρες τουριστικές μεταφορές, η Επιτροπή έχει ήδη εγκαινιάσει μια ειδική δράση που επικεντρώνεται σε αυτό το θέμα, από την ευρωπαϊκή άποψη, η οποία αποβλέπει στη συμμετοχή όλων των οικείων ομάδων ενδιαφερόμενων φορέων. Μετά την τρέχουσα προπαρασκευαστική φάση και σύμφωνα με βάσιμες πληροφορίες αναφορικά με την ταξιδιωτική συμπεριφορά των ευρωπαίων τουριστών, θα εξετάσει εάν είναι δυνατή η παραγωγή ποσοτικού μοντέλου και αξιολόγησης της τρέχουσας κατάστασης του ευρωπαϊκού τουρισμού που αφορά τις μεταφορές, με γνώμονα τους ενδιαφερόμενους φορείς. Κατόπιν, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί διαγωνισμός για καινοτόμες προσεγγίσεις και αιφόρα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης στον ευρωπαϊκό τουρισμό με τη χρήση περισσότερο αιφόρων μεταφορών.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξετάσει τον τρόπο προώθησης των αποτελεσματικών πρωτοβουλιών των ενδιαφερόμενων φορέων που έχουν γνώμονα τον καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναλαμβάνονται από τα μέσα ενημέρωσης. Οι πρωτοβουλίες αυτές αποσκοπούν στη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και στην ανάπτυξη μιας νοοτροπίας που ευνοεί την αειφορία στις τουριστικές δραστηριότητες. Πρέπει να παράσχουν στους καταναλωτές τις απαραίτητες διαφανείς πληροφορίες, για παράδειγμα σχετικά με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ορισμένων προϊόντων του τουρισμού από την άποψη της αειφορίας. Αυτό μπορεί να ευνοεί την αειφόρο συμπεριφορά τουριστικής κατανάλωσης, να αλλάζει όλο και περισσότερο τα μη αειφόρα τουριστικά μοντέλα και να δημιουργεί κίνητρα για την αειφορία. Ορισμένα από αυτά τα θέματα θα αφορούν την καλύτερη κατανόηση των μοντέλων κατανάλωσης των τουριστών, την παροχή εύκολα προσβάσιμων μηνυμάτων σε απλή γλώσσα (για παράδειγμα με τη μορφή χάρτη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των τουριστών) και την ανάπτυξη της εκπαίδευσης των νέων σχετικά με τον αειφόρο τουρισμό.

- ♦ Όσον αφορά τις πρωτοβουλίες για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και έγκρισης καλών πρακτικών στην αειφόρο παραγωγή σε ολόκληρο τον τομέα του ευρωπαϊκού τουρισμού και μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων του, η Επιτροπή ευνοεί ιδιαίτερα την προώθηση των αρχών της διακυβέρνησης και της υποστήριξης πρακτικών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ), ως ειδικής πρωτοβουλίας στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού πολυμερούς φόρουμ για την ΕΚΕ. Για την επικέντρωση στις επιχειρήσεις της αλυσίδας αειφόρου αξίας, ειδικότερα στις ΜΜΕ και τις μικρό επιχειρήσεις, απαιτείται η συμμετοχή, για την υλοποίηση, των κατάλληλων διαμεσολαβητών για την προσέγγιση αυτών των επιχειρήσεων.

Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες στις οποίες μπορεί να συμβάλει η Επιτροπή περιλαμβάνουν :

- συνεργασία με την πρωτοβουλία τουριστικών πρακτόρων που συντονίζεται από το UNEP και στις προσπάθειες για την επέκταση αυτής της προσέγγισης σε άλλους κλάδους του τουρισμού και στις ΜΜΕ του ευρωπαϊκού τουρισμού,
 - πολυμερείς πλατφόρμες ενδιαφερόμενων φορέων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την προώθηση των διαφόρων στοιχείων και εργαλείων για την υλοποίηση των πρακτικών ΕΚΕ στις ευρωπαϊκές τουριστικές επιχειρήσεις και
 - πολυμερείς προσπάθειες των ενδιαφερόμενων φορέων για την αειφορία στην αλυσίδα αξίας του τουρισμού, ειδικότερα όσον αφορά την αύξηση της ευαισθητοποίησης, την αποτελεσματική επικοινωνία και διάδοση της γνώσης, και την επιτόπια προώθηση της ΕΚΕ και των στοιχείων της όπως η μάθηση, οι εργασιακές και κοινωνικές συνθήκες, τα αειφόρα προϊόντα, και η υποβολή εκθέσεων αειφορίας και η διαφάνεια.
- ◆ Επίσης, οι δραστηριότητες πρέπει να επικεντρωθούν ειδικά σε τουριστικούς προορισμούς, και στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και διαχείρισης τους και της ενισχυμένης ικανότητας των τοπικών φορέων να συνεκτιμούν καλύτερα την πτυχή του τουρισμού που αφορά τη χρήση του χώρου και της γης. Η Επιτροπή θα μπορούσε να συμβάλει σε αυτές τις δραστηριότητες με τη συνεργασία και την υποστήριξη, για παράδειγμα:
- πρωτοβουλιών μεγάλης κλίμακας για την επίτευξη της ευρείας χρήσης του μέσου της τοπικής Ατζέντας 21 στους προορισμούς του ευρωπαϊκού τουρισμού, ως κεντρικής προσπάθειας για την αειφόρο ανάπτυξη και διαχείριση τουριστικών προορισμών και αντίστοιχων μέτρων ενθάρρυνσης,
 - της ανάπτυξης, τελειοποίησης και χρήσης αξιόπιστων και τοπικά προσαρμόσιμων τεχνικών για την ανάλυση, διαχείριση και αύξηση της φέρουσας ικανότητας του αειφόρου τουρισμού και των διαφόρων στοιχείων της, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης των αμοιβαίων επιπτώσεων μεταξύ τουρισμού και πολιτιστικής

κληρονομιάς, η οποία απαιτεί τη συνέχιση της έρευνας και τη συνεκτίμηση των πιθανών αποτελεσμάτων της έρευνας, που αφορά την πολιτιστική κληρονομιά, στον αειφόρο τουρισμό,

- ανταλλαγών μεταξύ των ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών για θέματα αειφόρου ανάπτυξης και διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εργαλείων της αγοράς, υλοποίησης της αρχής της φέρουσας ικανότητας, ολοκληρωμένης διαχείρισης ποιότητας καθώς και ευαίσθητων περιοχών και χώρων, και παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων αειφορίας τουριστικών προορισμών,
- προσέγγισης από κάτω προς τα πάνω για τον ορισμό και την εφαρμογή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές και τους φορείς αντιπροσώπευσης τους, καθώς και με τους φορείς αντιπροσώπευσης των ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών, εκστρατειών ευαισθητοποίησης και αποτελεσματικής επικοινωνίας και διάδοσης της γνώσης για αυτά τα θέματα αειφόρου ανάπτυξης και διαχείρισης τουριστικών προορισμών και
- της ανάπτυξης και διάδοσης των καλών πρακτικών.

Επίσης, οι πρωτοβουλίες αυτές πρέπει να τονίσουν τη θετική σύνδεση μεταξύ της αειφορίας και της ποιότητας του τουρισμού από τη σκοπιά είτε της κατανάλωσης είτε της παραγωγής. Η αειφορία εντάσσεται στην ποιότητα του προϊόντος του τουρισμού, στην αλυσίδα αξίας και στους προορισμούς. Οι τουρίστες πρέπει να μάθουν ότι η αειφόρος ποιότητα έχει ένα τίμημα το οποίο όμως αξίζει τον κόπο.

Για μερικούς από τους προαναφερθέντες στόχους, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης των στοχοθετημένων τριμερών συμφωνιών ή παρόμοιων ρυθμίσεων στην περίπτωση συμμετοχής και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων εκτός από τις δημόσιες αρχές.

- ◆ Περαιτέρω, η Επιτροπή ευνοεί τη δημιουργία και χρήση των εργαλείων και των δικτύων πληροφόρησης, που περιλαμβάνουν και απευθύνονται στους

διάφορους τύπους ενδιαφερόμενων φορέων, με σκοπό τη χρηστή διακυβέρνηση σε επίπεδο προορισμού και επιχείρησης και για τη διάδοση των καλών πρακτικών. Τα προαναφερθέντα περιλαμβάνουν την πλήρη εκμετάλλευση του δυναμικού για την καλύτερη χρήση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας. Αυτά μπορούν να διευκολύνουν τον άμεσο διάλογο μεταξύ των διάφορων ενδιαφερόμενων φορέων, να βοηθήσουν στην ανάπτυξη διεπαφής μεταξύ τουριστών και τουριστικών πρακτόρων και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την τακτική αξιολόγηση της προόδου προς την αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού.

Εφόσον καλύπτουν επαρκώς τον σχετικό προβληματισμό, το θέμα, ο χαρακτήρας και η προέλευση των εργαλείων, των δικτύων και των ενδιαφερόμενων φορέων μπορούν να έχουν οποιοδήποτε εύρος. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αναζητά επίσης μια λύση για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, της ενημέρωσης και της ευρύτερης χρήσης χρησίων εργαλείων και δικτύων που έχουν ήδη δημιουργηθεί με τη χρηματοδοτική υποστήριξη της Κοινότητας.

4. Τι μπορούν να κάνουν οι λοιποί ενδιαφερόμενοι φορείς

Η Επιτροπή αναμένει από τους ενδιαφερόμενους φορείς να συμμετάσχουν σε αυτά τα μέτρα και να συμβάλλουν τα μέγιστα στη διασφάλιση της επιτυχίας τους. Η Επιτροπή ενώ τονίζει τις σχέσεις μεταξύ της συμβολής των εθνικών κυβερνήσεων, των τουριστικών προορισμών και των τοπικών αρχών τους, και των ιδιωτικών επιχειρήσεων, προβλέπει τους ακόλουθους ρόλους για τους διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς :

♦ *Ευρωπαίοι πολίτες και τουρίστες*

Προκειμένου να επιτευχθεί ο αειφόρος τουρισμός, οι πολίτες πρέπει να καθίστανται όλο και περισσότερο υπεύθυνοι ως τουρίστες και να υποστηρίζουν σε γενικές γραμμές την αειφορία, οι δε επαγγελματίες του τομέα του τουρισμού πρέπει να δεσμευθούν ως προς την αειφορία. Όλοι θα πρέπει να επιζητούν και ενεργά να αποκτούν πρόσβαση σε καλύτερη πληροφόρηση

για τον αιεφορο τουρισμό και να είναι πρόθυμοι να λάβουν υπεύθυνες αποφάσεις για αγορές και ταξίδια.

Ο αιεφόρος τουρισμός μπορεί να επιτύχει μόνο εάν οι καταναλωτές αγοράζουν τα προϊόντα του. Η σαφής πληροφόρηση, η ευαισθητοποίηση και η παρουσίαση από τα μέσα ενημέρωσης αποτελούν κρίσιμα θέματα, τόσο για τον τουρίστα και τη συμπεριφορά του όσο και για τον πολίτη στον τουριστικό προορισμό. Οι συνεκτικές και αξιόπιστες ενδείξεις για τον προσδιορισμό προϊόντων και υπηρεσιών αιεφόρου τουρισμού θα βοηθήσουν τους τουρίστες να είναι ενημερωμένοι σχετικά με το ποια προϊόντα θα επιλέξουν να αγοράσουν και από ποιον, ποιος θα αναλαμβάνει τη μετακίνηση τους καθώς και ποιος είναι αξιόπιστος.

♦ *Ιδιωτικές εταιρείες και κοινωνικοί εταίροι*

Στον τουρισμό, όπως και σε άλλους τομείς, η καλύτερη χρήση του ευρέως φάσματος των διαθέσιμων μέσων και εργαλείων βοηθά την ανάπτυξη προϊόντων που να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες και τις νέες αγορές, στις επιχειρηματικές τάσεις που ευνοούν την αιεφορία καθώς και στις αυξανόμενες απαιτήσεις αιεφορίας. Το τουριστικό εμπόριο μπορεί να επηρεάσει τα τουριστικά μοντέλα κατανάλωσης όσον αφορά την εποχική κατανομή, τις μεταφορές και τα αιεφόρα προϊόντα, για παράδειγμα μέσω της πληροφόρησης και του καθορισμού τιμών.

Η σωστή εκτίμηση των τιμών προϋποθέτει τη σωστή εκτίμηση των δαπανών και των δυνατοτήτων υλοποίησης αιεφόρων μοντέλων κατανάλωσης και παραγωγής, την καταβολή από τους καταναλωτές και παραγωγούς όλου του κοινωνικού και περιβαλλοντικού κόστους των δραστηριοτήτων τους καθώς και την επεξήγηση των ευρύτερων οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών συνεπειών και αποτελεσμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, το τουριστικό εμπόριο πρέπει να αναπτύξει και να προτείνει λύσεις για την επίτευξη της αιεφορίας, οι οποίες να είναι εφικτές σε ένα περιβάλλον με μικρά περιθώρια κέρδους και με συντηρητικά έξοδα από τους τουρίστες.

Η ανοικτή διακυβέρνηση απαιτεί από τους επιχειρηματίες μεγαλύτερη υπευθυνότητα κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους με οικονομικά

βιώσιμο τρόπο, που να λαμβάνει υπόψη του περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα. Αυτό προϋποθέτει την πλήρη υλοποίηση των κατάλληλων πρακτικών ΕΚΕ για τις υπηρεσίες και επιχειρήσεις κάθε τύπου και μεγέθους της αλυσίδας αξίας του τουρισμού, την επιλογή αειφόρων μεθόδων και προϊόντων και τη χρήση συστήματος επιχειρηματικής αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων, το οποίο περιλαμβάνει ισολογισμό σε κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο και όχι μόνο σε οικονομικό.

Η διαφανής πληροφόρηση για τα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των οδηγών, βοηθά στη μεταβολή των μοντέλων κατανάλωσης, ενώ η υιοθέτηση αειφόρων επιλογών τρόπου ζωής των καταναλωτών παρέχει επιχειρηματικά πλεονεκτήματα. Η αναγνωρισμένη διαχείριση, ο έλεγχος, η πιστοποίηση και η επισήμανση των προϊόντων προβάλλουν τις προσπάθειες και προσελκύουν καταναλωτές που είναι ευαισθητοποιημένοι όσον αφορά την αειφορία. Η ανάπτυξη ικανοτήτων, τα προγράμματα εκμάθησης για το προσωπικό και οι αυξημένες δυνατότητες των νέων ηλεκτρονικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων καθιστούν ευκολότερη την προσαρμογή στις νέες μεθόδους άσκησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Η συμμετοχή σε διαδικασίες όπως η τοπική Ατζέντα 21, η ολοκληρωμένη διαχείριση ποιότητας των προορισμών και η διαφύλαξη και διατήρηση της κληρονομιάς αποτελούν σημαντικά γνωρίσματα μιας επιχείρησης της τουριστικής οικονομίας με αειφόρο διαχείριση και προλαμβάνουν τις πιθανές συγκρούσεις και κυρώσεις. Η υπεύθυνη στάση όσον αφορά την ανάπτυξη προορισμών και την παροχή προϊόντων προϋποθέτει τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και των αυτοχθόνων πληθυσμών στη διαδικασία ανάπτυξης, μέσω των συζητήσεων με τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς για τις επιχειρηματικές πολιτικές και αποφάσεις.

Η οικονομία του τουρισμού πρέπει να αναγνωρίσει ότι ο τοπικός πληθυσμός και οι αρχές του έχουν το δικαίωμα να ελέγχουν την τοπική κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη και το τοπίο. Επομένως, απαιτούνται επιχειρηματικές αποφάσεις που να ωφελούν τους κατοίκους, τους τουρίστες

και το τοπίο, ιδιαίτερα όταν το προϊόν στηρίζεται στον αυτόχθονα πολιτισμό και την επικράτεια του. Οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με τις τουριστικές υπηρεσίες και την ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει να συμμετέχουν στην αξιολόγηση της φέρουσας ικανότητας και στην εφαρμογή των εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την τήρηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών απαιτήσεων.

Οι άλλοι κοινωνικοί εταίροι, δηλαδή οι εργαζόμενοι στον τουρισμό και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις μπορούν να συμβάλλουν στην αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και στη βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης. Η απασχόληση σε πολλαπλές δραστηριότητες, η δίκαιη εργασία μερικής απασχόλησης, οι καλύτερες ευκαιρίες μάθησης και οι ολοκληρωμένες δέσμες μέτρων εργασίας - ανεργίας - εκπαίδευσης μπορούν να διασφαλίσουν περισσότερες ευκαιρίες μακροπρόθεσμης απασχόλησης. Αυτά συνδέονται με τα θέματα της ευελιξιάς, των υψηλότερων επιπέδων εκπαίδευσης και δεξιοτήτων εκ μέρους των εργαζομένων και μιας προσέγγισης της απασχόλησης η οποία βασίζεται σε μεγαλύτερη τομεακή και γεωγραφική κινητικότητα.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι άλλοι φορείς που αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων φορέων πρέπει να εγκαινιάσουν ανοικτές συζητήσεις με τα μέλη τους, σε όλα τα επίπεδα, όσον αφορά την αειφορία του τομέα και των δραστηριοτήτων του. Αυτές οι συζητήσεις περιλαμβάνουν την πληροφόρηση για την αειφορία, μέτρα αύξησης της ευαισθητοποίησης και αποτελεσματικές διευθετήσεις της αυτορρύθμισης. Επίσης, πρέπει να παρέχουν δεδομένα για τις τάσεις και πληροφόρηση του τομέα για την καλύτερη ανάπτυξη πολιτικής όσον αφορά την αειφορία του τουρισμού.

♦ *Ευρωπαϊκοί τουριστικοί προορισμοί και δημόσιες αρχές*

Η διαδικασία της τοπικής Ατζέντας 21 συνιστά σημαντικό τρόπο ανάπτυξης της αειφορίας των τουριστικών προορισμών. Οι τοπικές κυβερνήσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την καθοδήγηση,

πολιτική προώθηση και διευκόλυνση της εν λόγω διαδικασίας, με την εγγύηση της διαφανούς παρακολούθησης και αξιολόγησης με επαρκή συγκρίσιμα στοιχεία. Οι κυβερνήσεις αυτές, οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις και μεσολαβούν με έντιμο να συνδυάζουν την ευρεία γνώση της τοπικής κατάστασης και των φορέων με τη διευρυμένη ευθύνη και ισχύ ενώ με την ικανότητα διάδοσης που διαθέτουν μπορούν να προσεγγίσουν σχεδόν όλους τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

Για την καλύτερη εκτέλεση των καθηκόντων τους που αφορούν την παραγωγή ενός αειφόρου τουριστικού προϊόντος, οι τουριστικοί προορισμοί και οι δημόσιες αρχές σε όλα τα κυβερνητικά επίπεδα, πρέπει να υιοθετήσουν τις αρχές του ανοικτού χαρακτήρα και της διαφάνειας, συμμετοχής, απόδοσης ευθυνών, αποτελεσματικότητας και συνεκτικότητας που εντάσσονται στη χρηστή διακυβέρνηση και τη χρήση διακλαδικών ολοκληρωμένων προσεγγίσεων. Οι εταιρικές σχέσεις με τις δημόσιες αρχές, τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και άλλες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να ενεργοποιηθούν ώστε όλοι αυτοί οι φορείς να μπορούν να ασκούν άμεση επιρροή στις εν λόγω διαδικασίες διακυβέρνησης στο πλαίσιο εταιρικών σχέσεων μέσω κατάλληλων φόρουμ ενδιαφερόμενων φορέων.

Η διαφοροποιημένη τοπική οικονομία βοηθά στην αποφυγή των αρνητικών συνεπειών της ανάπτυξης που εξαρτάται υπέρ το δέον από τον τουρισμό και παρέχει ευκαιρίες απασχόλησης σε πολλαπλές δραστηριότητες. Επίσης, οι τοπικές δημόσιες αρχές πρέπει να σχεδιάσουν πολιτικές για να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της δευτερεύουσας κατοικίας και κατοικίας ηλικιωμένων και των ημερήσιων επισκεπτών στον τουριστικό προορισμό τους και με θέματα που αφορούν τον κύκλο ζωής του προορισμού. Η διατομεακή διαχείριση της χρήσης γης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο βρίσκεται στο επίκεντρο της διαδικασίας ενσωμάτωσης τομεακών και θεματικών ζητημάτων στους τουριστικούς προορισμούς. Οι διαδικασίες εκτίμησης επιπτώσεων και τα συστήματα παρακολούθησης και δεικτών, ως μηχανισμοί υποστήριξης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αναμένεται να συμβάλουν στην ενοποίηση

των πολιτικών και στην αποτελεσματική ανάπτυξη πολιτικών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των πρακτικών μέσων ώστε να εξαναγκασθούν αυτοί που προκαλούν κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος να το πληρώσουν, απαλλάσσοντας με αυτόν τον τρόπο τους δημόσιους προϋπολογισμούς. Επίσης, οι αρχές αυτές αποτελούν στοιχείο κλειδί για τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων για τη βελτίωση της αειφορίας των τουριστικών προορισμών και την υποβολή σχετικών εκθέσεων. Οι προορισμοί και οι δημόσιες αρχές πρέπει να αξιολογούν εάν η δημόσια διαχείριση εξισορροπεί την οικονομική ανάπτυξη με την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία και επίσης να χρησιμοποιούν ετήσια συστήματα υποβολής εκθέσεως που να περιλαμβάνουν ισολογισμό σε κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο και όχι μόνο σε οικονομικό.

Οι περισσότεροι τουριστικοί προορισμοί και δημόσιοι φορείς πρέπει να βελτιώσουν την απόδοση τους όσον αφορά την αειφορία. Θα μπορούσαν να συμμετάσχουν οι ίδιοι στην ανάπτυξη, προώθηση και χρήση μέσων της αγοράς, σε εθελοντικές συμφωνίες και σε προγράμματα σήμανσης και πιστοποίησης. Μπορούν να επηρεάσουν τα μοντέλα κατανάλωσης των τουριστών όσον αφορά την εποχική κατανομή, τις μεταφορές και τα αειφόρα προϊόντα, ιδιαίτερα μέσω οργανωτικών μέτρων, προώθησης και κινήτρων.

Η απόδοση και η ανάπτυξη τουριστικών προορισμών πρέπει να καθοδηγείται από την ποιότητα και τη φέρουσα ικανότητα. Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς ενδιαφερόμενους φορείς που δραστηριοποιούνται στην επικράτεια τους, πρέπει να υλοποιήσουν κατάλληλα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους επαγγελματίες του τομέα με σκοπό να δημιουργηθούν «χώροι μάθησης» στον τομέα του τουρισμού.

Τα στελέχη τουριστικών προορισμών και οι άλλοι δημόσιοι φορείς πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη βασική τεκμηρίωση του αειφόρου τουρισμού. Η βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους που αφορούν

την αειφορία πρέπει να επικεντρώνεται ιδιαίτερα σε τομείς με στρατηγική σημασία για την αειφόρο τουριστική ανάπτυξη, όπως η διατομεακή ομαδική εργασία, η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων, η χρήση νέων τεχνολογιών, οι μηχανισμοί δικτύωσης και τα θέματα εργατικού δυναμικού.

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις και τα αντιπροσωπευτικά όργανα τους πρέπει να διαδραματίσουν ρόλο κλειδί στις αλλαγές και τις προσπάθειες που απαιτούνται για τη βελτίωση της θεσμικής ικανότητας προόδου όσον αφορά την αειφορία των προορισμών και την ανάπτυξη αποτελεσματικών διευθετήσεων της αυτό ρ ρύθμισης.

♦ Διεθνείς οργανισμοί και εθνικές κυβερνήσεις

Οι συνεχείς και διευρυμένες προσπάθειες για τον αειφόρο τουρισμό εκ μέρους των σχετικών διεθνών οργανισμών και φορέων θα επιτρέψει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα να ενισχύσει τη συνεργασία της καινά ενώσει τις δυνάμεις της με αυτούς σε αυτόν τον τομέα, επωφελούμενη παράλληλα και συμβάλλοντας ακόμα περισσότερο στη συνολική εμπειρία και ανταλλαγή ιδεών.

Ωστόσο, η αποτελεσματική υλοποίηση των πολλών διεθνών και ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων απαιτεί σημαντικές προσπάθειες από τις εθνικές κυβερνήσεις και τις τουριστικές αρχές. Τα κράτη μέλη πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά στις προσπάθειες που αναλαμβάνονται από τους διεθνείς οργανισμούς και φορείς και να υποστηρίξουν μέτρα για την προώθηση της αειφορίας σε όλα τα επίπεδα επιρροής τους. Η Επιτροπή τους καλεί να προσδώσουν υψηλή πολιτική προτεραιότητα στην αειφορία του τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων των διευθετήσεων για την ευρύτερη δυνατή κλιμάκωση των διακοπών σε όλη την Ευρώπη και την ένταξη των μοντέλων τουριστικής κατανάλωσης στα θέματα της εκπαίδευσης.

Ο τουρισμός πρέπει να αποτελεί σημαντικό ζήτημα στις εθνικές στρατηγικές αειφόρου ανάπτυξης, με επαρκή χώρο για περιφερειακές και τοπικές πρωτοβουλίες. Επιπρόσθετα, οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν ιδιαίτερη ευθύνη για την ευρεία προώθηση των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης και

για τη χρήση διαδικασιών εκτίμησης των επιπτώσεων και συστημάτων παρακολούθησης και δεικτών για τη συμβολή 'στην ενοποίηση των πολιτικών και στην αποτελεσματική ανάπτυξη πολιτικών.

Εναπόκειται στις εθνικές κυβερνήσεις και στις περιφερειακές αρχές να δώσουν το απαραίτητο βάρος στην αειφόρο ανάπτυξη του τουρισμού και της υποδομής του και να βοηθήσουν τις πρωτοβουλίες και την ανάπτυξη ικανοτήτων για την αιεφορία άλλων ενδιαφερόμενων φορέων για τον τουρισμό, τόσο με τη χρήση των ιδίων κεφαλαίων όσο και των κεφαλαίων που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Ο σχεδιασμός της χρήσης σε ολοκληρωμένη βάση και ο αποτελεσματικός εδαφικός σχεδιασμός αποτελούν σημεία κλειδιά για τη μετάβαση στον αειφόρο τουρισμό.

Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες πρέπει να μοιράζονται καλές πρακτικές σε θέματα όπως οι αειφόρες μεταφορικές συνδέσεις, ο σχεδιασμός νέων τεχνολογιών και οι τεχνικές διαχείρισης επισκεπτών μεγάλης κλίμακας. Μαζί με τους διεθνείς οργανισμούς, διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην παροχή και ανταλλαγή δεδομένων για τις τάσεις, και συνολικών και συντονισμένων στατιστικών γνώσεων για τη δημιουργία, παρακολούθηση και ενημέρωση και της κατάστασης.

♦ *Ομάδες της κοινωνίας των πολιτών*

Οι ομάδες της κοινωνίας των πολιτών με ηγετικό ρόλο στη διαδικασία υλοποίησης της αειφόρου ανάπτυξης μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον υψηλό βαθμό αποδοχής τους από το κοινωνικό σύνολο και τα μέσα ενημέρωσης για να προωθήσουν την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών καθώς και τη νοοτροπία της αιεφορίας από την πλευρά του τουριστικού εργατικού δυναμικού. Μπορούν να προσφέρουν πολύτιμη διεπαφή μεταξύ των πολιτών, των αρχών και του ιδιωτικού τομέα.

Οι περιβαλλοντικές και άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) μπορούν να βοηθήσουν τους δημόσιους και ιδιωτικούς ενδιαφερόμενους φορείς με εποικοδομητικές συνεισφορές με γνώμονα την εξεύρεση λύσεων και να προσφέρουν καινοτόμες προσεγγίσεις με ειδική εμπειρογγνωμοσύνη με

γνώμονα την εξεύρεση λύσεων και την εμπειρία από πιλοτικά σχέδια. Αυτό θα μπορούσε να συνδυαστεί με την πιο ενεργό συμμετοχή στην ανάπτυξη πολιτικών αειφόρου τουρισμού, καθώς και με οφέλη από μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων. Οι ΜΚΟ θα πρέπει να αναπτύξουν την αποτελεσματικότητά τους σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε να είναι δυνατή η διεπαφή αντιπροσωπευτικών οργανισμών με τους τουριστικούς προορισμούς και τις δημόσιες αρχές σε κατάλληλα φόρουμ ενδιαφερόμενων φορέων.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή αναμένει από τους λοιπούς ενδιαφερόμενους φορείς να συμβάλλουν στις προσπάθειες για την επίτευξη του αειφόρου τουρισμού. Αυτό αφορά τους ευρωπαίους πολίτες και τουρίστες, τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, τους ευρωπαϊκούς τουριστικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές καθώς και τους ενδιαφερόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Η Επιτροπή θα επιθυμούσε να ξεκινήσει η σταδιακή εφαρμογή των μέτρων που θα επιλεγούν το 2004. Στόχος της θα είναι να γίνει αυτό σε συνεργασία με το Συμβούλιο, τα υπόλοιπα κοινοτικά θεσμικά όργανα και τους διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα και με την ενεργό συμμετοχή των αντιπροσώπων της βιομηχανίας του τουρισμού και της κοινωνίας των πολιτών.

Το φθινόπωρο του 2005, αναμένεται από την Επιτροπή να υποβάλει στο Συμβούλιο και τα υπόλοιπα κοινοτικά θεσμικά όργανα λεπτομερή έκθεση για την πρόοδο της υλοποίησης, που να επαρκεί για την προετοιμασία, μέχρι το 2007, της Ατζέντας 21 για τον ευρωπαϊκό τουρισμό. Επίσης, μπορεί να αποτελέσει συγκεκριμένη συμβολή του τομέα στο πρόγραμμα υποστήριξης των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών για την επιτάχυνση των μεταβολών προς την αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή, όπως προβλέπεται στο σχέδιο υλοποίησης το οποίο εγκρίθηκε στην Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής του Γιόχανεσμπουργκ για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

4.9.2. Βρυξέλλες 1-3-05

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις νέες προοπτικές και προκλήσεις για έναν αειφόρο ευρωπαϊκό τουρισμό (2004/2229(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής «Βασικές Κατευθύνσεις για την αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού»,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2002 για το μέλλον του ευρωπαϊκού τουρισμού,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 14ης Μαΐου 2002 σχετικά με μια προσέγγιση συνεργασίας για το μέλλον του ευρωπαϊκού τουρισμού,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Πολιτισμού και Περιφερειακής Ανάπτυξης,

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρώπη αποτελεί τον πρώτο παγκόσμιο τουριστικό προορισμό· ότι οι υπηρεσίες τουρισμού και ταξιδιών συμβάλλουν άμεσα, τουλάχιστον έως το ποσοστό του 4%, στο ΑΕγχΠ της ΕΕ και αντιστοιχούν σε πάνω από 7 εκατομμύρια άμεσες θέσεις απασχόλησης· ότι πάνω από 2 εκατομμύρια επιχειρήσεις, εκ των οποίων η μεγάλη πλειοψηφία είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), συμμετέχουν άμεσα στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών,

B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διεύρυνση της Ένωσης με τα νέα κράτη μέλη με ισχυρό τουριστικό δυναμικό θα συμβάλλει περαιτέρω στην ενίσχυση της οικονομικής βαρύτητας του τομέα και της σημασίας του για την ευρωπαϊκή ανάπτυξη- ότι η επέκταση του τουρισμού στα νέα κράτη μέλη θα έπρεπε να συμβάλλει στην ανάπτυξη τους με ποσοστό της τάξεως του 3% του ΑΕγχΠ και τη δημιουργία 3 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη εξάλλου ότι ο ενδοευρωπαϊκός τουρισμός συμβάλλει στη γνωριμία με τους πολιτισμούς και την πολιτιστική κληρονομιά της

Ευρώπης και, ως εκ τούτου, ενισχύει το αίσθημα της κοινής ταυτότητας και του κοινού προορισμού στους πολίτες της Ένωσης,

- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τουρισμός δεν αποτελεί σήμερα μία κοινοτική πολιτική και ότι, δυνάμει της αρχής της επικουρικότητας, υπάγεται προπάντων στη δράση των κρατών μελών,
- Ε. λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι ο τουρισμός επηρεάζεται από έναν μεγάλο αριθμό πολιτικών οι οποίες υπάγονται σε κοινοτικές αρμοδιότητες· ότι τα χαρακτηριστικά του προϋποθέτουν να ληφθεί υπόψη στο επίπεδο της Ένωσης αλλά ότι, παρά τις διάφορες αναληφθείσες δράσεις, ο τομέας του τουρισμού δεν χαίρει, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της δέουσας προσοχής,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τουρισμός συμβάλλει άμεσα στην ανάπτυξη των περιοχών, μπορεί εξίσου να επηρεάσει τη συνοχή και τις εδαφικές ισορροπίες· ότι τέτοια διακυβεύματα διάρκειας προϋποθέτουν τον επαρκή συντονισμό των πολιτικών της Ένωσης μέσω ολοκληρωμένων και συνεκτικών προγραμμάτων,

Ανταγωνιστικότητα και ποιότητα υπηρεσιών

1. διαπιστώνει ότι ο τουρισμός συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στις νέες τεχνολογίες επικοινωνίας και πληροφόρησης, και συνεπώς βρίσκεται στον πυρήνα της διαδικασίας της Λισσαβόνας·
2. υπενθυμίζει το πολύ ανταγωνιστικό περιβάλλον του τουρισμού σε διεθνές επίπεδο, την εξασθένηση των τμημάτων της αγοράς που βρίσκονται στην κατοχή ευρωπαϊών τουριστικών πρακτόρων, καθώς και τους κινδύνους αποδυνάμωσης της θέσης της Ευρώπης σε παγκόσμιο επίπεδο·
3. εμμένει στη σημασία της επαγρύπνησης προκειμένου ο ευρωπαϊκός κανονισμός να συμβάλλει στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ευημερία των ευρωπαϊών τουριστικών πρακτόρων ευνοώντας την ελεύθερη παροχή και προώθηση των τουριστικών υπηρεσιών ποιότητας·
4. ζητεί από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να αρχίσουν εκ νέου τις σχετικές εργασίες για την πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας του Συμβουλίου

τροποποιώντας το άρθρο 26 της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ¹ όσον αφορά το ιδιαίτερο καθεστώς ΦΠΑ σχετικά με το προνομιακό περιθώριο των πρακτορείων ταξιδιών και των τουριστικών πρακτόρων υπενθυμίζει τη στήριξη του στους στόχους απλοποίησης αυτού του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ και τη διατήρηση της ανταγωνιστικής θέσης των πρακτόρων που είναι εγκαταστημένοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

5. δεσμεύεται να υποστηρίξει κάθε πρόταση της Επιτροπής για την προώθηση των ΜΜΕ βιοτεχνίας, όπως για παράδειγμα την ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης για βιοτεχνικά προϊόντα που δεν ανήκουν στην κατηγορία των τροφίμων.
6. υπενθυμίζει τα προγενέστερα ψηφίσματα του επιμένοντας στην αναγκαιότητα δράσης από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) για την προώθηση της απασχόλησης, της κατάρτισης και των επαγγελματικών ικανοτήτων στον τουρισμό, προκειμένου να προσφέρει πραγματικές προοπτικές σταδιοδρομίας και ποιότητα υπηρεσιών προσαρμοσμένη στις νέες τάσεις και στις αυξανόμενες ανάγκες της ζήτησης.
7. εκτιμά ότι πρέπει να ενισχυθεί η προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών όσον αφορά τον τουρισμό· καλεί την Επιτροπή και τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις να προωθήσουν την εκπροσώπηση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, των αντιπροσωπευτικών αρχών των τουριστών ως καταναλωτών.

Ασφάλεια και σταθερότητα του τουρισμού

8. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο μία ομάδα επαφών η οποία θα συνδέει τα κράτη μέλη με τους τουριστικούς πράκτορες προκειμένου να συντονίσει τις πληροφορίες για τη

¹ Έκτη οδηγία 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1977 περί εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών - Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιομορφη φορολογική βάση όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία

9. διαχείριση κρίσεων υγειονομικού χαρακτήρα, φυσικών καταστροφών ή τρομοκρατικών ενεργειών καθώς και - βάσει των απολογισμών των κρίσεων - να προτείνει ενέργειες οι οποίες θα αποσκοπούν στη διασφάλιση της ταχείας και άμεσης ανταπόκρισης για την προστασία των ευρωπαϊών τουριστών·
10. ευελπιστεί η Επιτροπή να συντονίσει την υλοποίηση ενός δικτύου ανταλλαγών βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των οργανισμών επικίνδυνων αθλημάτων και την πληροφόρηση για την πρόληψη και τη διαχείριση αυτών των κινδύνων, κυρίως για τους νέους·

Νέες πρωτοβουλίες για αειφόρο τουρισμό

11. συγχαίρει την Επιτροπή για τις προτάσεις της όσον αφορά τον αειφόρο τουρισμό στην ανακοίνωση της «Βασικές κατευθύνσεις για την αειφορία του ευρωπαϊκού τουρισμού» (COM (2003)716 τελικό)·
12. υπογραμμίζει τους κινδύνους του μαζικού τουρισμού ο οποίος, λόγω της ανεξέλεγκτης επέκτασης των δυνατοτήτων μεταφοράς και υποδοχής και μίας εποχικής συγκέντρωσης των επισκέψεων, αποτελεί απειλή για τις τοπικές ισορροπίες, είτε φυσικού ή κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα·
13. συγχαίρει την Επιτροπή για την ανακοινωθείσα πρωτοβουλία όσον αφορά την υλοποίηση μίας ατζέντας 21 για τον ευρωπαϊκό τουρισμό· συστήνει το πρόγραμμα να επιδιώξει προπάντων να κατευθύνει και να στηρίζει, μέσω δεικτών του αειφόρου τουρισμού, την υλοποίηση τοπικών προγραμμάτων της ατζέντας 21 καθώς και να συντονίσει τη δράση των κρατών μελών για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών αειφόρου τουρισμού·
14. συγχαίρει την εφαρμογή της σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα την οποία επιτρέπει η Ομάδα Αειφόρου Τουρισμού· ζητεί να συμμετέχει και να ενημερώνεται για τις εργασίες της Ομάδας και την πρόοδο τους· ενόψει της εκπόνησης της ατζέντας 21 για έναν αειφόρο ευρωπαϊκό τουρισμό 4. επιμένει στον θεμελιώδη ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η εκπαίδευση για την προώθηση ενός υπεύθυνου τουρισμού· καλεί την Επιτροπή να εστιάσει περισσότερο, για τα προγράμματα της μετά το 2006, σε εκπαιδευτικές

δράσεις ανταλλαγής, μαθητείας και εθελοντισμού για την ευαισθητοποίηση των νέων απέναντι στους πολιτισμούς και την τοπική πολιτιστική κληρονομιά περιοχών διακοπών και διαμονής, προκειμένου να ενθαρρύνει έναν τουρισμό πολιτισμένο, που σέβεται τον τοπικό πληθυσμό και περιβάλλον

Η γνώση και η προώθηση του ευρωπαϊκού τουρισμού

15. συγχαίρει την αναληφθείσα δράση από την Επιτροπή προκειμένου να προωθήσει την υλοποίηση αξιόπιστων και εναρμονισμένων μακροοικονομικών δεδομένων (δορυφορικούς λογαριασμούς για τον τουρισμό)- καλεί τα κράτη μέλη να συνεχίσουν την προσπάθεια για αυτό το θέμα και την Επιτροπή να προτείνει την τροποποίηση της οδηγίας 95/57/ΕΚ του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1995 όσον αφορά τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών στον τομέα του τουρισμού, προκειμένου να ενσωματωθεί ένα πλαίσιο τήρησης δορυφορικών λογαριασμών για τον τουρισμό 6.
16. επιμένει στην αναγκαιότητα της ταχείας ενσωμάτωσης των τουριστικών πρακτόρων και δημόσιων οργανισμών των νέων κρατών μελών στα υπάρχοντα δίκτυα και δομές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κυρίως προκειμένου να τους συνδέσει πλήρως -μέσω ανταλλαγών εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών- με τους τουριστικούς προορισμούς των παλαιών κρατών μελών της Ένωσης·
17. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μία πρωτοβουλία με στόχο τον προσδιορισμό των κατεξοχήν ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών βάσει του μοντέλου για τις Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες και επιτρέποντας την επιλογή κάθε χρόνο μίας ή περισσότερων περιοχών ή μικροπεριοχών βάσει των δεικτών ποιότητας που συνδέονται με τη διατήρηση και την αξιοποίηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη των αειφόρων τουριστικών υπηρεσιών·

18. συγχαίρει την πρωτοβουλία IRE (Innovating Regions in Europe) η οποία επιτρέπει την ανάπτυξη ενός δικτύου ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά καινοτόμες περιφερειακές πρωτοβουλίες- ζητεί από την Επιτροπή να αναγνωρίσει ειδικά τον τουρισμό στο πλαίσιο του δικτύου IRE καινά προωθήσει πιλοτικά προγράμματα αειφόρου τουρισμού τα οποία θα στηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση-
19. στηρίζει τις δράσεις προώθησης του Προορισμού Ευρώπη σε παγκόσμια κλίμακα μέσω μίας Ευρωπαϊκής Πύλης Τουρισμού προσβάσιμης στους ευρωπαίους τουρίστες και σε όσους προέρχονται από μεγάλες χώρες εκτός Ευρώπης· ενθαρρύνει την Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τουρισμού και τους άλλους εταίρους του σχεδίου να προωθήσουν την εναρμόνιση γενικών πληροφοριών (πρακτικός οδηγός «Ταξιδεύοντας στην Ευρώπη») και δεδομένων για πόρους και κοινά τουριστικά θέματα (γαστρονομία, ορεινός τουρισμός, ιαματικός τουρισμός...)- προτείνει επίσης η πρόσβαση στις εθνικές πύλες από την ευρωπαϊκή πύλη να οργανώνεται μέσω μίας σελίδας εναρμονισμένων θεματικών δεσμών·

Τουρισμός και μεταφορές

20. υπενθυμίζει ότι οι μεταφορές είναι ένας θεμελιώδης τομέας για τον τουρισμό, τόσο ως συμβολή στην ποιότητα της αλυσίδας των τουριστικών υπηρεσιών όσο και για την προσβασιμότητα των προορισμών·
21. συγχαίρει την πρωτοβουλία της Επιτροπής η οποία αποσκοπεί στη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών κρατικών ενισχύσεων στα περιφερειακά αεροδρόμια και στους αερομεταφορείς χαμηλού κόστους, προκειμένου να διασφαλίσει τη νομική ασφάλεια και να προσφέρει έντιμες συνθήκες ανταγωνισμού ευνοώντας την προσβασιμότητα για τους τουρίστες και την ανάπτυξη της περιοχής· υπενθυμίζει ωστόσο ότι, κατά την επίδιωξη του στόχου της αειφορίας, πρέπει να διασφαλίσουμε μία ελεγχόμενη ανάπτυξη των γραμμών χαμηλού κόστους, προκειμένου να μην πολλαπλασιαστούν οι αεροπορικές συγκοινωνίες των ίδιων περιοχών ή των κοντινών περιοχών

- αλλά μάλλον να αναπτυχθεί στο μέγιστο η διασύνδεση των αεροπορικών μεταφορών και των χερσαίων μεταφορών μαζικού χαρακτήρα·
22. συγχαίρει την ανακοινωθείσα πρωτοβουλία της Επιτροπής όσον αφορά την καταγραφή των αερομεταφορέων και την επέκταση του συστήματος ενημέρωσης των επιβατών πέραν της αεροπορικής μεταφοράς· εμμένει επίσης στη σημασία της προώθησης των συστημάτων έκδοσης ενιαίων εισιτηρίων για την έλξη των τουριστικών περιοχών·
23. συγχαίρει επίσης την πρωτοβουλία της Επιτροπής, η οποία αφορά την προσβασιμότητα των αεροπορικών μεταφορών στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα, που αποτελούν μία αυξανόμενη μερίδα της τουριστικής ζήτησης· εμμένει στη σημασία πρόβλεψης μίας επέκτασης αυτού του τύπου μέτρων και στις χερσαίες μεταφορές των ταξιδιωτών·

Διαρθρωτικές παρεμβάσεις συγχρηματοδοτούμενες από την ΕΕ

24. υπενθυμίζει ότι ο τουρισμός αποτελεί πραγματικό παράγοντα ανάπτυξης και διαφοροποίησης των περοχών, κυρίως των αγροτικών, ότι πρέπει να συγχρηματοδοτηθούν προγράμματα βάσει μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης, συνδέοντας όλους τους πόρους που συμβάλλουν στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών στον χρήστη και στην επιτυχία των προορισμών, με μέλημα την οικονομική βιωσιμότητα αυτών των προγραμμάτων, κυρίως μέσω μίας ποιοτικής σύμπραξης μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα,
25. συγχαίρει διότι λαμβάνεται υπόψη η προώθηση του τουρισμού μέσω του στόχου σύγκλισης και των παρεμβάσεων σε αγροτικές ζώνες στη νέα πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (FEDER) ζητά επίσης ο στόχος της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας της πρότασης να ευνοήσει τις ΜΜΕ του τομέα του τουρισμού· συγχαίρει τον στόχο ενθάρρυνσης των τουριστικών δραστηριοτήτων στην πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου όσον αφορά τη στήριξη στην αγροτική ανάπτυξη από το

Ευρωπαϊκό Αγροτικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (FEADER), μέσω του άξονα διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας·

26. ζητά επίσης από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, μέσα στον απόηχο αυτών των νέων μέσων διαρθρωτικής πολιτικής για το 2007-2013, οι στρατηγικές κατευθύνσεις να προβλέπουν μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για τον τουρισμό, η οποία θα επιτρέπει τον συντονισμό των παρεμβάσεων του FEADER και του FEDER μέσα σε ένα πνεύμα αντίστοιχο του προγράμματος LEADER. Αυτή η προσέγγιση θα όφειλε να επιτρέψει την εφαρμογή μίας πραγματικής στρατηγικής αειφόρου τουρισμού ανά περιοχή·
27. ζητεί επίσης από τα κράτη μέλη να ορίσουν στα εθνικά στρατηγικά τους πλαίσια και στα λειτουργικά τους προγράμματα στόχους οι οποίοι θα επιτρέπουν στις περιφέρειες να εφαρμόσουν και να χρηματοδοτήσουν συνεκτικά σχέδια για την ανάπτυξη ενός¹ αειφόρου τουρισμού, προσαρμοσμένου στις τοπικές συνθήκες και δυνατότητες·
28. ζητεί επίσης από τα κράτη μέλη να καλύψουν τη θεματική του τουρισμού μέσω αναλύσεων *ex ante*, *in itinere* και *ex post* των προγραμμάτων τα οποία χρηματοδοτούνται από τα κοινοτικά ταμεία, οδηγούνται από εθνικές θεματικές ομάδες βάσει κριτηρίων και δεικτών που επηρεάζουν την οικονομική βιωσιμότητα και την αειφορία των προβλεπόμενων προγραμμάτων·
29. ζητεί από την Επιτροπή να εκπονήσει μία έκθεση συνολικής εκτίμησης για το ποσό των παρεμβάσεων των κοινοτικών προγραμμάτων που συνδέονται με τον τουρισμό και την ποιότητα της τουριστικής προσφοράς και της αειφόρου ανάπτυξης των ευρωπαϊκών προορισμών·
30. ενθαρρύνει επίσης την υποστήριξη παρουσίασης και ανάλυσης, για το δημόσιο γενικά και για τις ΜΜΕ και ιδιαίτερᾶ τις τοπικές αρχές, για τις συνθήκες εφαρμογής και χρήσης των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων και άλλων κοινοτικών δράσεων (πολιτισμός, περιβάλλον...) που συμβάλλουν στην ποιότητα του τουρισμού·

Τουρισμός και συντονισμός νομοθεσίας της Ένωσης

31. ζητεί όλα τα σχέδια παράγωγου δικαίου τα οποία έχουν αντίκτυπο στον τομέα του τουρισμού να καθοριστούν από την εφαρμογή του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής και να αποτελούν αντικείμενο ανάλυσης των επιπτώσεων συνδέοντας τα αντιπροσωπευτικά όργανα του τομέα, των μισθωτών και των καταναλωτών· ζητεί επίσης έναν απολογισμό εφαρμογής αυτών των μέτρων στον τομέα του τουρισμού· ζητεί επίσης αυτές οι αναλύσεις *ex ante* και *ex. post* να ανακοινώνονται συστηματικά στο Κοινοβούλιο·
32. ελπίζει επίσης ότι, στο πλαίσιο της διαβούλευσης εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, να λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα συμφέροντα του τομέα και οι στόχοι του αειφόρου τουρισμού οι οποίοι αναπτύσσονται στις ανακοινώσεις της Επιτροπής·
33. καλεί την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός δικτύου ανταποκριτών/συντονιστών Τουρισμού εντός των διευθύνσεων της Επιτροπής, των οποίων οι αρμοδιότητες επηρεάζουν τις δραστηριότητες αυτού του τομέα (Επιχειρήσεις, Regio ..., Περιβάλλον, Γεωργία, Μεταφορές, Εσωτερική Αγορά...), οι οποίες θα μπορούσαν να συντονιστούν από την αρμόδια δομή για τον τουρισμό υπό τη ΓΔ Επιχειρήσεις·

Ο Τουρισμός στο σχέδιο Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης

34. συγχαίρει την εισαγωγή ενός συγκεκριμένου τμήματος για τον Τουρισμό (τμήμα 4, άρθρο III-281) στο σχέδιο της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης· εκτιμά ότι αυτή η νομική βάση θα επιτρέψει μία πιο συνεκτική δράση στήριξης στον τομέα του τουρισμού της οποίας η έγκριση θα διευκολυνθεί από την ψήφιση με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο και από την πλήρη και ολοκληρωτική συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην έγκριση των νομοθετικών μέτρων·

35. ζητεί από την Επιτροπή να επισπεύσει την εφαρμογή αυτών των διατάξεων του Συντάγματος και την καλεί από κοινού με τους κυριότερους εταίρους και τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις του τομέα να καθορίσουν τα διάφορα πεδία δράσης για να ενθαρρύνουν τη δημιουργία ενός πιο ευνοϊκού περιβάλλοντος στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τον συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών καλεί την Επιτροπή να προτείνει από το 2007 ένα πολυετές σχέδιο δράσης («δέσμη Τουρισμός») επιτρέποντας την ενίσχυση της συνεκτικότητας της δράσης της Ένωσης στον τομέα του τουρισμού μέσω της συμμετοχής των κρατών μελών και των περιφερειακών και τοπικών τους αρχών, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Προοπτικές
Συγκοινωνίες και Μεταφορές
Επικοινωνία

5.1. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

5.1.A. Στόχοι της Κοινοτικής δράσης

Μία Κοινοτική δράση υπέρ του τουρισμού θεωρείται πλέον απόλυτα δικαιολογημένη. Στόχος μιας ενιαίας πολιτικής είναι η προώθηση, η βελτίωση και η ανάπτυξη του ενδοκοινοτικού τουρισμού καθιστώντας ταυτόχρονα τον χώρο της Κοινότητας περισσότερο ελκυστικό και στους εξωκοινοτικούς επισκέπτες. Έτσι, τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται πρέπει να έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

α. Να συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας του κοινοτικού τουριστικού προϊόντος.

β. Να είναι αποτελεσματικά σε σχέση με το κόστος τους και να έχουν σημαντική επίδραση στην κοινοτική βιομηχανία του τουρισμού.

γ. Να ευνοούν τον ανταγωνισμό στους κόλπους της Κοινότητας και να συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα του κοινοτικού τουριστικού προϊόντος στην παγκόσμια αγορά.

δ. Να είναι κατάλληλα για την διατήρηση και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και της πολιτιστικής κληρονομιάς δίχως να θίγεται ή να αλλοιώνεται η ταυτότητα και η ηθική ακεραιότητα του τοπικού πληθυσμού.

ε. Να είναι κατάλληλα για την βελτίωση παροχής πληροφοριών και υπηρεσιών καθώς και για την προστασία των τουριστών.

στ. Τα μέτρα τίθενται σ' εφαρμογή κατόπιν συνεννόησης με τις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η τεράστια σημασία του τουρισμού.

5.1.B. Προώθηση του Τουρισμού στην Κοινότητα

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ενδοκοινοτικός τουρισμός αντιπροσωπεύει ένα ποσοστό της τάξεως του 80% της συνολικής τουριστικής κίνησης στην

Κοινότητα. Έτσι, η προώθηση του τουρισμού στην Κοινότητα βρίσκει εφαρμογή σε πολλούς τομείς οι οποίοι και αναφέρονται :

1. Στην λήψη μέτρων σε σχέση με τομείς που ενισχύουν τον τουρισμό, όπως ο τομέας των μεταφορών. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στα προβλήματα των τιμών των μεταφορικών μέσων στο σύνολο τους, καθώς και στην καθιέρωση μιας περισσότερο ελαστικής στάσης όσον αφορά τις αεροπορικές μεταφορές ειδικότερα, στην ανάγκη ενίσχυσης της υποδομής των μεταφορών στις παραμεθόριες περιοχές, στην οργάνωση της συνεργασίας ανάμεσα στους οργανισμούς σιδηροδρόμων, στην προώθηση του ομαδικού τουρισμού και τέλος, στην ιδιαίτερη προσοχή που είναι απαραίτητο να δοθεί στις ανάγκες των τρίτων χωρών που συνδέονται αμεσότερα με τα κοινοτικά τουριστικά ρεύματα (π.χ. η Αυστρία, η Ελβετία).
2. Στην μελέτη προτάσεων που σαν σκοπό έχουν την επέκταση των πλεονεκτημάτων που απολαμβάνουν οι ημεδαποί σε ορισμένες χώρες της Κοινότητας, στους ταξιδιώτες που είναι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών στα πλαίσια μιας συντονισμένης προσπάθειας για την προώθηση του τουρισμού ορισμένων κατηγοριών ατόμων (νέοι, ανάπηροι, υπερήλικοι). Τα πλεονεκτήματα αυτά μπορούν να παραχωρούνται στους κατόχους μιας "ευρωπαϊκής κάρτας" που εύκολα θα αναγνωρίζεται παντού.
3. Στην διεύρυνση του τομέα της κοινωνικής ασφάλισης στα πλαίσια του οποίου διαφαίνεται ένα σημαντικότατο πλεονέκτημα του ενδοκοινοτικού τουρισμού, σε σχέση με τον τουρισμό στις τρίτες χώρες, το οποίο έγκειται στο γεγονός ότι δίδεται η δυνατότητα στους ταξιδιώτες-υπηκόους των κρατών μελών οι οποίοι καλύπτονται από ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην χώρα κατοικίας τους, να κάνουν χρήση των παροχών σε είδος της ασφάλισης ασθένειας σε περίπτωση άμεσης ανάγκης σ' όλες τις χώρες της Κοινότητας. Απαραίτητο βέβαια είναι, πριν την αναχώρησή τους, να προμηθευτούν το έντυπο εκείνο που πιστοποιεί το δικαίωμα στις παροχές (E 111), και να γνωρίζουν τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες μπορούν να έχουν εξασφαλισμένη περίθαλψη στην χώρα διαμονής,

προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να είναι όσο γίνεται περισσότερο απλές. Προς την κατεύθυνση λοιπόν αυτή και εκτιμώντας την ιδιαίτερη σημασία του αισθήματος της ασφάλειας που γεννάται από την εξασφαλισμένη παροχή περίθαλψης, η Κοινότητα διενεργεί εκστρατείες ενημέρωσης των χρηστών ενώ παράλληλα καταβάλλει προσπάθειες για την βελτίωση και την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών σχετικά με την παροχή τέτοιων υπηρεσιών.

4. Σχετικά με τα προβλήματα υγείας των μετακινουμένων στο εσωτερικό της Κοινότητας, στην μελέτη της δυνατότητας χρήσης μιας κάρτας υγείας, η οποία θα απευθύνεται στους γιατρούς, θα είναι συντεταγμένη σε πολλές κοινοτικές γλώσσες και θα περιέχει χρήσιμες πληροφορίες, ειδικότερα για τους τουρίστες που ανήκουν στις λεγόμενες κατηγορίες υψηλού κινδύνου (καρδιοπαθείς, διαβητικούς κτλ.) ή που χρειάζονται τακτική περίθαλψη (πχ. νεφροπαθείς) ή που εμφανίζουν αλλεργία ή ασυμβατότητα σε ορισμένα φάρμακα ή προϊόντα.
5. Στην συγκριτικά ευνοϊκότερη θέση στην οποία βρίσκεται η Κοινότητα ως προς την δυνατότητα επίλυσης των εσωτερικών της προβλημάτων και την ανάληψη πρωτοβουλιών σε έργα ανάπτυξης για το περιβάλλον, λόγω της καθιέρωσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σαν τη μεγαλύτερη ενιαία αγορά στον κόσμο και τον σημαντικότερο όμιλο εμπορικών συναλλαγών. Με βάση αυτό το δεδομένο οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων τη στην σύσκεψη του Δουβλίνου τον Ιούνιο 1990, δήλωσαν: «Αναγνωρίζουμε την ειδική ευθύνη μας για το περιβάλλον τόσο έναντι των πολιτών μας όσο και έναντι του κόσμου. Αναλαμβάνουμε την υποχρέωση να εντείνουμε τις προσπάθειες μας για την προστασία και την προαγωγή του φυσικού περιβάλλοντος της ίδιας της Κοινότητας και του κόσμου στον οποίο αυτή ανήκει. . .»
6. Μέσα στα πλαίσια της προώθησης του τουρισμού η Κοινότητα ενεργοποιήθηκε προς την κατεύθυνση και άλλων τομέων άμεσα συμφασμένων με την εξέλιξη της τεχνολογίας και τεχνογνώσιας του 20ου αιώνα.

Η πολιτική εναρμόνισης των τηλεπικοινωνιών στα κράτη μέλη οδήγησε σε πρόταση της Κοινότητας σύμφωνα με την οποία οι δραστηριότητες της που βασίζονται στον εξοπλισμό των τηλεπικοινωνιών θα πρέπει να στραφούν προς τέσσερις κύριους στόχους:

1. Να υποστηρίξει την τεχνολογική ανάπτυξη έτσι (ώστε να προμηθεύσει την Ευρωπαϊκή οικονομία με προηγμένες Υπηρεσίες
2. Να καθιερώσει μια πραγματική εσωτερική αγορά που θα λειτουργήσει ως βάση για την παραπέρα ανάπτυξη της βιομηχανίας των τηλεπικοινωνιών.
3. Να βελτιώσει την θέση των εταιριών που παράγουν τηλεπικοινωνίες καθώς και αυτών που τις χρησιμοποιούν
4. Να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για δίκαιο ανταγωνισμό στην παγκόσμια αγορά, έτσι ώστε οι Ευρωπαϊκές εταιρείες να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αγορές άλλων χωρών.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, εκτιμήθηκε ότι η Βορειο-Δυτική Ευρώπη δοκιμάζεται κάτω από την μεγαλύτερη αεροπορική πυκνότητα των δρομολογίων στον κόσμο, κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες ενώ βάσει πάλι των στατιστικών, η πυκνότητα αυτή των δρομολογίων θα διπλασιάζεται κάθε 10 χρόνια. Έτσι, αποφασίστηκε :

- ◆ η αύξηση στην χρήση της τεχνολογίας για μείωση του βάρους εργασίας των ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας καθώς και των πιλότων δίχως να μειώνεται η ασφάλεια των εναέριων δρομολογίων
- ◆ τον υπολογισμό νέου εναέριου συστήματος δρομολογίων ώστε να καταστεί εφικτός ο έλεγχος των κοινοτικών επιπτώσεων (προσφορά-ζήτηση) και
- ◆ ο γεωγραφικός χώρος, τέλος, να ελέγχεται από ένα μόνο κέντρο ελέγχου.

Όσον αφορά την τεχνολογία, αξίζει να αναφερθούμε στην ανάγκη ύπαρξης καλύτερου και ευρύτερου σιδηροδρομικού δικτύου. Ενδεικτικά, αναφέρουμε το γαλλικό επίτευγμα, το τρένο TGV το οποίο έχει την δυνατότητα να αγγίζει τα 513,5 Km h. Η υποβρύχια σήραγγα κάτω από τη Μάγχη άνοιξε πρώτα για το σιδηροδρομικό δίκτυο και εκτελείται η διαδρομή Παρίσι-Λονδίνο σε λιγότερο από 3 ώρες.

5.1.Γ. Καλύτερη κατανομή του τουρισμού στο χώρο και στον χρόνο

Η συγκέντρωση των διακοπών σε περιορισμένη περίοδο μέσα στο χρόνο παρουσιάζει πολλά μειονεκτήματα : υψηλά επίπεδα τιμών, κυκλοφοριακή συμφόρηση και σχετικούς κινδύνους (π.χ. τροχαία ατυχήματα). μεγάλη επιβάρυνση των υποδομών μεταφοράς, στέγασης και συναφών επιχειρήσεων και υπό εκμετάλλευση αυτών τους υπόλοιπους μήνες του χρόνου. Επιπλέον, προκαλείται δυσαρέσκεια και ανισότητα στην απασχόληση των εργαζομένων στον τουρισμό, υποβαθμίζεται το περιβάλλον, δημιουργούνται ανισότητες σε επίπεδο περιφερειακής ανάπτυξης. Η παρουσία τέτοιων προβληματικών καταστάσεων γίνεται ιδιαίτερα αισθητή σ' όλες τις χώρες της Ένωσης και ειδικότερα στις ζώνες υποδομής και διέλευσης τουριστών.

Εξαιτίας των προβλημάτων αυτών που προκαλούνται από την άνιση κατανομή του τουρισμού στο χώρο-χρόνο, δημιουργείται ένα πλαίσιο ενεργειών και αποφάσεων, τοποθετώντας σαν άμεση προτεραιότητα την διατήρηση του περιβάλλοντος. Ο φυσικός χώρος και η πολιτική μας κληρονομιά αποτελούν αυτούς καθαυτούς τους πόρους απ' τους οποίους εξαρτάται ο τουρισμός. Ο καλύτερος καταμερισμός των διακοπών αποτελεί αποτελεσματικό μέσο για την διατήρηση της επιθυμούμενης ισορροπίας. Η αφθονία σε φυσικές καλλονές και πολιτιστικά δρώμενα, η οποία χαρακτηρίζει την Ευρώπη, θα μπορέσει-με ορθή εμπορική εκμετάλλευση-να ανακουφίσει τις κορεσμένες τουριστικές ζώνες και να αποκεντρώσουν το τουριστικό ρεύμα, εξασφαλίζοντας έτσι μια πιο αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη τόσο σε οικονομικό όσο και σε περιβαλλοντικό επίπεδο.

Έχοντας συνείδηση αυτής της κατάστασης, ορισμένα κράτη μέλη έχουν προχωρήσει ήδη στην λήψη μέτρων για την επιμήκυνση της περιόδου των διακοπών αλλά χωρίς συντονισμό των προσπαθειών δεν είναι δυνατό να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Με πρόταση ψήφισμα του Συμβουλίου καλούνται τα κράτη μέλη να μετρήσουν την δυναμικότητα των ζωνών υποδοχής και διέλευσης τουριστών

προκειμένου να μετρηθούν οι κίνδυνοι και τα αποτελέσματα του κορεσμού και να σταματήσουν την παροχή κινήτρων σε περιοχές "υψηλού κινδύνου". Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν μέτρα ικανά να μετριάσουν τους παράγοντες υπέρβασης της δυναμικότητας υποδοχής και να προωθήσουν την αποκέντρωση αλλά και τα "τουριστικά προϊόντα" τα οποία επιτρέπουν διαφοροποίηση της ζήτησης και της εποχικότητας.

Για την διευκόλυνση στην λήψη αποφάσεων και στην υλοποίηση των προγραμμάτων για ισοκατανομή του τουρισμού στον χώρο και το χρόνο, η Επιτροπή έχει αναλάβει την συλλογή πληροφοριών σχετικών με τις μετακινήσεις των τουριστών κατά μεταφορικό μέσο έτσι ώστε να γίνει καλύτερος προγραμματισμός των επενδύσεων και να ενισχυθούν περισσότερο οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές για τους παράγοντες του τομέα ταξίδια/τουρισμός. Παράλληλα, προχωρά σε απογραφή της παρούσας κατάστασης όσον αφορά τα σκάφη αναψυχής και την διαθέσιμη υποδομή, σε συνεργασία με ειδικούς της εκπαίδευσης και του τουρισμού σε σχέση με τα προβλήματα που προκύπτουν από την συγκέντρωση των σχολικών διακοπών στην Κοινότητα, ενώ ανάλογες είναι και οι αναζητήσεις της σε σχέση με την δυνατότητα επιμήκυνσης της περιόδου διακοπών στην βιομηχανία.

Τέλος, για να ολοκληρωθεί η δράση της, η Επιτροπή εξετάζει ιδιαίτερα τέσσερις κατηγορίες τουρισμού (κοινωνικός, πολιτιστικός, αγροτικός, τουρισμός των νέων), οι οποίοι μπορούν να διευκολύνουν αποτελεσματικά την καλύτερη κατανομή του τουρισμού σε γεωγραφική και εποχική κλίμακα.

5.2. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

5.2.A. Πολιτική των μεταφορών

Ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη του ενδοκοινοτικού τουρισμού έχει η κοινοτική πολιτική υπέρ των δικτύων υποδομών στα οποία στηρίζεται ουσιαστικά η κινητικότητα. Σε περισσότερες από 100 εκατομμύρια ετήσιες μετακινήσεις ανέρχεται ο αριθμός της διεθνούς ενδοκοινοτικής κινητικότητας προσώπων από τις οποίες 55% πραγματοποιούνται οδικώς, 8% σιδηροδρομικώς 30% αεροπορικώς και 7% με προμήθεια. Επιπλέον καθώς η μετακίνηση αποτελεί βασικό στοιχείο στον προσδιορισμό της έννοιας του τουρισμού, είναι πλέον κατανοητή η εξάρτηση του από τις μεταφορές και την ανάπτυξη αυτών.

Η ταχεία ανάπτυξη του τουρισμού τις τελευταίες δεκαετίες οφείλεται σε συγκεκριμένους λόγους όπως είναι η μείωση του απαιτούμενου χρόνου και του κόστους, η δυνατότητα επιλογής όσον αφορά το μεταφορικό μέσο και τον τόπο προορισμού σε συνδυασμό με την ασφάλεια που παρέχουν τα σύγχρονα μέσα μεταφοράς.

Από την πλευρά της η Κοινότητα ενθαρρύνει την ανάπτυξη υποδομών με υψηλές προδιαγραφές έτσι ώστε εγγυημένα να εξασφαλίζεται ένα υψηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών στους χρήστες, καθώς και το υψηλότερο δυνατό επίπεδο άνεσης, ταχύτητας και ασφάλειας κατά την μετακίνηση.

Ειδικότερα, η Κοινοτική πολιτική στις μεταφορές έχει να παρουσιάσει τα εξής στοιχεία ανά κλάδο.

5.2.A.1. Αεροπορικές μεταφορές

Ο τομέας των αερομεταφορών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όχι μόνο εξαιτίας των επιπτώσεων που διαπιστωμένα πια έχει στην προώθηση και ανάπτυξη των τουριστικών μετακινήσεων αλλά περισσότερο από την άποψη της ραγδαίας εξέλιξης της νομοθεσίας που διέπει τις αερομεταφορές δεδομένου

ότι αποτελούσαν μέχρι πρόσφατα κλάδο που καθυστερούσε η εναρμόνισή του με το κοινοτικό δίκαιο. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται τόσο στο γεγονός ότι οι αερομεταφορές δεσμεύονται και ρυθμίζονται από διμερείς συμφωνίες και συμβάσεις διεθνείς όσο και στην "φύση" του τομέα εφόσον αποτελεί εκφραστικό μέσο της εθνικής κυριαρχίας των χωρών μελών της Κοινότητας.

Το 1987, μια σειρά προτάσεων που αφορούσαν την ελευθερία παροχής υπηρεσιών και την εξασφάλιση ενός υγιούς ανταγωνισμού, εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο. Αυτή η δέσμη προτάσεων ήταν ένα πρώτο βήμα προς την υιοθέτηση μιας πολιτικής όσον αφορά στις αεροπορικές μεταφορές εφόσον θεσπίστηκαν κοινοτικοί κανόνες για την πρόσβαση στην αγορά, τον ανταγωνισμό μεταξύ των εταιριών, την κατανομή της μεταφορικής ικανότητας και τα τιμολόγια.

Μία νέα σειρά προτάσεων εγκρίνεται τον Ιούνιο του 1990 συμπληρώνοντας την πρώτη και ολοκληρώνοντας τις διαδικασίες εδραίωσης ενός τελικού σχεδίου αναφορικά με τις ρυθμίσεις που σχετίζονται με τις αερομεταφορές, σχέδιο που παρουσιάστηκε τελικά από την Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 1991. Το σχέδιο αυτό περιελάμβανε διατάξεις που αφορούσαν την δυνατότητα εκτέλεσης ενδομεταφορών (cobatage).

♦ *Κατανομή της μεταφορικής ικανότητας.*

Οι νέες κοινοτικές ρυθμίσεις για την κατανομή της μεταφορικής ικανότητας και δικαιωμάτων κυκλοφορίας επιτρέπουν στους μεταφορείς να αυξάνουν τη μεταφορική τους ικανότητα για να ανταποκριθούν στην ζήτηση της αγοράς και να ανταγωνίζονται στο επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών. Οι ρυθμίσεις θεωρούνται περισσότερο ευέλικτες σε σύγκριση με τις παλαιότερες διατάξεις που προέβλεπαν ότι οι μεταφορείς που πραγματοποιούσαν δρομολόγια μεταξύ δύο χωρών είχαν το δικαίωμα της ίσης κατανομής όσον αφορά στον αριθμό των θέσεων.

Τον Ιανουάριο του 1993 οι Υπουργοί Μεταφορών των χωρών μελών της Κοινότητας, κατέληξαν σε μία πολιτική συμφωνία αναφορικά με την απελευθέρωση των αερομεταφορών. Στην συμφωνία αυτή περιλαμβάνονται

κανονισμοί για τα κόμιστρα, για την χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης αερομεταφορών, για την πρόσβαση στην αγορά. Συγκεκριμένα:

I. Κανονισμός για τα κόμιστρα

Ήδη από τον Ιανουάριο του 1993, ισχύει η απελευθέρωση των ναύλων αλλά με ρήτρες ασφαλείας. Η σταδιακή αυτή χαλάρωση των κανονισμών κοστολόγησης των ναύλων είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία προϋποθέσεων για προσφορά καλύτερων τιμών δεδομένου ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα κόμιστρα καθορίζονται με ευθύνη των εταιριών και δεν δεσμεύονται από υποχρεωτικές συμφωνίες μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών - μελών. Εντούτοις, σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενες χώρες από κοινού διαφωνήσουν για τους ναύλους με τους μεταφορείς (σύστημα διπλής απόρριψης) προβλέπεται διαδικασία εξέτασης των ναύλων σε σχέση με το κόστος αυτών και με το βαθμό στον οποίο ένας ναύλος συμβιβάζεται με τα κριτήρια για τον καθορισμό των ναύλων.

II. Κανονισμός για την χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης αερομεταφορών.

Σύμφωνα με τον νέο αυτό κανονισμό, καθορίζονται οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες χορηγείται στις εταιρίες κοινοτικό πιστοποιητικό. Ίση μεταχείριση απολαμβάνουν οι εταιρίες αερομεταφορών αναφορικά με τον τόπο εγκατάστασης τους και την χορήγηση αδειών. Επιπλέον, από τις νέες και τις ήδη σε λειτουργία εταιρίες απαιτούνται συγκεκριμένα επίπεδα οικονομικής και χρηματοπιστωτικής επιφάνειας, ενώ όσον αφορά την νηολόγηση αεροσκαφών στα πλαίσια της Κοινότητας, η ευελιξία και η ελαστικότητα αποτελούν χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσπάθειας απλούστευσης των διαδικασιών στην Ένωση. Τέλος εξακολουθούν να ισχύουν τα εθνικά κριτήρια όσον αφορά την αδεία αερομεταφοράς (AOC), ενώ τα κριτήρια αξιολόγησης των τεχνικών δυνατοτήτων καθορίζονται από την κοινοτική νομοθεσία.

III. Κανονισμός σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά

Η πλήρης απελευθέρωση της αγοράς ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 1997. Οι εταιρείες αερομεταφορών έχουν πλέον την δυνατότητα εισαγωγής νέων δρομολογίων και υπηρεσιών γεγονός που μεταφράζεται σε δικαίωμα πολλαπλής ανάθεσης από τα κράτη μέλη (άσκηση δραστηριοτήτων από

περισσότερους μεταφορείς). Οι αερομεταφορείς ελεύθερα πια μπορούν να δημιουργούν συνδέσεις μεταξύ οποιωνδήποτε κοινοτικών αεροδρομίων. Επίσης προβλέπεται η θέσπιση κανόνων όσον αφορά τον διαθέσιμο χρόνο στα αεροδρόμια που παρουσιάζεται κυκλοφοριακή συμφόρηση, με σκοπό την δυνατότητα πρόσβασης από νέους ανταγωνιστές.

Μέχρι το 1997, διατηρείται η δυνατότητα ρύθμισης της πρόσβασης των εγκατεστημένων στο έδαφος κάθε χώρας αερομεταφορών σε δρομολόγια εσωτερικού, από τα κράτη μέλη της κοινότητας, ενώ ο κοινοτικός έλεγχος σχετίζεται πια με τον συντονισμό των διαφόρων τρόπων μεταφοράς, τα όρια των υποδομών, τα δρομολόγια προς τα νησιά και τις όποιες επιβαρύνσεις σε επίπεδο περιβαλλοντολογικό.

Τέλος, με σκοπό την εξυπηρέτηση εθνικών περιοχών διατηρείται η υποχρεωτική παροχή κοινωφελούς υπηρεσίας μέσω της σταθερής παροχής επαρκών αεροπορικών μεταφορών προς αυτές τις παροχές.

♦ Έλεγχος της εναέριας κυκλοφορίας

Για τον συντονισμό του συστήματος ελέγχου της εναέριας κυκλοφορίας στην Ευρώπη, έχει συσταθεί κατόπιν διεθνούς συμφωνίας, ο οργανισμός Eurocontrol. Η Επιτροπή έχει ήδη προτείνει να γίνει η Κοινότητα αυτόνομο μέλος του Eurocontrol έτσι ώστε να συνεργάζεται με τον οργανισμό αυτό, όσον αφορά την εναρμόνιση των τεχνικών απαιτήσεων για τον εξοπλισμό ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Πολιτικής Αεροπορίας (ΕΕΠΑ) με ανακοίνωση της τόνισε ιδιαίτερα την ανάγκη εναρμόνισης των αιτημάτων ελέγχου της εναέριας κυκλοφορίας, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κηρύξει την απαρχή ερευνητικών εργασιών όσον αφορά ένα μελλοντικό ευρωπαϊκό σύστημα ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας (EURET - ATLAS)

Μέχρι στιγμής οι κοινοτικοί κανονισμοί για τον έλεγχο της εναέριας κυκλοφορίας αποσκοπούν:

1. Στην από κοινού παροχή αεροπορικών μεταφορών ανάμεσα στους κοινοτικούς αερολιμένες.

2. Στην διαπραγμάτευση για τους ναύλους επιβατών και εμπορευμάτων
3. Στον κοινό συντονισμό των εκτελούμενων δρομολογίων.
4. Στον προγραμματισμό των αερολιμένων και την κατανομή του διαθέσιμου χρόνου χρήσης.

♦ *Προβλήματα που προκύπτουν από τον ανταγωνισμό στις αερομεταφορές και η Κοινοτική παρέμβαση.*

Σε μια τόσο ανταγωνιστική αγορά, πολλά είναι τα προβλήματα που προκύπτουν. Η Επιτροπή, σε προσπάθεια της να αμβλύνει την όξυνση των προβλημάτων, έχει προχωρήσει στην υποβολή προτάσεων για τις σχέσεις αερολιμένων - χρηστών, τις απαιτήσεις αεροπορικής καταλληλότητας, την κατανομή του διαθέσιμου χρόνου χρήσης στα αεροδρόμια, την αμοιβαία αναγνώριση των αδειών του προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας.

Επίσης, προς αντιμετώπιση του προβλήματος των υπεράριθμων κρατήσεων, η Επιτροπή εξέδωσε κανονισμό βάσει του οποίου θεσπίζονται κοινοί κανόνες που ισχύουν στην περίπτωση που οι επιβάτες δεν γίνονται αποδεκτοί σε μια πτήση λόγω υπεράριθμων κρατήσεων την στιγμή μάλιστα που το εισιτήριο είναι έγκυρο και η κράτηση επιβεβαιωμένη. Η αποζημίωση που πρέπει να καταβληθεί τότε στους επιβάτες εξαρτάται τόσο από την διάρκεια της καθυστέρησης όσο και από την απόσταση του τόπου προορισμού.

Προτάσεις έχουν υποβληθεί και σε σχέση με τον από κοινού προσδιορισμό των προδιαγραφών για την αγορά συστημάτων ελέγχου κυκλοφορίας και την εναρμόνιση των διαδικασιών καθώς και για τους χρονικούς περιορισμούς των πτήσεων για τα μέλη του προσωπικού των εταιρειών.

Τέλος, γίνεται προσπάθεια για την θέσπιση ενός γενικού ενιαίου κώδικα διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων, σε σχέση με την παροχή αεροπορικών υπηρεσιών, μεταξύ των χωρών μελών της Κοινότητας και έναντι των τρίτων χωρών.

5.2.A.2. Οδικές μεταφορές

Για τον κλάδο των οδικών μεταφορών, το Συμβούλιο Μεταφορών εξέδωσε ένα νέο κανονισμό με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών που αφορούν στις διεθνείς μεταφορές με λεωφορεία ή πούλμαν, στο εσωτερικό της Ε.Ε. Σύμφωνα λοιπόν με το νέο αυτό κανονισμό, καταργείται η υποχρεωτική χορήγηση άδειας για όλες σχεδόν τις τακτικές και έκτακτες υπηρεσίες για την μεταφορά ομάδων επιβατών (groups) με παροχή καταλύματος στο κοινοτικό έδαφος.

Δίνοντας έμφαση στην οδική ασφάλεια, η Επιτροπή έχει υιοθετήσει τρεις οδηγίες που σχετίζονται με:

- Την ελάχιστη περιεκτικότητα οινόπνεύματος στο αίμα των οδηγών.
- Τους περιορισμούς στην ταχύτητα που εφαρμόζονται από οχήματα δημοσίας χρήσεως.
- Την υποχρεωτική χρήση της ζώνης ασφάλειας στα αυτοκίνητα με βάρος μικρότερο από 3,5 τόνους.

Σε σχέση με το πλήρες "άνοιγμα" της αγοράς σε επίπεδο οδικών μεταφορών υπάρχει πρόταση από την Επιτροπή, να επιτρέπεται στους μεταφορείς η είσοδος στην τοπική τουριστική αγορά εκδρομών ενός άλλου κράτους - μέλους ενώ η έδρα τους θα βρίσκεται στον τόπο προέλευσης των ξένων επισκεπτών. Η δυνατότητα εκτέλεσης ενδομεταφορών προσφέρει στους μεταφορείς νέες ευκαιρίες και στους καταναλωτές ευρύτερη επιλογή και ανταγωνιστικές τιμές

Επιπλέον από τον Γενάρη του 1994 όλα τα νέα και παλαιότερα λεωφορεία είναι εξοπλισμένα με ειδικές συσκευές περιορισμού ταχύτητας που επιτρέπουν μέγιστη ταχύτητα 100 χιλιομέτρου ανά ώρα.

Ειδικότερα για το αυτοκίνητο ως μέσο μεταφοράς, η Επιτροπή εξέδωσε οδηγία για την επέκταση του ασφαλιστικού καθεστώτος στους κλάδους ζημιών και αστικής ευθύνης που απορρέουν από την χρήση του.

Άδεια οδήγησης

Η άδεια οδήγησης που εκδίδεται σε χώρα της ΕΕ ισχύει σε ολόκληρο το έδαφος της ΕΕ. Να θυμάστε ότι στις περισσότερες χώρες δεν επιτρέπεται η οδήγηση σε άτομα κάτω των 18 και εάν είστε νεότερος δεν θα μπορέσετε να οδηγήσετε σε αυτές τις χώρες ακόμη και αν είστε κάτοχος έγκυρης άδειας οδήγησης από άλλη χώρα.

Σε ορισμένες χώρες, εκτός από την έγκυρη άδεια οδήγησης, πρέπει να έχετε μαζί σας την άδεια κυκλοφορίας του αυτοκινήτου.

Ασφάλεια αυτοκινήτου

Η ασφάλεια αυτοκινήτου σας παρέχει αυτόματα, χωρίς επιπλέον κόστος, την ελάχιστη κάλυψη (αστική ευθύνη) που απαιτείται από το νόμο. Αυτό ισχύει σε όλες τις χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, στη Νορβηγία, στην Ελβετία και ορισμένες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Εάν έχετε πλήρη ασφαλιστική κάλυψη στη χώρα σας ελέγξτε κατά πόσον η κάλυψη αυτή ισχύει και στις μετακινήσεις σας σε άλλες χώρες. Μπορείτε επίσης να εξετάσετε τη δυνατότητα κάλυψης από ασφαλιστικό πρόγραμμα οδικής προστασίας.

Η πράσινη κάρτα της ασφάλειας δεν είναι απαραίτητη όταν ταξιδεύετε στην ΕΕ, αλλά χρησιμεύει ως διεθνώς αναγνωρισμένη απόδειξη ασφάλειας και διευκολύνει την απαίτηση αποζημίωσης στην περίπτωση ατυχήματος. Εάν δεν έχετε μαζί σας την πράσινη κάρτα, πρέπει να έχετε το πιστοποιητικό ασφάλισης σας.

Ο ασφαλιστής σας μπορεί να σας προμηθεύσει ένα ευρωπαϊκό έντυπο δήλωσης ατυχήματος, δηλαδή ένα τυποποιημένο έγγραφο σε πολλές γλώσσες που διευκολύνει τη δήλωση επιτόπου σε περίπτωση ατυχήματος σε άλλη χώρα.

Έχουν θεσπιστεί νέοι κανόνες οι οποίοι εξασφαλίζουν την ταχεία αποζημίωση των οδηγών αυτοκινήτου για ατυχήματα που υφίστανται σε οποιαδήποτε περιοχή της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί προβλέπουν τη βελτίωση της πληροφόρησης, την απλούστευση των διαδικασιών και την ταχύτερη ικανοποίηση των απαιτήσεων, καθώς και την επιβολή προστίμων σε

περίπτωση καθυστέρησης των πληρωμών. Η νομοθεσία αυτή δεν εφαρμόζεται μόνο σε ατυχήματα που συμβαίνουν στο έδαφος της ΕΕ, αλλά επίσης και σε ατυχήματα που συμβαίνουν σε τρίτη χώρα, μεταξύ δύο συμβαλλομένων μερών της ΕΕ, υπό τον όρο ότι η χώρα αυτή έχει υιοθετήσει το σύστημα της πράσινης κάρτας.

Οδική ασφάλεια

Σε όλες τις χώρες της ΕΕ είναι υποχρεωτικό να φοράτε ζώνη ασφαλείας τόσο στα μπροστινά όσο και στα πίσω καθίσματα.

Να θυμάστε ότι πρέπει να οδηγείτε στην αριστερή πλευρά του δρόμου στην Ιρλανδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο και ότι σε ορισμένες χώρες, όπως το Βέλγιο, η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες, πρέπει κανονικά να δίνετε προτεραιότητα στα οχήματα που έρχονται από δεξιά.

Η χρήση κινητού τηλεφώνου κατά την οδήγηση πενταπλασιάζει τον κίνδυνο πρόκλησης θανατηφόρων ατυχημάτων. Απαγορεύεται ρητά ή έμμεσα σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Σε ορισμένες χώρες, είναι αποδεκτή η χρήση εξοπλισμού ανοικτής ακρόασης.

Το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο οινοπνεύματος στο αίμα είναι 0,5 γραμμάρια ανά λίτρο αίματος στις περισσότερες χώρες, ενώ το όριο είναι ελαφρώς υψηλότερο, 0,8 γραμμάρια ανά λίτρο, στην Ιταλία, στην Ιρλανδία, στο Λουξεμβούργο και το Ηνωμένο Βασίλειο, και κατώτερο, 0,2 γραμμάρια ανά λίτρο αίματος, στη Σουηδία.

Όρια ταχύτητας

	Σε κατοικημένες περιοχές	Εκτός κατοικημένων περιοχών	Αυτοκινητόδρομοι
A	50	100	130
B	50	90 ή 120	120
D	50	100	130 ⁽¹⁾
DK	50	80	110
E	50	90 ή 100	120
F	50	90 ή 110	130
FIN	50	80 ή 100	120
GB	48 30 μίλια	96 ή 112 60 ή 70 μίλια	112 70 μίλια

GR	50	90 ή 110	120
I	50	90 ή 110	130
IRL	48 30 μίλια	96 60 μίλια	112 70 μίλια
L	50	90	130
NL	50	80 ή 100	120
P	50	90 ή 100	120
S	50	70	110

Γενικός κανόνας όσον αφορά τα μέγιστα όρια ταχύτητας για τα αυτοκίνητα σε km/h.
 Σε ορισμένες χώρες τα όρια είναι κατώτερα όταν οι καιρικές συνθήκες είναι κακές ή όταν πρόκειται για νέους οδηγούς.

⁽¹⁾ Στη Γερμανία η συνιστώμενη ανώτατη ταχύτητα είναι 130 km.

Διόδια

Υπάρχουν διόδια στην Αυστρία, στη Γαλλία, στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στην Πορτογαλία και την Ισπανία. Οι ταξιδιώτες που χρησιμοποιούν τους αυστριακούς αυτοκινητοδρόμους και τις οδούς «Α» πρέπει να τοποθετούν σε εμφανές σημείο του οχήματος τους ένα σήμα καταβολής διοδίων. Τα σήματα αυτά μπορείτε να τα αγοράσετε σε όλους τους μεγάλους μεθοριακούς στην Αυστρία και σε μεγάλα πρατήρια καυσίμων.

5.2.Α.3. Θαλάσσιες μεταφορές

Ένα σύνολο διεθνών συμβάσεων και συμφωνιών λειτουργεί σαν δεσμευτικά και στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών. Η Επιτροπή σε μια προσπάθεια να συγκρατήσει την μείωση του κοινοτικού στόλου υπέβαλλε μια σειρά προτάσεων, στην οποία συμπεριλαμβάνοντα μεταξύ άλλων τα εξής:

- Δημιουργία μιας κοινοτικής σημαίας "EUROS" η οποία θα λειτουργεί ταυτόχρονα με τα υπολόγια των κρατών μελών. Η νηολόγηση τόσο των εμπορικών όσο και των επιβατικών πλοίων με την σημαία "EUROS" θα έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση του λειτουργικού κόστους εξαιτίας των πλεονεκτημάτων που θα συνοδεύουν την νηολόγηση με σημαία "EUROS".

- Εναρμόνιση των τεχνικών προδιαγραφών του εξοπλισμού και δημιουργία ενιαίου πλαισίου εκπαίδευσης και αμοιβαίας αναγνώρισης των επαγγελματικών διπλωμάτων.
- Εφαρμογή της ελεύθερης κυκλοφορίας υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών ενός κράτους μέλους για τους κοινοτικούς πλοιοκτήτες οι οποίοι εκμεταλλεύονται πλοία νηολογημένα σε κράτος μέλος και τα οποία φέρουν την σημαία κράτους μέλους, καθώς και πλοία νηολογημένα στο "EUROS". Με την εφαρμογή της πρότασης αυτής απελευθερώνονται οι θαλάσσιες ενδομεταφορές (καμποτάζ). Ωστόσο, περιορισμοί εξακολουθούν να ισχύουν στα νότια κράτη μέλη.

Σχετικά με το νηολόγιο Eurog, έχει τονιστεί επανειλημμένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι η ανάπτυξη ανταγωνιστικού κλάδου θαλασσιών μεταφορών στην Κοινότητα απαιτεί βελτίωση των συνθηκών εκμετάλλευσης των στόλων των κρατών μελών.

Επιπλέον, διασφαλίζεται η ασφάλεια των οχηματαγωγών πλοίων με την εφαρμογή υψηλών προδιαγραφών - τεχνικών κυρίως - ενώ παράλληλα εξετάζονται οι οικονομικές και κοινοτικές επιπτώσεις της πλήρους απελευθέρωσης των ενδομεταφορών μεταξύ λιμένων σε νησιά.

5.2.A.4. Σιδηροδρομικές υπηρεσίες

Οι σιδηροδρομικές υπηρεσίες διαθέτουν τόσο τεχνικά όσο και περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα έναντι των οδικών ή αεροπορικών υπηρεσιών. Ωστόσο, οι σιδηροδρομικές υπηρεσίες έχουν υποστεί κάμψη εξαιτίας της αύξησης των υπηρεσιών οδικών ή αεροπορικών. Με στόχο την ενθάρρυνση της βελτίωσης των σιδηροδρομικών υπηρεσιών, πραγματοποιήθηκε διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ενώ παράλληλα ενθαρρύνονται οι πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών σιδηροδρομικών οργανισμών.

Παράλληλα, οι Ευρωπαϊκοί σιδηροδρομικοί οργανισμοί και τα κράτη μέλη, συνεργάζονται για την δημιουργία ενός σιδηροδρομικού δικτύου υψηλής ταχύτητας (TGV) το οποίο έχει ήδη υλοποιηθεί.

5.2.A.5. Η προστασία του περιβάλλοντος και η αναπτυξιακή πολιτική των μεταφορών

Τον Φεβρουάριο του 1992, κοινοποιήθηκε η κοινοτική στρατηγική ανάπτυξης των μεταφορών με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.

Βασική επιδίωξη αυτής της στρατηγικής είναι ο περιορισμός των επιπτώσεων των μεταφορών στο περιβάλλον με ταυτόχρονη μέριμνα για την διατήρηση του κοινοτικού και οικονομικού ρόλου των μεταφορών.

Η εκπομπή χλωροφθορανθράκων που καθιστούν πλέον μη αποτελεσματική την στοιβάδα του όζοντος οφείλεται κατά μεγάλο μέρος, στην βιομηχανία αλλά και στις μεταφορές, εάν λάβουμε υπόψη την μεταφορά εμπορευμάτων σε οχήματα - ψυγεία και την εγκατάσταση κλιματισμού στα οχήματα που κυκλοφορούν.

Όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς σε κοινοτικό επίπεδο ασχολούνται διεξοδικά με το θέμα, προσανατολιζόμενοι σε μια αναπτυξιακή πολιτική μεταφορών με τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

5.2.A.6. Συμπεράσματα

Η συνεχιζόμενη ανάπτυξη των αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους με τη χρήση περιφερειακών αερολιμένων θα ευνοήσει τους προορισμούς που εξυπηρετούνται από αυτές, ιδιαίτερα την υπηρεσία από σημείο σε σημείο και την ανάπτυξη του τμήματος των διακοπών μικρής διάρκειας. Οι νέες δομές των εισιτηρίων και η ηλεκτρονική αγορά θα αλλάξει τη συμπεριφορά ως προς τις κρατήσεις και θα ευνοήσει τα προϊόντα που σχεδιάζονται σε προσωπικό επίπεδο και δεν είναι «τυποποιημένα» έναντι των οργανωμένων ταξιδιών, για τα ταξίδια τόσο σε κοντινούς όσο και σε μακρινούς προορισμούς. Ανάλογες δομές εισιτηρίων που ισχύουν για τις κρουαζιέρες μπορούν να οδηγήσουν σε περισσότερο ευέλικτα προϊόντα, ιδιαίτερα στην περιοχή της Μεσογείου. Τόσο οι αεροπορικές εταιρείες που εκτελούν προγραμματισμένες πτήσεις όσο και οι εταιρείες που εκτελούν ναυλωμένες πτήσεις, των οποίων τα όρια είναι ολόένα και περισσότερο δυσδιάκριτα, θα μειώσουν περαιτέρω το στόλο τους στη δυναμικότητα που

υπόσχεται τις καλύτερες αποδόσεις. Αυτό μειώνει την ικανότητα τους να ανταποκριθούν σε ταχείες αυξήσεις και ανόδους στη ζήτηση. Θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν τα ενδεχόμενα προβλήματα της έλλειψης καυσίμων και της αύξησης των τιμών λόγω πολιτικών προβλημάτων.

Το τρέχον ποσοστό ανάπτυξης του ατομικού τουρισμού με οδικές μεταφορές δεν είναι πιθανό να συνεχιστεί. Η μείωση της χρήσης του αυτοκινήτου για τις τουριστικές μεταφορές θα οφείλεται περισσότερο στη δυσκολία της χρήσης του παρά στην αύξηση του κόστους. Για τη διαχείριση της περιορισμένης φέρουσας ικανότητας των υποδομών των σημαντικών αστικών προορισμών, η επιτυχία του τέλους κυκλοφοριακής συμμόρφωσης στο Λονδίνο θα μπορούσε να οδηγήσει σε αντίστοιχη εφαρμογή του σε άλλες πόλεις, μαζί με τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των τουριστικών οχημάτων και την αύξηση της χρήσης των δημοσίων μέσων συγκοινωνίας. Οι προσπάθειες των κυβερνήσεων για τη μείωση της κυκλοφοριακής συμμόρφωσης και της ρύπανσης από τις οδικές μεταφορές θα σημάνουν την αύξηση των ταξιδιών με σιδηρόδρομο, εάν διατεθεί δημόσια οικονομική υποστήριξη, καθώς θα μειώνεται το σχετικό πλεονέκτημα της χρήσης ιδιωτικών αυτοκινήτων για τον τουρισμό.

5.2.B. Πολιτική των Επικοινωνιών και της Πληροφόρησης

Τα νέα συστήματα πληροφόρησης εξυπηρετούν την πρόσβαση σε δίκτυα πληροφοριών, τόσο των μεσαζόντων και απασχολουμένων στον τουρισμό όσο και των τουριστών. Οι ρυθμοί ανάπτυξης των ηλεκτρονικών συστημάτων πληροφόρησης στην Ευρώπη σε συνδυασμό με τον χαρακτήρα της αγοράς η οποία είναι ήδη ενιαία, δημιουργούν τις ευνοϊκές εκείνες προϋποθέσεις που απαραίτητα χρειάζονται για την εύρωστη και ανθηρή ευρωπαϊκή αγορά στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφόρησης.

Η Πράσινη Βίβλος για τις τηλεπικοινωνίες παρουσιάστηκε με τις εξής κατευθυντήριες γραμμές δράσης:

- ❖ Εισαγωγή του ανταγωνισμού στην αγορά των τηλεπικοινωνιών.

- ❖ Απελευθέρωση του εμπορίου για τον εξοπλισμό τερματικού
- ❖ Εναρμονισμένη πρόσβαση στις εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών.

Επιπλέον, αποφασίστηκαν:

1. Η εισαγωγή του ανταγωνισμού στην αγορά των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Η σχετική οδηγία δεσμεύει τα κράτη - μέλη ως προς την κατάργηση των αποκλειστικών ή εθνικών δικαιωμάτων για την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών με ταυτόχρονη επίβλεψη και πρόνοια για την διαφύλαξη του δικαιώματος κάθε οικονομικού φορέα για παροχή υπηρεσιών τηλεπικοινωνίας.
2. Πρόσβαση στα διάφορα δίκτυα (παροχή ανοικτού δικτύου ONP). Στην συγκεκριμένη οδηγία προβλέπεται η ελεύθερη - στο μέτρο του δυνατού - χρήση της δημόσιας υποδομής τηλεπικοινωνιών καθώς και η ελεύθερη πρόσβαση στα δημόσια τηλεπικοινωνιακά δίκτυα. Επίσης αποφασίστηκαν και προωθήθηκε η τυποποίηση των τεχνικών συστημάτων σύνθεσης και των χαρακτηριστικών των υπηρεσιών.

Τέλος, με αποφασιστικές κινήσεις, έχουν προσδιοριστεί οι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού, έχουν προωθηθεί και υλοποιηθεί πρωτοβουλίες για την δημιουργία τραπεζών δεδομένων, έχουν καθιερωθεί ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης (CRS) στα πλαίσια των υπηρεσιών διανομής.

► Στατιστικές

Το Συμβούλιο, με την 92/421/ΕΟΚ απόφασή του, τόνισε ιδιαίτερα το γεγονός ότι "η βελτίωση των γνώσεων για την τουριστική βιομηχανία . . . θα γίνει μέσω ... α) της ανάπτυξης των κοινοτικών στατιστικών για τον τουρισμό".

Τα αποτελέσματα των δράσεων και εφαρμογών που πραγματοποιήθηκαν κατά το 1994, επήλθαν αναφορικά με δυο βασικά επίπεδα:

- ❖ Ολοκλήρωση των νομικών και τεχνικών μέσων που απαιτούνται για την δημιουργία ενός ενιαίου κοινοτικού στατιστικού συστήματος σε σχέση με τον τουρισμό.

- ❖ Βελτίωση των χρησιμοποιούμενων για την μετάδοση των στοιχείων και των αποτελεσμάτων, πληροφοριακών μέσων.

Ειδικότερα :

1. Νομικά και τεχνικά μέσα

Με σκοπό την παραγωγή εναρμονισμένων στοιχείων καθώς και την διευκόλυνση των χρηστών αναφορικά με την κατανόηση αυτών των στοιχείων, καταρτίστηκε ένα ειδικό για θέματα στατιστικής μεθοδολογίας εγχειρίδιο. Αναπτύχθηκαν επίσης νέα μεθοδολογικά θέματα, ενώ βάσει των διαπραγματεύσεων που πραγματοποιήθηκαν τόσο με τα κράτη-μέλη όσο και με τις σχετικές επαγγελματικές ενώσεις, καταρτίστηκε σχέδιο οδηγίας σχετικά με την εναρμόνιση των στατιστικών σ' ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτά τα θέματα περιείχονταν και στην ατζέντα δύο συνεδριάσεων της ομάδας εργασίας ΕΕ ΕΖΕΣ τον Φεβρουάριο και τον Νοέμβριο του 1994 στο Λουξεμβούργο.

2. Βελτιωμένα μέσα πληροφόρησης

Το 1995 δημοσιεύθηκε μια αναλυτική έκθεση για τις πρόσφατες τάσεις του ευρωπαϊκού τουρισμού. Οι δείκτες που καταρτίζονται ετησίως ή μηνιαίως δημοσιεύονται σε τακτική βάση ενώ η βάση δεδομένων TOUR επεκτείνεται ολοένα και περισσότερο έτσι ώστε να περιλαμβάνει και τις χώρες της ΕΖΕΣ.

Επιπλέον, η Eurostat και η Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, παράγει ένα CD ROM στο περιεχόμενο του οποίου περιλαμβάνεται και ένα τμήμα το οποίο αφορά τον τουρισμό και εμπεριέχει όλα τα σχετικά στοιχεία τα οποία έχουν συλλεχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την Επιτροπή.

Επίσης, δημοσιεύθηκαν και τα αποτελέσματα ενός διεθνούς σεμιναρίου εμπειρογνομόνων κατά την διάρκεια του οποίου αναλύθηκαν όλα τα προβλήματα - σε επίπεδο μεθοδολογίας - τα οποία φράζουν την εφαρμογή ενός ενιαίου στατιστικού συστήματος στην Ευρώπη. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στην Βιέννη με την συνεργασία του ΟΟΣΑ και των αυστριακών αρχών (Ιούνιος 1994).

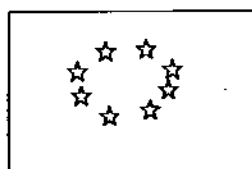
► *Μελέτες*

Έναν από τους σημαντικούς στόχους που έχει θέσει η Κοινότητα αποτελεί η εκπόνηση λεπτομερών μελετών για την βελτίωση του επιπέδου γνώσεων για τον τουρισμό ως δραστηριότητα πολύπλευρη και σύνθετη, για την μέτρηση των εντυπώσεων αναφορικά με τις διάφορες πολιτικές της Κοινότητας, για την χάραξη στρατηγικών και την πραγματοποίηση προβλέψεων και αναλύσεων σχετικών με την προώθηση νέων, εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στα πλαίσια μιας ευρύτερης εκτίμησης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας στο σύνολό της σε ετήσια βάση, ο τουρισμός έχει αποτελέσει αντικείμενο έρευνας.

Στις επόμενες σελίδες ακολουθεί μία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπου φαίνεται η σημαντικότητα των στατιστικών πληροφοριών.

Στη συγκεκριμένη έκθεση, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί την εφαρμογή της οδηγίας για τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών στον τομέα του τουρισμού, έτσι ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των χρηστών σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 17.1.2001
COM(2000) 826 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,
ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας του Συμβουλίου 95/57/ΕΚ για τη συλλογή
στατιστικών πληροφοριών στον τομέα του τουρισμού**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	147
II. Εφαρμογή της οδηγίας του συμβουλίου	149
2.1 Εξέλιξη του συστήματος πληροφόρησης για τις τουριστικές στατιστικές	149
2.2 Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων	150
2.3 Διάδοση αποτελεσμάτων	151
2.4 Μεθοδολογική παρακολούθηση	152
2.5 Νομικό πλαίσιο	153
III Πρόοδος ανά τμήμα της οδηγίας	154
3.1 Δυναμικότητα ομαδικών τουριστικών καταλυμάτων: τοπικές μονάδες στην εθνική επικράτεια	154
3.2 Χρήση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων παροχής ομαδικών καταλυμάτων: εγχώριος και εισερχόμενος τουρισμός	156
3.3 Τουριστική ζήτηση: εγχώριος και εξερχόμενος τουρισμός (δεν περιλαμβάνονται τα ημερήσια ταξίδια)	160
IV. Συνολική αξιολόγηση	163
V. Προοπτικές	164
Παράρτημα 1. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	167
Παράρτημα 2. συνοπτικός πίνακας κατά χώρα και κατά τμήμα της οδηγίας	167
Παράρτημα 3. οικονομική συνεισφορά στα κράτη μέλη	177

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Η έκθεση αναφέρεται στην οδηγία του Συμβουλίου 95/57/EC σχετικά με τη συλλογή στατιστικών στοιχείων στον τομέα του τουρισμού.
2. Το κεφάλαιο II της έκθεσης παρουσιάζει συνοπτικά τις ενέργειες που αναλήφθηκαν κατά την περίοδο 1996- 1999 για την ανάπτυξη ενός συστήματος πληροφόρησης, τη συλλογή στοιχείων, τη μεθοδολογική παρακολούθηση και το νομικό πλαίσιο. Ο πίνακας του Παραρτήματος I συμπληρώνει τις πληροφορίες που αφορούν το νομικό πλαίσιο.
3. Στο κεφάλαιο III παρουσιάζεται η πρόοδος που έχει συντελεστεί ανά τομέα στα κράτη μέλη με βάση τη διάρθρωση της οδηγίας και περιλαμβάνονται οι εξελίξεις που σημειώθηκαν κατά την περίοδο 1996-1999. Ο συνοπτικός πίνακας στο Παράρτημα 2 συμπληρώνει τις πληροφορίες αυτού του κεφαλαίου.
4. Το κεφάλαιο IV περιέχει μια σφαιρική αξιολόγηση της εφαρμογής της οδηγίας. Το συνολικό αποτέλεσμα κρίνεται θετικό. Ωστόσο, αναλύονται και εξετάζονται διάφορα προβλήματα και ιδιαίτερα εκείνα που συνδέονται με την παγίωση της προόδου που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας, τις καθυστερήσεις στη διαβίβαση στοιχείων στην Eurostat από ορισμένα κράτη μέλη και την καθυστέρηση στη διεξαγωγή μιας εξαντλητικής αξιολόγησης της ποιότητας και της αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων.
5. Στο κεφάλαιο V εκτίθενται οι διαγραφόμενες προοπτικές. Συνιστάται η συνέχιση της εφαρμογής της οδηγίας και προκρίνονται ως μείζονος σημασίας θέματα η εξέταση της ποιότητας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας των στοιχείων, η ενθάρρυνση της τακτικής διαβίβασης στοιχείων και η ενίσχυση της διάδοσης των αποτελεσμάτων.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την οδηγία του Συμβουλίου 90/665/ΕΟΚ της 17ης Δεκεμβρίου 1990 δρομολογήθηκαν οι εργασίες για την κατάρτιση κοινοτικών στατιστικών στον τομέα του τουρισμού με την επισήμανση τεσσάρων κυρίων δράσεων που πρέπει να αναληφθούν: ανάλυση και αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων αναγκών των βασικών χρηστών σε θέματα τουριστικών στατιστικών, συλλογή και διάδοση των

υπαρχόντων στοιχείων για τον τουρισμό, ανάλυση των συστημάτων που υπάρχουν στα κράτη-μέλη και σε διεθνείς οργανισμούς, και προετοιμασία ενός μεθοδολογικού πλαισίου αναφοράς για την κατάρτιση κοινοτικών στατιστικών για τον τουρισμό. Η περαιτέρω εργασία ανάπτυξης που διεξήγαγε η Επιτροπή βασίστηκε στην οδηγία του Συμβουλίου 92/421/ΕΟΚ της 13ης Ιουλίου 1992 σχετικά με ένα κοινοτικό σχέδιο δράσης υπέρ του τουρισμού.

Οι ανάγκες των χρηστών στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα για την έγκαιρη διάθεση αξιόπιστων και συγκρίσιμων στατιστικών που αφορούν την τουριστική ζήτηση και προσφορά σε κοινοτικό επίπεδο (όπως αναφέρεται στα αποτελέσματα της εφαρμογής της απόφασης 90/665/ΕΟΚ), οδήγησε στην ανάπτυξη της οδηγίας του Συμβουλίου 95/57/ΕΚ της 23ης Νοεμβρίου 1995 για τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών στον τομέα του τουρισμού. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη πρέπει να προβαίνουν στη συλλογή, κατάρτιση, επεξεργασία και διαβίβαση εναρμονισμένων κοινοτικών στατιστικών πληροφοριών για την τουριστική ζήτηση και προσφορά. Η οδηγία ορίζει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να καταστήσουν λειτουργικό το κοινοτικό σύστημα πληροφοριών προσαρμόζοντας τα οικεία εθνικά συστήματα στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο παράρτημα της οδηγίας.

Κατά την αρχική φάση της διαδικασίας εφαρμογής η Κοινότητα είχε προβλέψει την οικονομική συμμετοχή της στα έξοδα στα οποία, θα προέβαιναν τα κράτη μέλη για την προσαρμογή των εθνικών συστημάτων τους στην οδηγία. Η συμμετοχή αυτή θα ήταν χρονικά περιορισμένη. Στόχος της ήταν η διευκόλυνση των πειραματισμών ή η εφαρμογή μεθόδων και συστημάτων συλλογής στοιχείων που θα ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις για στατιστικές πληροφορίες που προβλέπονται στην οδηγία. Με τη λήξη της οικονομικής αυτής συμμετοχής, τα κράτη μέλη θα έπρεπε κανονικά να είναι σε θέση να διαβιβάζουν συστηματικά στην Επιτροπή και εντός των προθεσμιών διαβίβασης που καθορίζονται στην οδηγία, τις απαιτούμενες πληροφορίες με βάση τα εφαρμοζόμενα συστήματα και μεθόδους.

Το άρθρο 8 της οδηγίας του Συμβουλίου 95/57/ΕΚ ορίζει ότι η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διεξαγωγή των εργασιών στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας και μετά την ολοκλήρωση τριετούς περιόδου συλλογής στατιστικών στοιχείων. Η συλλογή στοιχείων ξεκίνησε το 1997 (και κάλυπτε την πρώτη περίοδο αναφοράς 1996) και έχουν ήδη παρέλθει τρία έτη. Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται σύμφωνα με τη διάταξη αυτή και παρέχεται μια

σφαιρική επισκόπηση της προόδου που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο διαφόρων δράσεων που ανέλαβαν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, μια αρχική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων καθώς και προτάσεις για τη συνέχιση της διαδικασίας εφαρμογής.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Η οδηγία προέβλεπε την ανάληψη διαφόρων δράσεων από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή (Eurostat) για την προετοιμασία της κατάλληλης υποδομής για τη συλλογή, επεξεργασία και διάδοση νέων σειρών στοιχείων. Όσον αφορά την Eurostat αυτό σήμαινε συγκεκριμένα το σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός νέου συστήματος πληροφόρησης σε κοινοτικό επίπεδο, την τακτική συλλογή στοιχείων μέσω τυποποιημένων ερωτηματολογίων, τη συγκέντρωση και διάδοση τους σε σύνολα ΕU, με βάση τις μεθοδολογικές εξελίξεις που έχουν συντελεστεί στα κράτη μέλη, τη δυνατότητα ανταλλαγής εμπειριών για την επίτευξη συγκρίσιμων στατιστικών και τέλος την καθιέρωση σε νομοθετικό επίπεδο, μέτρων εφαρμογής για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της οδηγίας στα κράτη μέλη. Κατά την περίοδο 1996-1999 διεξάχθηκαν οι παρακάτω δράσεις. Ο πίνακας στο παράρτημα 1 συμπληρώνει τις πληροφορίες σχετικά με το νομικό πλαίσιο.

2.1. Εξέλιξη του συστήματος πληροφόρησης για τις τουριστικές στατιστικές

Μία από τις αρχικές δράσεις που ανέλαβε η Eurostat ήταν ο σχεδιασμός και η καθιέρωση ενός συστήματος πληροφόρησης για τις τουριστικές στατιστικές, σύμφωνα με το περιεχόμενο και τη διάρθρωση της οδηγίας. Αναπτύχθηκε ένα μέσο που επιτρέπει την αποθήκευση, επεξεργασία και υπολογισμό των στοιχείων και διευκολύνει την εξαγωγή τους σε πίνακες Excel. Το σύστημα τέθηκε σε λειτουργία το 1997.

Το σχέδιο ταξινόμησης για τη βάση δεδομένων παραγωγής όσον αφορά τις στατιστικές για τον τουρισμό "TOUR", δημιουργήθηκε σε απόλυτη συμφωνία με την οδηγία. Προσφέρει οκτώ βασικές διαστάσεις: *Δηλούσα εδαφική επικράτεια* (εθνικό και περιφερειακό επίπεδο), *Δείκτης* (μεταβλητός), *Μέτρηση* (νόμισμα, %), *Μονάδα* (μονάδα, χιλιάδες, εκατομμύρια), *Δραστηριότητα* (είδος εγκατάστασης), *Σκοπός* (αναψυχή, επαγγελματικός χαρακτήρας), *T-info* (διάφορες κατατάξεις, π.χ με βάση το φύλο, την ηλικία, το χρησιμοποιούμενο μεταφορικό μέσο) και *Συνοδός* (χώρα προέλευσης /προορισμού).

Το σύστημα πληροφοριών προσφέρει, επίσης, τη δυνατότητα αποθήκευσης στατιστικών που συνδέονται με τον τουρισμό, όπως ισοζύγιο πληρωμών (στοιχεία

που αφορούν τα ταξίδια και τη μεταφορά επιβατών), απασχόληση σε ξενοδοχεία και εστιατόρια και οικονομικές στατιστικές. Προς το παρόν, η βάση δεδομένων "TOUR" περιέχει 49 διαφορετικούς πίνακες που περιλαμβάνουν συνολικά πάνω από 400.000 αριθμητικά δεδομένα. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται 29 πίνακες που αφορούν ειδικά την οδηγία και περιλαμβάνουν περίπου 350.000 αριθμητικά δεδομένα. Οι χρονικές σειρές εκτείνονται από το 1980 έως σήμερα, και παρουσιάζουν πληθώρα στοιχείων από το 1996 και 1997 όταν άρχισαν να ισχύουν οι νέοι πίνακες.

2.2. Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων

Η συστηματική συλλογή στοιχείων συνδέεται με την καθιέρωση ενός συστήματος πληροφόρησης για τις τουριστικές στατιστικές με βάση τις προθεσμίες διαβίβασης που καθορίζονται στην οδηγία (άρθρο 7). Στο εν λόγω άρθρο προβλέπονται τα εξής: όσον αφορά τα μηνιαία και τριμηνιαία στοιχεία, η διαβίβαση από τα κράτη μέλη προσωρινών αποτελεσμάτων πραγματοποιείται εντός τριμήνου από τη λήξη της περιόδου παρατήρησης, όσον δε αφορά τα τελικά αποτελέσματα το αργότερο εντός εξαμήνου. Τα ετήσια προσωρινά αποτελέσματα διαβιβάζονται εντός εξαμήνου από τη λήξη της περιόδου παρατήρησης και τα τελικά αποτελέσματα το πολύ εντός δώδεκα μηνών.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η διαβίβαση των στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών και της Eurostat δημιουργήθηκαν 29 τυποποιημένοι πίνακες διαβίβασης, με βάση τη διάρθρωση που προβλέπεται στην οδηγία. Οι πίνακες αυτοί αναφέρουν με ποιο τρόπο τα δεδομένα θα πρέπει να πινακοποιούνται σε καθορισμένες σειρές και στήλες προκειμένου να επιτρέπεται η αποτελεσματική και αυτόματη επεξεργασία των αριθμητικών στοιχείων στο σύστημα πληροφόρησης της Eurostat.

Οι τυποποιημένοι πίνακες διαβίβασης αποτέλεσαν τη βάση για τη δημιουργία ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων (σε μορφότυπο Excel), που διανεμήθηκαν στα κράτη μέλη και οι οποίοι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη διαβίβαση στοιχείων στην Eurostat. Η Eurostat ανέπτυξε το ειδικό πρόγραμμα TADI (Tourism Automatic Data Input), για την αυτόματη ανάγνωση των αρχείων του ερωτηματολογίου που αποστέλλονται από τους φορείς παροχής στοιχείων στο σύστημα πληροφοριών για τον τουρισμό "TOUR". Όσον αφορά τη διαβίβαση στοιχείων, τα περισσότερα αρχεία διαβιβάζονται ηλεκτρονικά είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω του εργαλείου διαβίβασης της Eurostat "STADIUM" που επιτρέπει την εύκολη αναγνώριση των λαμβανόμενων αρχείων.

Η διαδικασία επεξεργασίας στοιχείων διακρίνεται σε πολλές φάσεις. Στην αρχή, γίνεται μια γενική αξιολόγηση, που ανιχνεύει προβλήματα που αφορούν ειδικά το μορφότυπο των στοιχείων. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται μια πιο λεπτομερής εξακρίβωση, με σκοπό τον έλεγχο του περιεχομένου, της κατάταξης, των συνόλων, τη σύγκριση με προηγούμενες σειρές κλπ. Η φάση αυτή, προς το παρόν, είναι χρονοβόρα και υπάρχουν σχέδια για την πιο εκτεταμένη αυτοματοποίηση της ώστε να επιτρέπονται ταχύτεροι και πιο αποτελεσματικοί έλεγχοι της αληθοφάνειας, αντιπαραβολές μεταξύ των πινάκων κλπ. Τέλος, γίνονται διάφοροι υπολογισμοί (π.χ συγκεντρωτικά μεγέθη ΕΕ, μετατροπή σε ευρώ, υπολογισμός διαφόρων αναλογιών). Σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επεξεργασίας των στοιχείων πραγματοποιούνται τακτικές επαφές με τους υπεύθυνους υποβολής στοιχείων στα κράτη μέλη.

Στη διάρκεια του 1999 η Eurostat εισήγαγε μία διαδικασία παρακολούθησης των καθυστερήσεων που σημειώνονται κατά τη διαβίβαση των στοιχείων. Κατά τον τρόπο αυτό επισημαίνονται, κατά χώρα και κατά πίνακα διαβίβασης, τα πιο πρόσφατα στοιχεία καθώς και τυχόν κενά στις χρονικές σειρές, λαμβανομένων υπόψη ενδεχόμενων-παρεκκλίσεων. Προς το παρόν, η διαδικασία αυτή δεν είναι αυτοματοποιημένη και γι'αυτό είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και είναι δύσκολη η συστηματική ενημέρωση της αλλά σύντομα θα αυτοματοποιηθεί και κατά συνέπεια θα ενημερώνεται πιο τακτικά.

2.3 Διάδοση αποτελεσμάτων

Τα στοιχεία που συλλέγονται στο πλαίσιο της οδηγίας έχουν αποτελέσει από το 1997 αντικείμενο ευρείας διάδοσης. Συγκεκριμένα, η σειρά "Tourism in Europe - Key figures" δημοσιεύεται σε ετήσια βάση (το Μάιο ή τον Ιούνιο) και περιλαμβάνει στοιχεία της παρελθούσης τριετίας σχετικά με τη δυναμικότητα των ομαδικών τουριστικών καταλυμάτων, τη χρησιμοποίηση των κλινών, τη ροή ημεδαπών ή αλλοδαπών τουριστών και τα ταξιδιωτικά έσοδα και δαπάνες. Άλλη δημοσίευση είναι η "Statistics in Focus on tourism", που δημοσιεύτηκε το Φεβρουάριο 1999, και περιλαμβάνει τις πρόσφατες τουριστικές τάσεις για την περίοδο 1997-1998. Οι τουριστικές στατιστικές χρησιμοποιούνται επίσης συστηματικά και σε άλλες γενικότερου χαρακτήρα εκδόσεις της Eurostat, όπως η "Επετηρίδα της Eurostat", η "Ευρώπη σε αριθμούς", οι "Eurostatistics" και η "Monthly Panorama of European Business".

Το 1998 αναδιαρθρώθηκε εξ ολοκλήρου ο τουριστικός τομέας στη βάση δεδομένων αναφοράς της Eurostat "New Cronos" προκειμένου να συνάδει με το περιεχόμενο και

τη διάρθρωση της οδηγίας. Κατά τον τρόπο αυτό ένα ευρύ φάσμα χρηστών έχει πλέον πρόσβαση στις στατιστικές αυτές μέσω του δικτύου Eurostat Datashop. Οι υπεύθυνοι παροχής στοιχείων των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων έχουν ελεύθερη πρόσβαση σ' αυτή τη βάση δεδομένων.

Μέρος του προγράμματος τακτικής διάδοσης των τουριστικών στατιστικών αποτελεί η ετήσια έκδοση της "Tourism statistics yearbook" (CD-ROM) και η έκδοση "Tourism in Europe - Trends", που είναι περισσότερο προσανατολισμένη στην ανάλυση της τουριστικής προσφοράς και ζήτησης και καλύπτει την περίοδο των τελευταίων τεσσάρων ετών. Έχουν ήδη διεξαχθεί ορισμένες εκτιμήσεις των ελλειπόντων στοιχείων για σκοπούς διάδοσης, αλλά θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες ώστε η διαδικασία αυτή να γίνεται σε τακτική βάση προκειμένου να διασφαλίζεται η έγκαιρη πληροφόρηση.

2.4 Μεθοδολογική παρακολούθηση

Σε συνέχεια της έγκρισης της οδηγίας, η ομάδα εργασίας της Eurostat για τις στατιστικές που αφορούν τον τουρισμό συμφώνησε να εκπονήσει έκθεση προόδου στην οποία θα παρουσιάζονται οι μεθοδολογικές εξελίξεις που έχουν σημειωθεί στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας. Η έκθεση προόδου θα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά, να επιτρέπει τις συγκρίσεις μεταξύ των διαφόρων χωρών και να χρησιμεύει ως βασικό εργαλείο παρακολούθησης της διαδικασίας εφαρμογής της οδηγίας. Επομένως, η έκθεση προόδου στοχεύει στην επίτευξη δύο στόχων: πρώτον στην παρακολούθηση της προόδου που σημειώνεται στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας για τις στατιστικές τουρισμού και κατά δεύτερο λόγο, στη βελτίωση των γνώσεων και στην ανταλλαγή μεταξύ των κρατών μελών εμπειριών και ορθών πρακτικών που αφορούν τις μεθόδους συλλογής στοιχείων και τα υπάρχοντα στατιστικά συστήματα για τον τουρισμό.

Η έκθεση προόδου ευθυγραμμίζεται με το άρθρο 8 της οδηγίας, που ορίζει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν στην Επιτροπή κατόπιν αιτήματος της όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση της ποιότητας, της συγκρισιμότητας και της πληρότητας των στατιστικών πληροφοριών καθώς και λεπτομέρειες σχετικά με τυχόν επακόλουθες αλλαγές στις χρησιμοποιούμενες μεθόδους. Τα κράτη μέλη υπέβαλαν στην Eurostat πληροφορίες για την προετοιμασία της έκθεσης προόδου μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων για τα συστήματα συλλογής στοιχείων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη και τις εκθέσεις που εκπόνησαν τα κράτη μέλη σε συνάρτηση με τις συμβατικές υποχρεώσεις τους για την κοινοτική χρηματοδότηση. Η

έκθεση ενημερώθηκε συστηματικά και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εξακριβώσουν, τροποποιήσουν και συμπληρώσουν τις πληροφορίες.

Το 1996 εκδόθηκε ένα πρακτικό εγχειρίδιο για την εφαρμογή των μεθοδολογικών κατευθυντήριων γραμμών για τις στατιστικές στον τομέα του τουρισμού. Αυτό το εγχειρίδιο παρουσιάζει τις βασικές έννοιες και τις κατευθυντήριες γραμμές για τη συλλογή και το σχεδιασμό των ερευνών προκειμένου να συνάδουν με την οδηγία. Το 1998, στο πλαίσιο των μέτρων εφαρμογής της οδηγίας, καθορίστηκαν οι ορισμοί των μεταβλητών. Επιπλέον, έχει ήδη προχωρήσει η εργασία σχεδιασμού τεχνικών εγχειριδίων για μεθοδολογικά θέματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στη διαδικασία εφαρμογής, όπως είναι για παράδειγμα η συλλογή στοιχείων για τα επαγγελματικά ταξίδια. Εξάλλου, η Eurostat έχει εκπονήσει ένα τεχνικό εγχειρίδιο για τη συλλογή εναρμονισμένων στοιχείων για τα ιδιωτικά τουριστικά καταλύματα, επειδή αποτελεί σημαντική πτυχή της παροχής τουριστικών καταλυμάτων σε πολλά κράτη μέλη. Για την περαιτέρω ενθάρρυνση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας εφαρμογής της οδηγίας, διοργανώθηκε το 1999 μια επιστημονική συνάντηση για την εξέταση μεθοδολογικών θεμάτων. Η συνάντηση αυτή οδήγησε στην επισήμανση κοινών προβλημάτων που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της οδηγίας και στην υποβολή προτάσεων για την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων με στόχο τη συνέχιση της διαδικασίας εφαρμογής.

2.5. Νομικό πλαίσιο

Όσον αφορά τις διαδικασίες εφαρμογής της οδηγίας, διατυπώθηκαν τα ακόλουθα μέτρα που θα πρέπει να αποφασιστούν στο πλαίσιο της διαδικασίας της Επιτροπής Στατιστικού Προγράμματος (άρθρα 11 και 12 της οδηγίας): οι ορισμοί που πρέπει να ισχύουν για τα χαρακτηριστικά της συλλογής στοιχείων (άρθρο 3), οι αναλυτικοί κανόνες για τις διαδικασίες διαβίβασης στοιχείων (άρθρο 7) και οι παρεκκλίσεις από τις διατάξεις που μπορούν να παραχωρούνται στα κράτη μέλη (άρθρο 10).

Περαιτέρω διαδικασίες εφαρμογής στο πλαίσιο της διαδικασίας της Επιτροπής Στατιστικού Προγράμματος αφορούν τις απαιτήσεις ακρίβειας και την εναρμονισμένη επεξεργασία των συστηματικών τάσεων (άρθρο 4), την επεξεργασία των στοιχείων (άρθρο 6) και τη διάδοση των αποτελεσμάτων (άρθρο 9) (βλέπε επίσης Παράρτημα I της έκθεσης).

III. ΠΡΟΟΔΟΣ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η εφαρμογή της οδηγίας, με την οικονομική συνεισφορά της Κοινότητας που πραγματοποιήθηκε μέσω συμβάσεων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, οδήγησε σε διάφορες προσαρμογές, αλλαγές και μεθοδολογικές εξελίξεις των εθνικών στατιστικών συστημάτων των χωρών του ΕΟΧ. Με την οικονομική στήριξη που διατέθηκε στο πλαίσιο των συμβάσεων, οι χώρες του ΕΟΧ ανέπτυξαν τις εθνικές τουριστικές στατιστικές τους με στόχο τη διασφάλιση, και όπου ήταν απαραίτητο την ενοποίηση, της συλλογής και διαβίβασης στοιχείων στην Eurostat. Εκτός από τον άμεσο αντίκτυπο της οικονομικής συνεισφοράς της Κοινότητας, σε πολλές χώρες υπήρξε και ένας έμμεσος αντίκτυπος με την ενίσχυση της διάθεσης ίδιων πόρων για την παγίωση του εθνικού στατιστικού συστήματος, με απώτερο σκοπό τη συστηματική συλλογή στοιχείων. Αναλήφθηκαν ενέργειες για την επέκταση των υφισταμένων ερευνών, την εισαγωγή, όπου ήταν απαραίτητο, νέων ερευνών, την εναρμόνιση των ορισμών και των μεθόδων και τη διενέργεια άλλων αλλαγών για τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της οδηγίας.

3.1 Δυναμικότητα ομαδικών τουριστικών καταλυμάτων: τοπικές μονάδες στην εθνική επικράτεια

3.7.7 Επέκταση της κάλυψης των υφισταμένων μητρώων εγκαταστάσεων παροχής καταλυμάτων

Πολλές χώρες, προκειμένου να βελτιώσουν την ποιότητα των παραγόμενων στατιστικών τους επιδίωξαν την επέκταση του πεδίου κάλυψης των μητρώων τους που αφορούν τις εγκαταστάσεις τουριστικών καταλυμάτων.

Το **Βέλγιο** προέβη στη διενέργεια απογραφής των διαφόρων ειδών καταλυμάτων και στη σύνδεση του οικείου μητρώου καταλυμάτων με άλλες διοικητικές πηγές, ιδίως δε με το γενικό μητρώο επιχειρήσεων. Η διαδικασία αυτή οδήγησε σε καλύτερη κάλυψη των ειδών καταλυμάτων σε επίπεδο NUTS III και σε αναλυτικότερες πληροφορίες.

Η **Γαλλία** προέβη στην επέκταση του μητρώου των ταξινομημένων σε κατηγορίες ξενοδοχείων ώστε να συμπεριλάβει και ένα πλήρη κατάλογο των ξενοδοχείων Ο αστέρος.

Οι **Κάτω Χώρες** προέβησαν στη συμπλήρωση και ενημέρωση του υφιστάμενου οικείου μητρώου καθώς και στην κατάρτιση ενός μητρώου για την κάλυψη όλων των εγκαταστάσεων παροχής καταλυμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας.

Η Ιρλανδία προέβη στη δημιουργία ενός νέου μητρώου τουριστικών καταλυμάτων που περιλαμβάνει όλες τις μονάδες του μητρώου επιχειρήσεων της Central Stastical Office και του μητρώου του Irish Tourist Board. Στο παρελθόν, υπήρχε μόνο το μητρώο του Irish Tourist Board που κάλυπτε μόνο τον τομέα των εγκεκριμένων καταλυμάτων.

Η Αυστρία δημιούργησε ένα επιμέρους μητρώο των ομαδικών τουριστικών καταλυμάτων που συνδέεται με το κεντρικό μητρώο επιχειρήσεων.

Η Ιταλία, επίσης, προέβη στη δημιουργία ενός βοηθητικού μητρώου για τον τουρισμό που βασίζεται στο υφιστάμενο μητρώο τουριστικών καταλυμάτων και συνδέεται με το γενικό μητρώο επιχειρήσεων (ASIA).

Στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, οι εργασίες εστιάστηκαν στη βελτίωση των υφιστάμενων μητρώων τουριστικών καταλυμάτων των περιφερειακών, τουριστικών οργανισμών με σκοπό την παροχή δεδομένων σε επίπεδο NUTS III· διεξάγονται επίσης εκ των υστέρων έλεγχοι και αντιπαραβολές με το γενικό μητρώο επιχειρήσεων της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Στην περίπτωση της Ισλανδίας, οι εργασίες αφορούσαν τη συμπλήρωση και ενημέρωση του υφιστάμενου μητρώου καταλυμάτων, ιδιαίτερα δε τη δημιουργία ενός μητρώου για τις λοιπές εγκαταστάσεις ομαδικών καταλυμάτων όπως χώροι διανυκτέρευσης σε υπνόσακους, ξενώνες νεότητας, διαμονή σε οικογένειες και ορεινά καταφύγια.

Η Νορβηγία προέβη στη βελτίωση του υφιστάμενου μητρώου ξενοδοχείων και παρόμοιων καταλυμάτων.

Ορισμένες χώρες, προκειμένου να καλύψουν όλα τα:

3.1.2. Δημιουργία νέων μητρώων για διάφορα είδη ομαδικών καταλυμάτων

Είδη ομαδικών καταλυμάτων που προβλέπονται στην οδηγία, υποχρεώθηκαν να προβούν στην κατάρτιση εντελώς νέων μητρώων για ορισμένα είδη καταλυμάτων.

Πρόκειται κυρίως για την Ισπανία και την Πορτογαλία, που κατάρτισαν μητρώο τουριστικών διαμερισμάτων (εξοχικές κατοικίες).

Η Ιρλανδία προέβη στην κατάρτιση μητρώου μη εγκεκριμένων εγκαταστάσεων τύπου "bed and breaks fast".

Η Γαλλία προέβη στη δημιουργία ενός μητρώου μη ταξινομημένων σε κατηγορίες ξενοδοχείων.

3.1.3. Αναθεώρηση των ορισμών και της ταξινόμησης των ομαδικών καταλυμάτων

Πολλές χώρες προέβησαν στην αναθεώρηση της υπάρχουσας ταξινόμησης των εγκαταστάσεων παροχής καταλυμάτων και της διάρθρωσης της βάσης δεδομένων και των ερευνών τους προκειμένου να συμμορφωθούν με την οδηγία.

Πρόκειται κυρίως για την Αυστρία, που στο παρελθόν κατέτασσε τις ενοικιαζόμενες κατοικίες και διαμερίσματα (εξοχικές κατοικίες) μαζί με τα ξενοδοχεία και συναφείς εγκαταστάσεις, ενώ τώρα τις κατατάσσει μαζί με τα λοιπά ομαδικά καταλύματα.

Η Ισλανδία ασχολήθηκε με τη γενική επισκόπηση και τροποποίηση της οικείας ταξινόμησης ειδών καταλυμάτων σύμφωνα με την οδηγία. Το αποτέλεσμα ήταν μια συνολική αναθεώρηση και αναδιοργάνωση της βάσης δεδομένων της Ισλανδίας, οι δε υφιστάμενες πληροφορίες αναθεωρήθηκαν με βάση την κατάταξη της οδηγίας.

Η Ιταλία προέβη στην ταξινόμηση των ομαδικών καταλυμάτων και διεξήγαγε απογραφή όλων των ειδών εγκαταστάσεων που υπάρχουν σε περιφερειακό και επαρχιακό επίπεδο. Τα νέα είδη εγκαταστάσεων όπως τα καταλύματα τύπου "bed and breakfast" και τα καταλύματα σε αγροικίες ταξινομούνται τώρα ιδιαίτερος σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές της Eurostat.

Η Νορβηγία προέβη, επίσης, στην προσεκτική εξέταση των διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των διαφόρων ειδών καταλυμάτων ώστε η κατάταξη των τουριστικών καταλυμάτων να ευθυγραμμίζεται με την οδηγία.

3.2. Χρήση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων παροχής ομαδικών καταλυμάτων: εγχώριος και εισερχόμενος τουρισμός

3.3.1. Προσαρμογή και επέκταση των υφιστάμενων ερευνών

Προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης των μη μόνιμων κατοίκων

Πολλές χώρες προέβησαν στην αναθεώρηση και επέκταση των οικείων ερωτηματολογίων για τη ροή των επισκεπτών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων ώστε να καλύπτονται όλες οι χώρες που περιλαμβάνονται στη γεωγραφική κατάταξη των μη μόνιμων κατοίκων, π.χ. Αυστρία, Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Ισλανδία, Νορβηγία και Σουηδία.

Εισαγωγή νέων μεταβλητών

Πολλές χώρες προέβησαν στην προσαρμογή των υφιστάμενων ερευνών τους για τη συλλογή πρόσθετων πληροφοριών στα ερωτηματολόγια τους.

Στη Δανία οι εργασίες περιστράφηκαν γύρω από την επέκταση της υπάρχουσας εθνικής έρευνας για τα ξενοδοχεία ώστε να συλλέγονται και πληροφορίες που αφορούν την καθαρή χρήση κλινών από τον Ιανουάριο 1996- όσον αφορά τις αφίξεις σε κάμπινγκ συνάφθηκε συμφωνία με τη δανική ένωση κάμπινγκ ώστε να παράγονται αξιόπιστες εκτιμήσεις γι' αυτή τη μεταβλητή. Πράγματι, σε πολλές χώρες η διαδικασία αυτή περιέλαβε τη συνεργασία με τις σχετικές επαγγελματικές ενώσεις. Η Ελλάδα, η Φινλανδία και η Ισπανία επέκτειναν τις υφιστάμενες ξενοδοχειακές στατιστικές τους ώστε να συμπεριλάβουν πληροφορίες για την ακαθάριστη χρήση κλινών.

Το Λουξεμβούργο επέκτεινε από το 1998 τη συλλογή στοιχείων ώστε να συμπεριλάβει τον αριθμό των κλινών καθώς και την καθαρή και ακαθάριστη χρήση τους.

Οι Κάτω Χώρες επεξεργάστηκαν ένα σύστημα για την εκτίμηση των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων σε σκηνές που μισθώνονται για παρατεταμένο χρονικό διάστημα ή σε μόνιμη βάση.

Όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου μέχρι τώρα οι πληροφορίες για τις ροές τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων συγκεντρώνονταν με βάση τη προσέγγιση από την πλευρά της ζήτησης, συμπεριλήφθηκε στην υπάρχουσα έρευνα η μεταβλητή των αφίξεων.

Στην περίπτωση της Ισλανδίας, το υπάρχον ερωτηματολόγιο για τη ροή τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων επεκτάθηκε από το 1995 ώστε να περιλαμβάνει και τη μεταβλητή αφίξεων. Από τον Ιανουάριο 1997 το Λιχτενστάιν άρχισε να συλλέγει στοιχεία για τον αριθμό των κλινών σε κάμπινγκ.

3.2.2. Δημιουργία νέων ερευνών, σχεδιασμός νέων ερωτηματολογίων

Προκειμένου να καλύπτονται όλα τα είδη ομαδικών καταλυμάτων που προβλέπονται στην οδηγία, ορισμένες χώρες προέβησαν στη δημιουργία εξ ολοκλήρου νέων ερευνών καθώς και στο σχεδιασμό νέων ερωτηματολογίων.

Η Πορτογαλία και η Ισπανία δρομολόγησαν νέες έρευνες για τις εξοχικές κατοικίες.

Η Γαλλία επεξεργάστηκε μια νέα έρευνα για τη συλλογή πληροφοριών για τις ροές τουριστών σε ξενοδοχεία Ο αστέρος, και κατάρτισε ερωτηματολόγιο για το σκοπό αυτό.

Η Ελλάδα αναθεώρησε και επέκτεινε τις υπάρχουσες έρευνες και τα ερωτηματολόγια της για τις ροές τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων προκειμένου να καλύπτονται όλες οι απαιτήσεις αυτού του τμήματος της οδηγίας.

Η Ιρλανδία δρομολόγησε τον Ιανουάριο 1997 μια νέα δειγματοληπτική έρευνα και ένα νέο ερωτηματολόγιο για τις ροές τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής

καταλυμάτων που περιλαμβάνονται στο νέο μητρώο τουριστικών καταλυμάτων του Central Statistical Office. Η νέα αυτή έρευνα δρομολογήθηκε τον Ιανουάριο 1997.

Η Ιταλία επεξεργάστηκε την αναδιάρθρωση και απλούστευση της υφιστάμενης μηνιαίας έρευνας για τις ροές τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων με σκοπό την ελάφρυνση του φόρτου απόκρισης που επιβαρύνει τις τοπικές τουριστικές αρχές και τη σημαντική μείωση του χρόνου που απαιτείται για τη διαβίβαση των στοιχείων στην ISTAT. Η νέα έρευνα ξεκίνησε τον Ιανουάριο 1997.

Στην περίπτωση της Σουηδίας καταρτίστηκε μια νέα έρευνα για τις ροές τουριστών στις παραθεριστικές κατοικίες.

Το Ηνωμένο Βασίλειο εκπόνησε έρευνα σχετικά με τη χρήση της δυναμικότητας που οδήγησε στην εναρμόνιση και τον εμπλουτισμό των διαφόρων ερευνών χρήσης της δυναμικότητας που διεξάγονται από τα National and Regional Tourist Boards.

Στην Ισλανδία οι εργασίες αφορούσαν την αναδιάρθρωση της ετήσιας έρευνας για τις ροές τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων προκειμένου να επεκταθεί η περιφερειακή κατάτμηση σε επίπεδο NUTS II.

3.3.2. *Επεξεργασία στοιχείων, ποιότητα και έγκαιρη διαβίβαση*

Πολλές χώρες, προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις ποιότητας των δεδομένων και στις προθεσμίες διαβίβασης, προέβησαν σε τεχνολογικές και μεθοδολογικές βελτιώσεις.

Τεχνολογικές βελτιώσεις

Η Ιταλία προέβη στον επανασχεδιασμό και στη βελτίωση των ηλεκτρονικών διαδικασιών για τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων (π.χ. αυτόματος έλεγχος των σφαλμάτων), καθώς και για την ελάφρυνση του φόρτου που επιβαρύνει τους συμμετέχοντες στην έρευνα, μέσω της απλούστευσης της διαδικασίας συλλογής των στοιχείων. Η ISTAT λαμβάνει τώρα μικρο-δεδομένα από τις τοπικές αρχές με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή άλλα μέσα τηλεπληροφορικής. Η διαδικασία αυτή αποτελεί μέρος του σχεδίου SERT της Eurostat (Στατιστικές Επιχειρήσεων και Δίκτυα Τηλεπληροφορικής), που στοχεύει στην αποστολή στοιχείων μέσω δικτύου τηλεπληροφορικής για το μέρος Α και Β της οδηγίας από τις τουριστικές εγκαταστάσεις προς τις τοπικές αρχές και από εκεί στην ISTAT. Η ISTAT τηρεί το πρότυπο RDRMES (Raw data reporting message) για την αποστολή/παραλαβή δεδομένων από/προς τα περιφερειακά θεσμικά όργανα και τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Η Γαλλία, για τη διαχείριση δεδομένων που αφορούν μη ταξινομημένα σε κατηγορίες ξενοδοχεία, έχει αναπτύξει ένα ηλεκτρονικό πρόγραμμα που είναι σε θέση να σχεδιάζει το δείγμα των ξενοδοχείων που πρόκειται να συμμετάσχουν στην έρευνα, να επεξεργάζεται και να συγκεντρώνει τα λαμβανόμενα στοιχεία, να υπολογίζει τα ποσοστά χρήσης της δυναμικότητας και την παραγωγή εκτιμήσεων για την μη ανταπόκριση στην έρευνα καθώς και για τις εγκαταστάσεις που δεν συμμετέχουν σ' αυτήν.

Η Ιρλανδία δημιούργησε εξ ολοκλήρου νέα προγράμματα βάσεων δεδομένων ικανά να αποθηκεύουν, διαχειρίζονται και ελέγχουν τις εκτεταμένες σειρές στοιχείων που συλλέγονται προς το παρόν σχετικά με το νέο μητρώο καταλυμάτων, τη νέα έρευνα για τις στατιστικές καταλυμάτων και τη νέα έρευνα νοικοκυριών για την τουριστική ζήτηση.

Οι Κάτω Χώρες ανέπτυξαν ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικής συλλογής στοιχείων (ερωτηματολόγιο σε δισκέτα που πρέπει να συμπληρώνεται από τους συμμετέχοντες στην έρευνα).

Η Σουηδία επεξεργάστηκε μεθόδους βελτίωσης των ηλεκτρονικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού νέου προγράμματος βελτίωσης της διεξαγωγής εκτιμήσεων για τη μη απόκριση στην έρευνα, καθώς και την εισαγωγή ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων για τη συλλογή στοιχείων από τη σουηδική ένωση χώρων κάμπινγκ.

Η Νορβηγία ανέπτυξε ένα νέο ηλεκτρονικό σύστημα επεξεργασίας δεδομένων και ελέγχου της ποιότητας, καθώς και διαδικασίες υπολογισμού ελλειπόντων στοιχείων για τους μη αποκρινόμενους

Μεθοδολογικές βελτιώσεις

Η Ιταλία δρομολόγησε ένα νέο σύστημα για την εκτίμηση προσωρινών στοιχείων, δηλαδή μια μέθοδο εκτίμησης των ελλειπόντων στοιχείων (μέθοδος μέσης επιχείρησης).

Η Γαλλία έλαβε μέτρα για τη βελτιστοποίηση του μεγέθους του δείγματος, τη βελτίωση της ακρίβειας των αποτελεσμάτων μέσω του καλύτερου ορισμού των κριτηρίων στρωματοποίησης, καθώς και για την τροποποίηση της συχνότητας συλλογής (μηνιαία/τρίμηνιαία) σε συνάρτησή με τη μεταβλητή.

Για την επίτευξη της όλης διαδικασίας επεξεργασίας των στοιχείων, οι Κάτω Χώρες μετέβαλαν την προσέγγιση συλλογής στοιχείων και από μια σφαιρική προσέγγιση πέρασαν στην προσέγγιση στρωματοποιημένου δείγματος χρησιμοποιώντας μια μέθοδο παρέκτασης με βάση προηγμένες τεχνικές υπολογισμού.

3.4. Τουριστική ζήτηση: εγχώριος και εξερχόμενος τουρισμός (δεν περιλαμβάνονται τα ημερήσια ταξίδια)

3.4.1. Προσαρμογή και επέκταση των υφιστάμενων ερευνών που αφορούν την τουριστική ζήτηση

Στο μέτρο του δυνατού, οι χώρες βελτίωσαν τα συστήματα τους και προσάρμοσαν τις υπάρχουσες έρευνες τους ούτως ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας. Αυτό κατά κανόνα σημαίνει αύξηση της συχνότητας των ερευνών, επέκταση των ερωτηματολογίων για την κάλυψη όλων των μεταβλητών της οδηγίας" και σε ορισμένες περιπτώσεις διεύρυνση του μεγέθους του δείγματος.

Στο πλαίσιο αυτό η Αυστρία, διεξάγει μια πρόσθετη "Μικρο-δειγματοληπτική έρευνα -ταξιδιωτικές συνήθειες των Αυστριακών" για την τουριστική ζήτηση (που στο παρελθόν διεξαγόταν μόνο κάθε τριετία) και επέκτεινε το σχετικό ερωτηματολόγιο.

Η Ισπανία προσάρμοσε και αναθεώρησε την υπάρχουσα ερευνά της 'Vacaciones de los españoles' που μετασηματίστηκε σε μια νέα έρευνα με την επωνυμία 'FAMILITUR'. Οι εργασίες περιέλαβαν τροποποιήσεις του ερωτηματολογίου και μεθοδολογικές αλλαγές.

Στην περίπτωση της Γαλλίας, το αποτέλεσμα της ανάλυσης της υφιστάμενης έρευνας νοικοκυριών για τις ταξιδιωτικές συνήθειες των Γάλλων έδειξε ότι υπήρχε θετική ανταπόκριση για τα περισσότερα από τα στοιχεία που απαιτούσε η οδηγία, εκτός από εκείνα που αφορούσαν πληροφορίες για τις τουριστικές δαπάνες. Το μέγεθος του δείγματος αντιστοιχεί σε 20.000 μηνιαίες συνεντεύξεις μέσω ταχυδρομικού ερωτηματολογίου (το μέγεθος του δείγματος διπλασιάστηκε πρόσφατα). Μετά από μια δοκιμαστική περίοδο που κρίθηκε ανεπιτυχής, στη διάρκεια της οποίας συμπεριλήφθηκαν στην υπάρχουσα έρευνα ερωτήσεις για τις τουριστικές δαπάνες, η Γαλλία επεξεργάστηκε μια ειδική έρευνα για τις τουριστικές δαπάνες.

Η Ιταλία προέβη στην προσαρμογή της υπάρχουσας δειγματοληπτικής έρευνας για τις 'διακοπές των Ιταλών' (που διεξάγεται κάθε τριετία) με βάση τις απαιτήσεις της οδηγίας. Η Έρευνα για τις διακοπές 1996" διεξάχθηκε σε συνδυασμό με την ετήσια έρευνα "πολλαπλών σκοπών" και συγκεντρώθηκαν πληροφορίες για τα ταξίδια αναψυχής με τέσσερις και άνω διανυκτερεύσεις. Η Ιταλία εξετάζει τη σκοπιμότητα της συλλογής πληροφοριών για τις τουριστικές δαπάνες μέσω της μηνιαίας έρευνας κατανάλωσης των νοικοκυριών.

Όσον αφορά τις Κάτω Χώρες, που διεξάγουν από το 1980 τη "Συνεχή Έρευνα Διακοπών", οι εργασίες εστιάστηκαν στην αναθεώρηση και επέκταση της έρευνας αυτής για τη συλλογή πληροφοριών για τα επαγγελματικά ταξίδια. Η αναθεωρημένη έρευνα αποστάλθηκε για πρώτη φορά το Μάρτιο 1996.

Η Πορτογαλία είχε διεξαγάγει στο παρελθόν μια ετήσια έρευνα για τις "Διακοπές των Πορτογάλων" στην οποία έγιναν σημαντικές τροποποιήσεις προκειμένου να μεταβληθεί το πεδίο εφαρμογής και η συχνότητα της και να εισαχθούν νέες μεταβλητές σε συμφωνία με την οδηγία. Το 1996 διεξάχθηκε μια πιλοτική έρευνα και το 1997 δρομολογήθηκε μια περιοδική τριμηνιαία έρευνα.

Η Φινλανδία από το 1991 διεξάγει μια περιοδική έρευνα διακοπών. Για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της οδηγίας προσαρμόσε την περιοδικότητα της εν λόγω έρευνας και αναθεώρησε και επέκτεινε το σχετικό ερωτηματολόγιο προκειμένου να καλύπτει πολλές μεταβλητές που δεν καλύπτονταν στο παρελθόν σχετικά με τον εξερχόμενο τουρισμό, το εγχώριο τουρισμό στα ιδιωτικά καταλύματα (επισκέψεις σε συγγενείς και φίλους) και τα επαγγελματικά ταξίδια. Η αναθεώρηση του περιεχομένου των στοιχείων της φινλανδικής έρευνας για τα ταξίδια έγινε στο διάστημα 1995-1997 και το 1996 δρομολογήθηκε η τριμηνιαία έρευνα. Λόγω του διαφορετικού σχεδιασμού της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (που βασίζεται σε κανονισμό ΕΕ) που περιορίζει τις δυνατότητες χρήσης της ίδιας δειγματοληπτικής βάσης για άλλες έρευνες, η συλλογή στοιχείων της φινλανδικής έρευνας ταξιδιών θα διεξάγεται με βάση νέο προγραμματισμό από το 2000 και ύστερα,

Η Σουηδία έχει προβεί σε διάφορες μελέτες μεθοδολογικού χαρακτήρα προκειμένου να επεκτείνει και προσαρμόσει την έρευνα για την τουριστική ζήτηση, που διεξάγεται προς το παρόν από τις σουηδικές τουριστικές αρχές, στις απαιτήσεις της οδηγίας.

Οι εργασίες του Ηνωμένου Βασιλείου εστιάστηκαν στην εφαρμογή μιας σειράς προσαρμογών της υπάρχουσας έρευνας ταξιδιών (που παρέχει στοιχεία για τον εγχώριο τουρισμό). Η ανάγκη υποβολής πληροφοριών για τα ταξίδια με τέσσερις και άνω διανυκτερεύσεις επέβαλε την επέκταση και αλλαγή των ερωτηματολογίων και τον Ιανουάριο 1997 διεξάχθηκε πιλοτική εργασία για τη συλλογή πληροφοριών που κάλυπταν το 1996. Η εφαρμοζόμενη International Passenger Survey (IPS) παρέχει στοιχεία για τον εξερχόμενο τουρισμό και ύστερα από μια αρχική αξιολόγηση της ικανότητας της να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας όσον αφορά την παροχή στοιχείων, διεξάχθηκε κατά την περίοδο 1997/1998 μια έρευνα για τις δαπάνες στην οποία υποβλήθηκαν πολύ αναλυτικές ερωτήσεις για τις δαπάνες σε ένα

υπόδειγμα αποκρinoμένων. Άλλες εργασίες που αναλήφθηκαν για τη βελτίωση της υπάρχουσας έρευνας ήταν η επισήμανση σπάνιων υπό-ομάδων, με στόχο τη μετατόπιση του φίλτρου προς αυτές τις ομάδες ώστε να κατανοηθεί καλύτερα η συμπεριφορά τους.

3.3.2 δημιουργία νέων ερευνών

Ορισμένες χώρες δεν είχαν διεξαγάγει ποτέ στο παρελθόν έρευνες για τον εγχώριο και τον εξερχόμενο τουρισμό. Πρόκειται, κυρίως, για την Ελλάδα, το Λουξεμβούργο, την Ιρλανδία και την Ισλανδία.

Το Δεκέμβριο 1995 η Ελλάδα διεξήγαγε την πρώτη ετήσια ερευνά της για τις διακοπές των ελλήνων μόνιμων κατοίκων με τέσσερις ή περισσότερες διανυκτερεύσεις, και το 1997 ξεκίνησε την πρώτη τριμηνιαία ερευνά της για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα ταξίδια αναψυχής και τα επαγγελματικά ταξίδια με μία ή περισσότερες συναπτες διανυκτερεύσεις εκτός μόνιμης κατοικίας.

Το Λουξεμβούργο διεξήγαγε την πρώτη πιλοτική ερευνά του το πρώτο εξάμηνο 1996. Η πιλοτική αυτή έρευνα κάλυπτε ταξίδια αναψυχής που είχαν πραγματοποιηθεί το 1995. Χάρη στην εμπειρία που αποκτήθηκε, η μέθοδος συλλογής στοιχείων και η συχνότητα της τακτικής έρευνας βελτιώθηκαν και στα τέλη του πρώτου τριμήνου 1997, μετά από μία πρώτη πιλοτική έρευνα το Νοέμβριο 1996, δρομολογήθηκε η τακτική τριμηνιαία έρευνα.

Η Ιρλανδία σχεδίασε την τριμηνιαία της εθνική έρευνα νοικοκυριών το 1997, που καλύπτει τον εγχώριο και εξερχόμενο τουρισμό.

Η Ισλανδία διεξήγαγε την πρώτη της έρευνα για τα ταξίδια το 1996.

Στην περίπτωση άλλων χωρών, τα υφιστάμενα συστήματα δεν παρείχαν αρκούντως κατάλληλα μέσα για τη συλλογή στοιχείων όπως προέβλεπε η οδηγία, και επομένως έπρεπε να καταρτιστούν νέες έρευνες.

Όσον αφορά, για παράδειγμα, το Βέλγιο, πραγματοποιήθηκε απογραφή και διεξάχθηκε ανάλυση των υφιστάμενων πληροφοριών για την τουριστική ζήτηση, δεδομένου δε ότι οι περισσότερες από τις πληροφορίες δεν ήταν εναρμονισμένες, η Στατιστική Υπηρεσία έκρινε απαραίτητο να οργανώσει μια νέα έρευνα για την ετήσια τουριστική ζήτηση (τέσσερις ή περισσότερες διανυκτερεύσεις) το 1996.

Στην περίπτωση της Δανίας, η οποία στο παρελθόν είχε διεξαγάγει μόνο πολύ λίγες ετήσιες έρευνες για τον εγχώριο και εξερχόμενο τουρισμό, αποφασίστηκε να αναπτύξει μία εξ ολοκλήρου νέα τριμηνιαία έρευνα. Η έρευνα αυτή δρομολογήθηκε από τον Ιανουάριο 1996 και καλύπτει ταξίδια μεγάλης και μικρής διάρκειας (τριμηνιαία και ετήσια στοιχεία).

Η Γερμανία διεξήγαγε στο παρελθόν έρευνες για τα ταξίδια αναψυχής των κατοίκων της αλλά το 1990 τις σταμάτησε. Επομένως, για να τηρηθούν οι απαιτήσεις της οδηγίας δρομολογήθηκε το 1997 μία εξ ολοκλήρου νέα τριμηνιαία έρευνα που καλύπτει όλα τα χαρακτηριστικά στοιχείων για την τουριστική ζήτηση (τριμηνιαία και ετήσια στοιχεία).

Η Νορβηγία διεξήγαγε την πρώτη τριμηνιαία έρευνα για τα ταξίδια στο πλαίσιο της γενικής έρευνας "Omnibus" το 1997.

Για ορισμένες χώρες η ανάγκη δημιουργίας νέων ερευνών αφορούσε τη συλλογή τριμηνιαίων στοιχείων για τα ταξίδια αναψυχής και τα ταξίδια επαγγελματικού χαρακτήρα με μία ή περισσότερες συναπτές διανυκτερεύσεις εκτός μόνιμου κατοικίας.

Πρόκειται για την Αυστρία, που ξεκίνησε για πρώτη φορά μια πιλοτική έρευνα για τον επιχειρηματικό και επαγγελματικό τουρισμό το Δεκέμβριο 1995, και στη συνέχεια δρομολόγησε την πρώτη τακτική τριμηνιαία έρευνα για τα ταξίδια αναψυχής και τα επαγγελματικά ταξίδια με μία ή περισσότερες διανυκτερεύσεις το 1997.

Το Βέλγιο και η Ιταλία δρομολόγησαν, επίσης, μια πιλοτική έρευνα για τα ταξίδια αναψυχής και τα επαγγελματικά ταξίδια με μία ή περισσότερες συναπτές διανυκτερεύσεις το 1997.

IV. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Οι αναληφθείσες ενέργειες και οι εργασίες που εκτελούνται προς το παρόν για την εφαρμογή της οδηγίας μπορούν να θεωρηθούν πλήρως λειτουργικές και ιδιαίτερα προηγμένες, διεξήχθησαν δε υπό αρκετά ικανοποιητικές συνθήκες. Επίσης, η έκδοση της οδηγίας είχε ως αποτέλεσμα την αισθητή αύξηση του βαθμού διαθεσιμότητας και έγκαιρης διαβίβασης των στοιχείων. Εφαρμόζονται πλέον κοινοί ορισμοί με αποτέλεσμα την καλύτερη συγκρισιμότητα των στοιχείων.

Ωστόσο, θα ήταν εξαιρετικά πρόωπη η εξαγωγή τελικών συμπερασμάτων από την εμπειρία της εφαρμογής της οδηγίας του Συμβουλίου, εφόσον η μεταβατική περίοδος για τη συλλογή των τριμηνιαίων στοιχείων δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Κατά τη διάρκεια του 1996 αναλήφθηκε πλοτική εργασία και κατά το 1997 ξεκίνησε η τακτική συλλογή των στοιχείων, αλλά πολλές χώρες ζήτησαν παρεκκλίσεις κατά τη μεταβατική περίοδο.

Η χορήγηση κοινοτικής χρηματοδότησης στην αρχική φάση της διαδικασίας εφαρμογής της οδηγίας επέτρεψε στα κράτη-μέλη να προβούν σε ορισμένες προσαρμογές των οικείων συστημάτων τουριστικών στατιστικών και να εφαρμόσουν την οδηγία πιο γρήγορα από όσο θα την εφαρμόζαν υπό άλλες συνθήκες.

Η εφαρμογή της οδηγίας του Συμβουλίου έδωσε ή θα έπρεπε κανονικά να δώσει τη δυνατότητα στο σύστημα τουριστικών στατιστικών να προσανατολιστεί άμεσα στις ανάγκες των χρηστών σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθούν ορισμένα θέματα που ενδέχεται να επηρεάσουν τις μελλοντικές αποφάσεις. Πρόκειται κυρίως για τα εξής:

- Παρατηρήθηκαν ορισμένες καθυστερήσεις στη διαβίβαση των στοιχείων από τα κράτη μέλη στην Eurostat με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η διάδοση τους στους χρήστες.
- Σημειώθηκαν καθυστερήσεις στην εξέταση και διασφάλιση της ποιότητας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας των στοιχείων. Θα πρέπει να εξεταστεί αναλυτικότερα η εφαρμογή των ορισμών και ταξινομήσεων. Η έλλειψη των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων που απαιτούνται για την εξαντλητική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που κοινοποιούν τα κράτη μέλη δεν επέτρεψαν μέχρις στιγμής την ολοκλήρωση της αξιολόγησης αυτής.

V. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το κοινοτικό σύστημα τουριστικών στατιστικών αναμένεται να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις τα επόμενα χρόνια π.χ διεύρυνση, πιο εξειδικευμένες ανάγκες των χρηστών για στατιστικές στον τομέα του τουρισμού (απασχόληση στον τουριστικό τομέα, σημασία του τουρισμού σε οικονομικό επίπεδο, τουριστικοί δορυφορικοί, μέτρηση του βαθμού ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων κλπ), ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στους τομείς

πολιτικής που συνδέονται με τον τουρισμό (βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού), εξέταση του ρόλου του τουριστικού τομέα στην αγροτική και περιφερειακή ανάπτυξη, τεχνολογική ανάπτυξη των νέων μέσων συλλογής στοιχείων κλπ. Κατά συνέπεια, θα ήταν σκόπιμο να διασφαλιστεί και διατηρηθεί, και εάν είναι δυνατόν να αναπτυχθεί περαιτέρω, η ύπαρξη ενός συστήματος πληροφόρησης για τις τουριστικές στατιστικές σε κοινοτικό επίπεδο, που θα διευκολύνει την ανάπτυξη στατιστικών στον τομέα του τουρισμού που θα καλύπτουν τις ανάγκες των χρηστών.

Οι μελλοντικές δράσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν στη συνέχιση της εφαρμογής και παγίωσης της οδηγίας, στην εξέταση της ποιότητας, αξιοπιστίας και συγκρισιμότητας των στοιχείων, στην εφαρμογή ορισμών και ταξινομήσεων, στη διενέργεια συγκρίσεων μεταξύ διαφορετικών πηγών στοιχείων, στην επεξεργασία αντίστοιχων στατιστικών και τέλος στην πιο έγκαιρη διαβίβαση και στην καλύτερη διάδοση των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστούν οι συσχετίσεις με άλλες στατιστικές π.χ. απασχόληση, μεταφορά επιβατών, ισοζύγιο πληρωμών, επιχειρηματικές στατιστικές, τιμές και εθνικοί λογαριασμοί, για την πιο αποτελεσματική χρήση των υφιστάμενων πηγών συλλογής στοιχείων. Επίσης, χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες για τον οικονομικό αντίκτυπο του τουρισμού και επομένως, θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί η ενδεχόμενη κατάρτιση δορυφορικών λογαριασμών για τον τουρισμό εφόσον κάτι τέτοιο θα επιτρέψει τον υπολογισμό του βαθμού σπουδαιότητας του τουρισμού σε επίπεδο οικονομίας και απασχόλησης για την κατάρτιση των λογαριασμών αυτών η οδηγία θα αποτελέσει σημαντική πηγή πληροφοριών.

Η εξέταση των μελλοντικών ενεργειών στο πλαίσιο της οδηγίας και των πιθανών επεκτάσεων της νομοθετικής πράξης θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται και να συντονίζεται με την πολιτική της Επιτροπής για τις δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, που δρομολογήθηκε με την έκθεση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για τον τουρισμό και την απασχόληση. Στην έκθεση υπογραμμίζεται η σημασία ύπαρξης έγκυρων πληροφοριών, και ότι "για να διασφαλιστεί η έγκαιρη διάθεση αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών θα πρέπει να αξιοποιηθούν τα υπάρχοντα κοινοτικά μέσα όπως είναι το Ευρωβαρόμετρο, να βελτιωθούν δε με γνώμονα τις ανάγκες των επιχειρήσεων και τέλος, να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη συνέργεια για συμπληρωματικές δράσεις μέσω της συνεργασίας του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα".

Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Απριλίου 1999 "Αύξηση του δυναμικού του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης" εκδόθηκε σε συνέχεια της έκθεσης της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου και του αιτήματος του

Συμβουλίου Υπουργών να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη σχέση μεταξύ του τουρισμού και της απασχόλησης. Στην ανακοίνωση αυτή τονίζεται η ανάγκη για μία ευρωπαϊκή στρατηγική για τον τουρισμό που θα καθοδηγείται από τις υπάρχουσες γνώσεις, θα ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις, τις δημόσιες αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να αξιοποιούν καλύτερα τις υπάρχουσες πληροφορίες ώστε να εμπλουτίζουν την τεχνογνωσία τους, να αναπτύσσουν νέες μεθόδους και να διδάσκονται από τις βέλτιστες πρακτικές.

Σε συνέχεια των συμπερασμάτων του Συμβουλίου δημιουργήθηκαν τέσσερις ομάδες εργασίας, μια από τις οποίες ασχολήθηκε με τον τομέα της πληροφόρησης. Η διευκόλυνση της ανταλλαγής και διάδοσης πληροφοριών, κυρίως μέσω των νέων τεχνολογιών, αποτελεί έναν από τους τέσσερις τομείς που τονίζονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον Τουρισμό και την Απασχόληση της 21ης Ιουνίου 1999. Στόχος αυτής της ομάδας εργασίας είναι η επισήμανση των αναγκών σε πληροφορίες και των μέσων για την παροχή πρόσβασης σ' αυτές. Οι στατιστικές θεωρούνται ως το σημαντικότερο μέσο πληροφόρησης. Οι εργασίες στο πλαίσιο αυτό αναμένεται να εμπλουτίσουν τις συζητήσεις για τις ειδικότερες ανάγκες των χρηστών σε στατιστικές στον τομέα του τουρισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Έγκριση:

Έτος	Απόφαση	ΕΕ	Περιεχόμενα (το άρθρο στην παρένθεση αναφέρεται στην οδηγία)
1998	1 999/3 5/ΕΚ	L9, 15.1.1999	Παράρτημα 1: Ορισμοί μεταβλητών (άρθρο 3) Παράρτημα 2: Τυποποιημένοι πίνακες διαβίβασης δεδομένων (άρθρο 7) Παράρτημα 3: Παραεκκλίσεις που παραχωρούνται στα κράτη μέλη (άρθρο 10)

Προγραμματισμός:

Έτος	Περιεχόμενα (το άρθρο στην παρένθεση αναφέρεται στην οδηγία)
2001	Παράρτημα 1: Απαιτήσεις ακρίβειας και εναρμονισμένη επεξεργασία συστηματικών τάσεων (άρθρο 4) Παράρτημα 2: Επεξεργασία δεδομένων (άρθρο 6) Παράρτημα 3: Διάδοση αποτελεσμάτων (άρθρο 9)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Στη συνέχεια ακολουθούν πίνακες κατά τμήμα της οδηγίας και κατά χώρα που αφορούν το βασικό στατιστικό μέσο (έρευνα, μητρώο) που έχει αναπτυχθεί ή εισαχθεί προκειμένου να τηρηθούν οι απαιτήσεις της νομοθετικής πράξης (δεύτερη στήλη). Οι υπόλοιπες στήλες αναφέρονται στη διαθεσιμότητα και επικαιρότητα των στοιχείων (κατάσταση που επικρατούσε στις 20.3.2000) όσον αφορά τους πίνακες στοιχείων που διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη στην Eurostat. Στη συνέχεια περιλαμβάνονται επεξηγήσεις των χαρακτηριστικών που χρησιμοποιούνται για τη διαθεσιμότητα και την επικαιρότητα των στοιχείων:

Διαθεσιμότητα στοιχείων

- 0: δεν υπάρχουν στοιχεία (δεν διαβιβάζεται πίνακας)
1: περιορισμένη διαθεσιμότητα (κάτω του 30% των πινάκων)
2: μεσαία διαθεσιμότητα (30-60% των πινάκων)
3: ικανοποιητική διαθεσιμότητα (60-80% των πινάκων)
4: άριστη διαθεσιμότητα (άνω του 80% των πινάκων)

Επικαιρότητα στοιχείων

Καθυστερήσεις στις περιόδους αναφοράς
μηνιαία/τριμηνιαία/ετήσια

1: ασθενής	8+/3+/2+
2: μεσαία	4-7/2/1
3: ικανοποιητική	0-3/0-1/0

Δυναμικότητα των ομαδικών τουριστικών καταλυμάτων: τοπικές μονάδες στην εθνική επικράτεια

Χώρα	Κύριο στατιστικό μέσο (έρευνα, μητρώο) που έχει αναπτυχθεί ή εισαχθεί	Διαθεσιμότητα στοιχείων	Επικαιρότητα στοιχείων
		(ετήσια)	(ετήσια)
Βέλγιο	«Έρευνα για τον τουρισμό και τα ξενοδοχεία» (*): παγίωση σύνδεσης μεταξύ του μητρώου καταλυμάτων και διαφόρων διοικητικών πηγών.	4	3
Δανία	—	4	3
Γερμανία	—	4	3
Ελλάδα	—	4	3
Ισπανία	«Έρευνα τουριστικών καταλυμάτων» (*): το 1996 επεκτάθηκε ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνει τις παραθεριστικές κατοικίες και δημιουργήθηκε ένα νέο μητρώο.	4	3
Γαλλία	Σύλλογή στοιχείων για την τουριστική δυναμικότητα (*): επεκτάθηκε προκειμένου να συμπεριλάβει τις μεταβλητές της οδηγίας- το μητρώο ξενοδοχείων επεκτάθηκε προκειμένου να συμπεριλάβει τα ξενοδοχεία 0 αστέρος και τέλος δημιουργήθηκε ένα νέο μητρώο για τα μη ταξινομημένα σε κατηγορίες ξενοδοχεία.	4	3
Ιρλανδία	Το 1997 δρομολογήθηκε νέα έρευνα για τις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων που βασίζεται στο νέο μητρώο τουριστικών καταλυμάτων.	4	3
Ιταλία	Το 1996 αναθεωρήθηκαν οι δύο δειγματοληπτικές έρευνες «Έρευνα για τη δυναμικότητα των ξενοδοχείων» (*) και «Έρευνα για τη δυναμικότητα λοιπών εγκαταστάσεων ομαδικών καταλυμάτων» (*). Το δορυφορικό μητρώο για τις τουριστικές εγκαταστάσεις συνδέθηκε με το μητρώο επιχειρήσεων.	4	3

Λουξεμβούργο	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): επεκτάθηκε από το 1 998 προκειμένου να συμπεριλάβει τον αριθμό των κλινών	4	3
Κάτω Χώρες	Έρευνα «Στατιστικών καταλυμάτων» (*): υιοθετήθηκε η προσέγγιση του στρωματοποιημένου δείγματος πληθυσμού, αναπτύχθηκε η ηλεκτρονική συγκέντρωση στοιχείων και επεκτάθηκε και ενημερώθηκε το υφιστάμενο μητρώο εγκαταστάσεων παροχής καταλυμάτων.	2-3	1-2
Αυστρία	Έρευνα «τουριστικών καταλυμάτων/κλινών» (*): ενοικιαζόμενες κατοικίες και διαμερίσματα, αποκλείονται ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις.	4	3
Πορτογαλία	Δειγματοληπτικές έρευνες «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): επεκτάθηκαν προκειμένου να συμπεριλάβουν και τις παραθεριστικές κατοικίες· δημιουργήθηκε νέο μητρώο για τις παραθεριστικές κατοικίες.	4	3
Φινλανδία	—	4	3
Σουηδία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): νέο σύστημα για τη συλλογή στοιχείων· προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης.	4	3
Ηνωμένο Βασίλειο	Βελτίωση των υφιστάμενων μητρώων τουριστικών καταλυμάτων των Regional Tourist Boards.	4	3
Ισλανδία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): συμπλήρωση και ενημέρωση υπάρχοντος μητρώου· εξ ολοκλήρου αναθεώρηση και τροποποίηση της κατάταξης των ειδών καταλυμάτων.	4	3
Νορβηγία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): βελτίωση του μητρώου ξενοδοχείων και παρόμοιων εγκαταστάσεων.	4	3

Σημείωση:

(*) : Έρευνα που προϋπήρχε της οδηγίας

— : Δεν σημειώθηκαν αλλαγές

Χρήση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων ομαδικών καταλυμάτων:
εγχώριος και εισερχόμενος τουρισμός

Χώρα	Ανάπτυξη ή εισαγωγή κύριας στατιστικής έρευνας	Διαθεσιμότη- τα στοιχείων		Επικαιρότη- τα στοιχείων	
		(ετήσ.)	(μην.)	(ετ.)	(μην.)
Βέλγιο	—	4	4	3	2-3
Δανία	«Έρευνα για τα ξενοδοχεία της Δανίας» (*): προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης και συλλογή στοιχείων για την καθαρή χρήση κλινών «Έρευνα για τα κάμπινγκ της Δανίας» (*): προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης και εκτίμηση αφίξεων «Έρευνα για τους ξενώνες νεότητας της Δανίας» (*) και «Έρευνα για τις παραθεριστικές κατοικίες» (*): προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης	4	4	3	3
Γερμανία	...	4	3	3	3
Ελλάδα	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): δημιουργία νέου μητρώου για τα ομαδικά καταλύματα· συλλογή στοιχείων για την ακαθάριστη και καθαρή χρήση, προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης και ερωτηματολόγιο.	3	4	2-3.-	1
Ισπανία	«Έρευνα τουριστικών καταλυμάτων» (*): το 1996 επεκτάθηκε προκειμένου να καλύπτει τη χρήση της δυναμικότητας των παραθεριστικών κατοικιών (πilotική έρευνα). Το 1998 η έρευνα επεκτάθηκε ούτως ώστε να συμπεριλάβει και τη συλλογή πληροφοριών για την ακαθάριστη χρήση κλινών· προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης.	3	4	3	3
Γαλλία	Συλλογή στοιχείων για τη χρήση της δυναμικότητας (*): προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης. Το 1997 δρομολογήθηκε νέα έρευνα για τη ροή των επισκεπτών σε ξενοδοχεία 0 αστέρος.	3	4	3	3
Ιρλανδία	«Εθνική έρευνα καταλυμάτων»: 1997	4	2	1-2	1

	τον Ιανουάριο 1997 δρομολογήθηκε μία νέα έρευνα για τη ροή των επισκεπτών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων.				
Ιταλία	Η ετήσια δειγματοληπτική έρευνα, «Ροή τουριστών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων» (*) αναδιαρθρώθηκε και απλουστεύτηκε: προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης· νέο σύστημα για την εκτίμηση των προσωρινών στοιχείων.	4	4	3	1-2
Λουξεμβούργο	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): επέκταση από τον Ιανουάριο 1998 προκειμένου να συμπεριλαμβάνονται στοιχεία για την ακαθάριστη και καθαρή χρήση των κλινών.	4	4	3	1
Κάτω Χώρες	Έρευνα για τις «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): υιοθέτηση της προσέγγισης στρωματοποιημένου δείγματος πληθυσμού, ανάπτυξη ηλεκτρονικής συλλογής στοιχείων, επέκταση και ενημέρωση του υπάρχοντος μητρώου για τις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων, εκτίμηση αφίξεων σε σκηνές που μισθώνονται για παρατεταμένη ή μόνιμη χρήση.	4	4	2-3	1
Αυστρία	Έρευνα «Αφίξεις και διανυκτερεύσεις» (*): οι ενοικιαζόμενες κατοικίες και διαμερίσματα δεν περιλαμβάνονται στα ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις και προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης.	4	4	3	1
Πορτογαλία	Νέα έρευνα για τις ροές των επισκεπτών σε παραθεριστικές κατοικίες.	4	4	3	3
Φινλανδία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): έχει επεκταθεί προκειμένου να καλύπτει την ακαθάριστη χρήση κλινών.	4	4	3	3
Σουηδία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): νέο σύστημα για τη συλλογή στοιχείων· προσαρμογή της γεωγραφικής κατάταξης· συμπεριλαμβάνονται παραθεριστικές κατοικίες που περιέχουν τουλάχιστον 5 ανεξάρτητα διαμερίσματα ή 20 κλίνες.	4	4	3	1

Ηνωμένο Βασίλειο	«International Passenger Survey» (*): πραγματοποιήθηκαν ορισμένες τροποποιήσεις στο ερωτηματολόγιο και στο παράρτημα του που αφορά τις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων προκειμένου να τηρηθούν οι διατάξεις της οδηγίας. «Έρευνα για τη χρήση της δυναμικότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο»: εναρμονίστηκε με βάση τις διάφορες έρευνες για τη χρήση δυναμικότητας που διεξάγονται από τα National Tourist Boards.	4	4	3	3
Ισλανδία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): επεκτάθηκε από το 1995 προκειμένου να καλύπτεται και η μεταβλητή για τις αφίξεις. Αναδιάρθρωση της μηνιαίας έρευνας για τις ροές επισκεπτών στις εγκαταστάσεις παροχής καταλυμάτων: συμπλήρωση της περιφερειακής και γεωγραφικής κατάταξης και αλλαγή της περιοδικότητας.	4	4	3	1
Νορβηγία	Δειγματοληπτική έρευνα «Στατιστικές καταλυμάτων» (*): αναθεώρηση ερωτηματολογίων για τα ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις καθώς και για τα κάμπινγκ προκειμένου να συμπεριληφθεί η παγκόσμια γεωγραφική κατάταξη.	4	4	3	3

Σημείωση:

(*) : Η έρευνα προϋπήρχε της οδηγίας

—: Δεν έχουν σημειωθεί αλλαγές

Τουριστική ζήτηση: εγχώριος και εξερχόμενος τουρισμός (δεν περιλαμβάνονται τα ημερήσια ταξίδια)

Χώρα	Ανάπτυξη ή εισαγωγή κώριας στατιστικής έρευνας	Διαθεσιμότητα στοιχείων		Επικαιρότητα στοιχείων	
		(ετ.)	(τριμ.)	(ετ.)	(τριμ.)
Βέλγιο	Νέα ετήσια «Έρευνα για τις διακοπές των Βέλγων το 1996» (4 ή περισσότερες διανυκτερεύσεις). Νέα τριμηνιαία ad hoc έρευνα για σύντομης και μακράς διάρκειας ταξίδια	2	4	3	3
Δανία	Νέα τριμηνιαία έρευνα από τον Ιανουάριο 1996.	2	4	3	1
Γερμανία	Νέα τριμηνιαία έρευνα από το 1997.	2	4	3	2-3
Ελλάδα	Το 1995 δρομολογήθηκε μια νέα ετήσια έρευνα για τις διακοπές με τέσσερις ή περισσότερες διανυκτερεύσεις. Από το 1997 άρχισε να διεξάγεται νέα τριμηνιαία έρευνα για μακράς και σύντομης διάρκειας διακοπές.	4	4	2	1
Ισπανία	Η έρευνα «Vacaciones de los espagnoles» προσαρμόστηκε ανάλογα προκειμένου να τηρούνται οι διατάξεις της οδηγίας και μετονομάστηκε σε FAMILITUR.	2	2	2	1
Γαλλία	«Έρευνα για τις ταξιδιωτικές συνήθειες των Γάλλων» (*): επεκτάθηκε προκειμένου να συμπεριλάβει στοιχεία για τις τουριστικές δαπάνες.	0	0	-	-
Ιρλανδία	Το 1998 άρχισε να εφαρμόζεται η νέα τριμηνιαία έρευνα «Εθνική έρευνα νοικοκυριών».	1	0	1	-
Ιταλία	Η έρευνα νοικοκυριών πολλαπλών σκοπών (*) επεκτάθηκε το 1996. Το 1997 δημιουργήθηκε μία νέα τριμηνιαία έρευνα που καλύπτει τα ετήσια στοιχεία για τις διακοπές με 4 ή περισσότερες διανυκτερεύσεις. Το 1997 ξεκίνησε μία τριμηνιαία δειγματοληπτική έρευνα («Ταξίδια και διακοπές») που καλύπτει τριμηνιαία	2	3	3	1

	στοιχεία για τις διακοπές και τα επαγγελματικά ταξίδια με μία ή περισσότερες συναπτές διανυκτερεύσεις.				
Λουξεμβούργο	Το 1996 ξεκίνησε για πρώτη φορά μία νέα πιλοτική έρευνα για τα ταξίδια αναψυχής. Στα τέλη του πρώτου τριμήνου 1997 δρομολογήθηκε η πρώτη περιοδική τριμηνιαία έρευνα (τριμηνιαία και ετήσια στοιχεία).	4	4	2	2
Κάτω Χώρες	«Συνεχής έρευνα διακοπών» (*): αναθεώρηση και επέκταση της έρευνας ώστε να περιλαμβάνεται η συλλογή στοιχείων για τα επαγγελματικά ταξίδια.	0	0	-	-
Αυστρία	«Μικροδειγματοληπτική έρευνα ταξιδιωτικές συνήθειες των Αυστριακών» (*): σε ετήσια και όχι πλέον σε τριετή βάση. Το 1995 ξεκίνησε μία πιλοτική έρευνα για τον τουρισμό επιχειρηματικού και επαγγελματικού χαρακτήρα Το 1997 δρομολογήθηκε μία περιοδική τριμηνιαία έρευνα για τις διακοπές και τα επαγγελματικά ταξίδια.	2	1	3	1
Πορτογαλία	«Παραθεριστικές συνήθειες των Πορτογάλων» (*): αναθεωρήθηκε το πεδίο εφαρμογής η συχνότητα και το ερωτηματολόγιο προκειμένου να καλύπτονται οι απαιτήσεις οδηγίας.	0	3	-	3
Φινλανδία	«Φινλανδική έρευνα για τα ταξίδια» (*): προσαρμογή της περιοδικότητας της έρευνας αναθεώρηση του ερωτηματολογίου και επέκταση του ώστε να καλύπτονται τα χαρακτηριστικά του εξερχόμενου και εγχώριου τουρισμού (σύντομης και μακράς διάρκειας ταξίδια) καθώς και τα ταξίδια επαγγελματικού χαρακτήρα.	4	4	2-3	3
Σουηδία	Πραγματοποιήθηκαν μεθοδολογικές μελέτες προκειμένου να επεκταθεί και προσαρμοστεί η υπάρχουσα έρευνα.	4	4	1	1
Ηνωμένο Βασίλειο	«Ταξιδιωτική έρευνα Ηνωμένου Βασιλείου» (*) για τον εγχώριο τουρισμό: προσαρμογή του ερωτηματολογίου και επέκταση του ώστε να περιλαμβάνονται τα ταξίδια αναψυχής με τέσσερις ή	3	4	3	3

	περισσότερες διανυκτερεύσεις-προγραμματίστηκαν οι απαραίτητες διεργασίες για την όσο το δυνατόν καλύτερη εναρμόνιση και συγκρισιμότητα μεταξύ των διαφόρων χρησιμοποιούμενων πηγών. «IPS» (*): παρέχει στοιχεία για τον εξερχόμενο τουρισμό: στην περίοδο 1997-98 πραγματοποιήθηκε μία έρευνα για τις ταξιδιωτικές δαπάνες.				
Ισλανδία	Η πρώτη έρευνα για τις ταξιδιωτικές συνήθειες των Ισλανδών πραγματοποιήθηκε το 1996	2	3	1	1
Νορβηγία	Η πρώτη τριμηνιαία έρευνα για τα ταξίδια πραγματοποιήθηκε το 1997.	0	0	-	-

Σημείωση:

(*) : Η έρευνα προϋπήρχε της οδηγίας

—: Δεν σημειώθηκαν αλλαγές

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Χώρα	Πρώτη σύμβαση (ECU)	Δεύτερη σύμβαση (ECU)	Σύνολο (ECU)
Βέλγιο	70,000	130,000	200,000
Δανία	70,000	130,000	200,000
Γερμανία	350,000 (*)		350,000
Ελλάδα	70,000	130,000	200,000
Ισπανία	120,000	230,000	350,000
Γαλλία	120,000	230,000	350,000
Ιρλανδία	70,000	130,000	200,000
Ιταλία	120,000	230,000	350,000
Λουξεμβούργο	20,000	40,000	60,000
Κάτω Χώρες	70,000	130,000	200,000
Αυστρία	40,000	130,000	170,000
Πορτογαλία	70,000	130,000	200,000
Φινλανδία	40,000	130,000	170,000
Σουηδία	40,000	130,000	170,000
Ηνωμένο Βασίλειο	120,000	230,000	350,000
Ισλανδία	40,000	70,000	110,000
Νορβηγία	40,000	70,000	110,000

(*) Μία σύμβαση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Συμπεράσματα

6.Α. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς οικονομικούς τομείς και γνωρίζει τη μεγαλύτερη άνθηση σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Είναι ένας τομέας ο οποίος συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση των θέσεων απασχόλησης, και ο οποίος βρίσκεται στην εμπροσθοφυλακή των νέων προσεγγίσεων στον τομέα της τεχνολογικής καινοτομίας. Συμβάλλει στην κατάρτιση και την ετοιμότητα των ανθρωπίνων πόρων και ενδυναμώνει τη διαχείριση της διατήρησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς από την οποία εξαρτάται. Η τεχνολογική καινοτομία είναι στο επίκεντρο των τουριστικών δραστηριοτήτων, τόσο σε επίπεδο διαχείρισης του δυναμικού και των δομών, όσο και σε επίπεδο προώθησης και εμπορίας των προορισμών.

Ο τουρισμός περιλαμβάνει διάφορους τομείς δραστηριότητας, από την μεταφορά στο ξενοδοχείο, έως την εστίαση, κλπ. Πρόκειται λοιπόν για ένα σύνθετο οικονομικό σύστημα, το οποίο καλύπτει μία πληθώρα συνεργατών, συμφερόντων και στόχων.

Ο τουρισμός είναι μία οικονομική δραστηριότητα η οποία δεν απαιτεί βαριές παρεμβάσεις, αλλά ουσιαστικά, έναν συντονισμό πολιτικών οι οποίες έχουν επιδράσεις στον τομέα και πολύ ακριβείς δράσεις προώθησης. Είναι συνεπώς θεμελιώδες να έχουμε επίγνωση της οικονομικής και κοινωνικής συμβολής αυτού του τομέα στην ευημερία των κοινωνιών μας.

Ο χαρακτήρας του τουρισμού στην Ευρώπη είναι προσηλωμένος στις δράσεις των κρατών μελών, η οικονομική και κοινωνική του σημασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και οι συνέπειες των διαφορετικών κοινοτικών πολιτικών στον τομέα αναδεικνύουν την αναγκαιότητα συντονισμού των δράσεων που μπορούν να έχουν επίπτωση στον τουρισμό.

Οι τοπικοί φορείς λήψης αποφάσεων συγκαταλέγονται μεταξύ των προνομιούχων παραγόντων για αυτό το είδος παρέμβασης: διαθέτουν υπεραξίες για να οργανώσουν στρατηγικές προώθησης οι οποίες ανταποκρίνονται στις τοπικές πραγματικότητες διασφαλίζοντας την καλή λειτουργία του τουρισμού στα εδάφη τους.

Ο τομέας απαριθμεί πάνω από 2 εκατομμύρια επιχειρήσεις, εκ των οποίων η μεγάλη πλειονότητα είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες συμμετέχουν άμεσα στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών.

Συνεπώς, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ακόμη και σε παγκόσμια κλίμακα, ο τουρισμός έχει σημαντική επίπτωση, τόσο από οικονομικής απόψεως, άμεσα ή έμμεσα, όσο και σε πολιτισμικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Για αυτούς και μόνο τους λόγους, η εισαγωγή πολιτικών συνεργασίας σε κοινοτικό επίπεδο σε αυτόν τον τομέα αποκτά τόση σημασία. Επιπλέον, η Ευρώπη, παρά την τεράστια ποικιλομορφία της, είναι ένα είδος συνολικού προορισμού. Η, τουλάχιστον, από έναν εξωτερικό παρατηρητή, μπορεί να θεωρηθεί ως ενιαίος προορισμός, παρότι παρουσιάζει, μέσα στην ποικιλομορφία της, πολλά κοινά σημεία τα οποία χρήζουν αξιοποίησης. Κατάλληλα αξιοποιημένη η ποικιλομορφία της μπορεί να αποτελέσει έναν από τους κύριους παράγοντες έλξης.

6.B. ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο τουρισμός περιλαμβάνει «τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται από τα άτομα κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους και της διαμονής τους σε χώρους που βρίσκονται εκτός του συνήθους περιβάλλοντος τους για μία συνεχή περίοδο η οποία δεν υπερβαίνει το ένα έτος, για λόγους αναψυχής επαγγελματικούς ή άλλους». Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης θα ληφθεί υπόψη από τον ορισμό του αειφόρου τουρισμού, ότι είναι ένας τουρισμός βιώσιμος από οικονομικής και κοινωνικής απόψεως, χωρίς να υποβαθμίζει το περιβάλλον ή τον τοπικό πολιτισμό.

Οι αλλαγές στον τομέα οι οποίες απορρέουν από την εξέλιξη της δημογραφικής διάρθρωσης της προσφοράς, ή από τις νέες προκλήσεις από την άποψη της παγκόσμιας ασφάλειας οδηγούν τον τομέα να αντιδράσει αμέσως σε αυτό που παρουσιάζεται, σε πρώτη φάση, ως απειλή στην οικονομική δραστηριότητα. Οι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες έχουν ωστόσο απαντήσει με καινοτομία, ανακύκλωση της προσφοράς και νέες προσεγγίσεις στην παράδοση την οποία ζουν.

Διαπιστώνουμε, μέσω μίας ανάλυσης της ζήτησης, ότι εμφανίζονται νέες τάσεις στον τουρισμό, τις οποίες μπορούμε να αποδώσουμε σε νέες ομάδες στόχους, όπως για παράδειγμα στην τρίτη ηλικία, στον ιαματικό τουρισμό, στον πολιτιστικό τουρισμό, στον οικοτουρισμό, ή ακόμη στον τουρισμό σε σχέση με ακραία αθλήματα.

Ο τουρίστας είναι σήμερα ένας καταναλωτής με πιο εξατομικευμένες ανάγκες μίας αλυσίδας παροχών τις οποίες συνθέτει κατά βούληση, καταρτίζοντας τη διαδρομή του ανατρέχοντας συχνά στις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης. Ως καταναλωτής, έχει απαιτήσεις ολοένα μεγαλύτερες. Το βάλαντιο του ποικίλει, αλλά η ανάγκη για ικανοποίηση αυξάνει και η εξειδίκευση των επιλογών του απαιτεί γνώση σε βάθος και μία προσαρμοστικότητα της προσφοράς για να ανταποκριθεί στις νέες του προσδοκίες. Η πολυπλοκότητα του τομέα δεν επιτρέπει εντούτοις την απόλυτη προστασία του τουρίστα καταναλωτή και συνεπώς οι ενώσεις καταναλωτών δεν επιτυγχάνουν να καλύψουν πλήρως αυτή την έννοια.

Εξάλλου, τα ζητήματα ασφάλειας τα οποία τίθενται κυρίως μετά την 11η Σεπτεμβρίου δεν φαίνεται ότι επισύρουν μόνο αρνητικές συνέπειες. Νέες επιχειρήσεις δημιουργήθηκαν, άλλες αναδιαρθρώθηκαν, εισήχθηκαν τεχνολογικές καινοτομίες, οι πολιτικές μάρκετινγκ εκσυγχρονίστηκαν και οι συνεργασίες μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα ενισχύθηκαν (για να αναφέρουμε μόνο ορισμένα παραδείγματα τα οποία απέφεραν οφέλη σε αυτόν τον τομέα).

Ο ρόλος του τουρισμού ως καταλυτικού μοχλού της γνώσης της ιστορίας, του πολιτισμού και των παραδόσεων των λαών και της ποικιλομορφίας τους είναι ένας σημαντικός παράγοντας τον οποίο πρέπει να λάβουμε επίσης υπόψη. Για την ευρωπαϊκή οικονομία γενικά και ιδιαίτερα για τις περιφέρειες και τις μικροπεριφέρειες, για τις οποίες ο τομέας αυτός αποτελεί ένα μέσο διαφοροποίησης ή έναν πυλώνα για την οικονομία, ο τουρισμός εκπροσωπεί έναν ακόμη παράγοντα ανταλλαγών βέλτιστων πρακτικών και δυνατοτήτων καινοτομίας και ανακύκλωσης οικονομικών δραστηριοτήτων σε περιοχές που ορισμένες φορές βρίσκονται σε απερίμωση.

Από αυτήν την άποψη, οι περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές έχουν να διαδραματίσουν έναν ρόλο στη διαχείριση του τομέα και κυρίως στη διαχείριση των κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών για την Ευρώπη του μέλλοντος.

6. Γ. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ο χρόνος έδειξε, περίτρανα, ότι ο θετικός αντίκτυπος ορισμένων κοινοτικών πολιτικών ή πρωτοβουλιών μπορεί να είναι τεράστιος. Στο πλαίσιο των πολιτικών που μπορούν να έχουν κάποια επίδραση στον τομέα, η πρωτοβουλία για την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης είναι καταφανώς ένα παράδειγμα προς μίμηση. Η ιδέα της προώθησης κάθε χρόνο ενός ή περισσοτέρων κατεξοχήν προορισμών, επενδύοντας ταυτόχρονα στη διάδοση και στη βελτίωση στοιχείων υποδομής είναι ένας τρόπος ενδυνάμωσης της αιφορίας και θετικής παρότρυνσης της αγοράς.

Κάθε πρωτοβουλία που συνδέεται με τον τουρισμό ενόψει της προώθησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς πρέπει να υποστηρίζεται υπογραμμίζοντας τον εξαιρετο χαρακτήρα του προορισμού Ευρώπη και προωθώντας τον ευρωπαϊκό αιφόρο τουρισμό, ο οποίος πρέπει να διακρίνεται από μία ολοκληρωμένη προσέγγιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο, στον οποίο οι αποστάσεις μετρώνται σε χρόνο και όπου η διαθεσιμότητα για να ταξιδέψει κανείς αυξάνει, το να επενδύσει κανείς σε έναν αιφόρο τουρισμό ως πηγή οικονομικής ανάπτυξης είναι ένα σημάδι μακρόπνου οραματισμού το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να στερηθεί.

Οι προβλεπόμενες διαρθρωτικές παρεμβάσεις οι οποίες πραγματοποιούνται προς όφελος του τουρισμού στο πλαίσιο των τρεχόντων κοινοτικών προγραμμάτων οφείλουν συνεπώς να θεσπίζονται με συντονισμένο τρόπο μεταξύ των διαφορετικών Ταμείων, ούτως ώστε να μπορούμε να επιτύχουμε μεγαλύτερη συνεκτικότητα στις παρεμβάσεις από απόψεως αιφόρου τουρισμού.

Η στατιστική υπηρεσία της ΕΕ (EUROSTAT) εκπονεί επί του παρόντος μελέτες στον τομέα των μακροοικονομικών δεικτών για μεγαλύτερη συνεκτικότητα στην ανάλυση των ευρωπαϊκών δεδομένων (Tourism Satellite Accounts), για τον τουρισμό και την απασχόληση, και για την αναθεώρηση της νομοθεσίας σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία του τουρισμού, θα πρέπει να υπενθυμίσουμε τη σημασία μίας συνεκτικής δράσης συνέργειας σε ευρωπαϊκό επίπεδο από απόψεως τουρισμού, η οποία δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς ένα δομημένο έλεγχο εντός των διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η πραγματικότητα του τουρισμού περιλαμβάνει κάθε άλλο παρά αμελητέες προκλήσεις οι οποίες απαιτούν να προχωρήσουμε πέρα από την συνθετότητα αυτή καθεαυτή του τομέα και να επανεξετάσουμε την ευρωπαϊκή προσέγγιση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορέσει, συνεπώς,¹ να συμβάλλει στην ανάπτυξη του τομέα μέσω νέων εταιρικών σχέσεων που θα λαμβάνουν υπόψη όλους τους φορείς, οργανισμούς και ιδιωτικούς, και θα περιλαμβάνουν έναν συντονισμό που θα μπορεί να χρησιμοποιήσει τα νέα μέσα τα οποία προβλέπει η συνταγματική συνθήκη για την προώθηση του ευρωπαϊκού τουριστικού προορισμού.

Είναι λοιπόν θεμελιώδες να συνεχιστεί η κινητοποίηση των παραγόντων, έχοντας διαρκή ενημέρωση για τις συνέπειες της πολιτικής δράσης στον τομέα του τουρισμού, προκειμένου να ανταποκριθούμε καλύτερα στις ανάγκες σε όλους τους τομείς της κοινοτικής δράσης (φορολογία, μεταφορές, περιβάλλον, περιφερειακή πολιτική) και να περιμένουμε τις εξελίξεις ενός τομέα σε διαρκή διακύμανση λόγω της εξέλιξης της προσφοράς.

Η δράση πρέπει να συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα του τομέα, αλλά ο τομέας εξυπηρετείται καλύτερα μέσω του συντονισμού των δράσεων και της μελέτης των αποτελεσμάτων για τον τουρισμό παρά ενός υπερβολικού κανονισμού.

Τέλος, η ορθότητα της κοινοτικής δράσης έγκειται χωρίς αμφιβολία στην επίγνωση των μεγάλων τοπικών και περιφερειακών ζητημάτων και των συγκεκριμένων δράσεων.

Το δίκτυο των ΜΜΕ τουρισμού, εξαιρετικής πυκνότητας στην Ευρώπη, πρέπει να συνεχίσει να συλλέγει τους καρπούς της απήχησης και της κληρονομιάς (πολιτιστικής και φυσικής) της Ευρώπης, που αποτελούν την καρδιά του τουριστικού μας πλούτου και που πρέπει να διατηρούνται με αειφόρο τρόπο. Η διεύρυνση παρουσιάζει επίσης μία νέα πρόκληση στην οποία πρέπει να απαντήσουμε με αποτελεσματικό τρόπο, ούτως ώστε οι λαοί αυτής της νέας διευρυμένης Ευρώπης να μπορέσουν να επωφεληθούν από μία συνεχιζόμενη ανάπτυξη.

6.Δ. ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΤΙ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι εκθέσεις της Επιτροπής παρουσιάζουν διάφορες πρωτοβουλίες, βιώσιμες και χρήσιμες για τον κεντρικό στόχο: την αειφορία. Αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί ενθαρρύνοντας τη διατήρηση αυτού που αποτελεί τους παράγοντες απήχησης (είτε διαφυλάττοντας την παράδοση ή το περιβάλλον είτε ενθαρρύνοντας τη γνώση των παραδόσεων, ενδεικτικά), και ευνοώντας περαιτέρω την ανάπτυξη άλλων παραγόντων στο πνεύμα καλύτερης ανταγωνιστικότητας: κυρίως, και πρωτίστως, την ποιότητα.

Τα δεδομένα για τον τουρισμό δείχνουν μία αύξηση της ζήτησης, μακροπρόθεσμα, στα οποία πρέπει να προσθέσουμε τις διαρθρωτικές αλλαγές της προσφοράς οι οποίες απορρέουν από την εξέλιξη της δημογραφικής διάρθρωσης, του επαναπροσδιορισμού των διακοπών οι τουρίστες επιλέγουν πιο σύντομες περιόδους καταναμημένες κατά τη διάρκεια του χρόνου, λόγω των νέων μοντέλων εργασίας.

